

Riksdagens protokoll

2005/06:83

Torsdagen den 9 mars

Kl. 12.00 – 19.58

Protokoll
2005/06:83

1 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 8 mars

LU14 Ersättningsrättsliga frågor

Punkt 4 (Vårdnadshavares tillsynsplikt och skadeståndsansvar)

1. utskottet
2. res. 3 (m, fp, kd, c)

Votering:

154 för utskottet

129 för res. 3

66 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 121 s, 21 v, 12 mp

För res. 3: 46 m, 38 fp, 28 kd, 17 c

Frånvarande: 23 s, 9 m, 10 fp, 5 kd, 7 v, 5 c, 5 mp, 2 -

Punkt 10 (Företagares försäkringsskydd)

1. utskottet
2. res. 9 (m, fp, kd, c)

Votering:

153 för utskottet

130 för res. 9

66 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 121 s, 21 v, 11 mp

För res. 9: 46 m, 38 fp, 28 kd, 17 c, 1 mp

Frånvarande: 23 s, 9 m, 10 fp, 5 kd, 7 v, 5 c, 5 mp, 2 -

Punkt 12 (Överfallsskyddet i hemförsäkringar)

1. utskottet
2. res. 10 (v, c)

Votering:

233 för utskottet

50 för res. 10

66 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 120 s, 46 m, 38 fp, 27 kd, 2 mp
För res. 10: 1 kd, 21 v, 17 c, 11 mp
Frånvarande: 24 s, 9 m, 10 fp, 5 kd, 7 v, 5 c, 4 mp, 2 -

Punkt 18 (Jämkning av trafikskadeersättning)

1. utskottet
2. res. 14 (m, fp, kd, c)

Votering:

153 för utskottet
130 för res. 14
66 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 120 s, 21 v, 12 mp
För res. 14: 46 m, 38 fp, 28 kd, 17 c, 1 mp
Frånvarande: 24 s, 9 m, 10 fp, 5 kd, 7 v, 5 c, 4 mp, 2 -

Punkt 19 (Handläggning av trafikskadeärenden)

1. utskottet
2. res. 15 (v, c)

Votering:

196 för utskottet
49 för res. 15
37 avstod
67 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 119 s, 46 m, 1 fp, 28 kd, 2 mp
För res. 15: 21 v, 17 c, 11 mp
Avstod: 1 s, 36 fp
Frånvarande: 24 s, 9 m, 11 fp, 5 kd, 7 v, 5 c, 4 mp, 2 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

LU15 Sjöfylleri

Kammaren biföll utskottets förslag.

FöU3 Transport av farligt gods

Punkterna 1 och 2

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 3 (Tillsynsansvar)

1. utskottet

2. res. (c, m, fp, kd)

Votering:

152 för utskottet

129 för res.

1 avstod

67 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 120 s, 21 v, 11 mp

För res.: 46 m, 38 fp, 28 kd, 16 c, 1 mp

Avstod: 1 mp

Frånvarande: 24 s, 9 m, 10 fp, 5 kd, 7 v, 6 c, 4 mp, 2 -

TU8 Väg- och fordonsfrågor

Punkt 4 (Tung vägtrafik)

1. utskottet

2. res. 1 (mp, v, -)

Votering:

249 för utskottet

34 för res. 1

66 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 120 s, 46 m, 38 fp, 28 kd, 17 c

För res. 1: 21 v, 13 mp

Frånvarande: 24 s, 9 m, 10 fp, 5 kd, 7 v, 5 c, 4 mp, 2 -

Punkt 9 (Fordonsregler och fordons hobby)

1. utskottet

2. res. 2 (m, fp, kd, c)

Votering:

154 för utskottet

129 för res. 2

66 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 120 s, 21 v, 13 mp

För res. 2: 46 m, 38 fp, 28 kd, 17 c

Frånvarande: 24 s, 9 m, 10 fp, 5 kd, 7 v, 5 c, 4 mp, 2 -

Punkt 11 (Fordonsreglering)

1. utskottet

2. res. 3 (m, fp, kd, c)

Votering:

154 för utskottet

129 för res. 3

66 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 120 s, 21 v, 13 mp
För res. 3: 46 m, 38 fp, 28 kd, 17 c
Frånvarande: 24 s, 9 m, 10 fp, 5 kd, 7 v, 5 c, 4 mp, 2 -

Punkt 13 (Chiptrimning och miljökonvertering)

1. utskottet
2. res. 4 (m, fp, kd, c)

Votering:

154 för utskottet

129 för res. 4

66 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 120 s, 21 v, 13 mp

För res. 4: 46 m, 38 fp, 28 kd, 17 c

Frånvarande: 24 s, 9 m, 10 fp, 5 kd, 7 v, 5 c, 4 mp, 2 -

Punkt 22 (Vägvisning)

1. utskottet
2. res. 8 (m, fp, kd, c)

Votering:

154 för utskottet

129 för res. 8

66 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 120 s, 21 v, 13 mp

För res. 8: 46 m, 38 fp, 28 kd, 17 c

Frånvarande: 24 s, 9 m, 10 fp, 5 kd, 7 v, 5 c, 4 mp, 2 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

MJU8 Småskalig livsmedelsförädling m.m.

Punkt 2 (Vikten av långsiktiga regelverk)

1. utskottet
2. res. 1 (m, fp, kd, c)

Votering:

156 för utskottet

126 för res. 1

67 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 120 s, 2 fp, 21 v, 13 mp

För res. 1: 46 m, 36 fp, 27 kd, 17 c

Frånvarande: 24 s, 9 m, 10 fp, 6 kd, 7 v, 5 c, 4 mp, 2 -

Karin Granbom (fp) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Punkt 31 (Regelförenklningar)

1. utskottet
2. res. 26 (m, fp, kd, c)

Votering:

154 för utskottet

129 för res. 26

66 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 120 s, 21 v, 13 mp

För res. 26: 46 m, 38 fp, 28 kd, 17 c

Frånvarande: 24 s, 9 m, 10 fp, 5 kd, 7 v, 5 c, 4 mp, 2 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

2 § Avsägelse

Förste vice talmannen meddelade att

Louise Edlind-Friberg (fp) av sagt sig uppdraget som suppleant i socialförsäkringsutskottet,

Torkild Strandberg (fp) av sagt sig uppdraget som suppleant i kulturutskottet,

Anna Grönlund Krantz (fp) av sagt sig uppdraget som suppleant i trafikutskottet samt att

Gunnar Nordmark (fp) av sagt sig uppdraget som suppleant i miljö- och jordbruksutskottet.

Kammaren biföll dessa avsägelse.

3 § Anmälan om kompletteringsval till utskott

Förste vice talmannen meddelade att Folkpartiet liberalernas riksdagsgrupp på grund av uppkomna vakanser anmält *Louise Edlind-Friberg* som suppleant i kulturutskottet och *Gunnar Nordmark* som suppleant i trafikutskottet.

Förste vice talmannen meddelade att Vänsterpartiets riksdagsgrupp på grund av uppkommen vakans anmält *Lennart Gustavsson* som suppleant i skatteutskottet.

Förste vice talmannen förklarade valda till

suppleant i skatteutskottet

Lennart Gustavsson (v)

suppleant i kulturutskottet

Louise Edlind-Friberg (fp)

4 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Propositioner
2005/06:96 till lagutskottet
2005/06:118 till justitieutskottet
2005/06:121 till finansutskottet

Redogörelse
2005/06:RJ1 till utbildningsutskottet

5 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Bostadsutskottets betänkande 2005/06:BoU5
Finansutskottets betänkanden 2005/06:FiU14 och FiU16–FiU18
Konstitutionsutskottets betänkanden 2005/06:KU7 och KU18

*Sveriges handlings-
program för tillväxt
och sysselsättning*

6 § Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning

Föredrogs
näringsutskottets betänkande 2005/06:NU11
Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning (skr.
2005/06:23).

Anf. 1 PER BILL (m):

Herr talman! Låt mig inleda med att yrka bifall till alliansens gemensamma reservation och hälsa EU-minister Bo Ringholm välkommen till kammaren. Vi är många här i riksdagen som med glädje ser ministern visa intresse för EU-frågorna.

Herr talman! I mars 2000 samlades ett antal regeringschefer för att man tyckte att det var ett problem – vilket det också är – att EU sakta men säkert blir frånsprunget när det gäller tillväxt. Man beslutade sig för att EU skulle bli den mest dynamiska och konkurrenskraftiga ekonomin i världen.

Lissabonstrategin, som detta har kallats, handlar i sin goda version om att varje land ansvarar för att på nationell nivå arbeta för att uppnå de gemensamt uppsatta målen. Fokus ska vara på de viktiga frågorna.

Herr talman! Tyvärr kan man inte påstå att principerna har fungerat särskilt bra under de första fem åren som Lissabonstrategin har varit i kraft.

Flera viktiga förslag har obstruerats. Ett bra, eller egentligen dåligt, exempel på detta är EU-patentet. Det är en möjlighet att söka patent på ett ställe och få det att gälla i alla länder. Det har obstruerats och fördröjts

flera gånger. Vi som sitter i EU-nämnden har haft detta uppe många gånger under de senaste fem sex åren.

Ett annat problem är att alltför mycket kraft läggs på perifera mål och perifera frågor. Man skulle kunna säga att de fem första åren har varit ett stort misslyckande eller ett fiasko. Men det var kanske inte riktigt så som regeringscheferna sade i mars 2005 när de träffades. De bestämde sig ändå för att det var dags för en nystart för Lissabonprocessen, och man ökade på med ytterligare några mål.

Man gjorde också en del förbättringar. Man beslöt sig för att det skulle bli en fokusering på tillväxt och sysselsättning.

En annan bra sak i denna nystart var att man sade att vi ska lägga lite extra kraft på de nationella programmen för tillväxt och sysselsättning. Man ålade alla medlemsländer att skapa sådana program, och det är ju, herr talman, vårt program som vi diskuterar i dag.

Vad har då felet varit? Lite slarvigt skulle man kunna säga att det har varit för mycket prat och för lite saker som har blivit genomförda. Just därför tycker vi inom den borgerliga alliansen att det är viktigt att nu fokusera på de viktigaste frågorna om ekonomi och en fungerande inre marknad.

Vi behöver ökad rörlighet. Vi behöver institutionell konkurrens, vilket till exempel innebär att studenter har en mångfald av universitet att välja på. Men EU ska inte försöka att göra dessa universitet utslätade och likriktade. Nej, det är ju den kulturella, institutionella skillnaden mellan Oxford och Handelshögskolan som är det spännande och dynamiska och den stora fördelen för Europa. Att studenterna i dag har mycket större möjligheter att välja mellan alla dessa universitet är en av nycklarna till framgång.

Herr talman! Jag kan inte peka på några stora frågor i sak, men vi har, och då pratar jag inte bara om den borgerliga alliansen utan också ganska ofta om Miljöpartiet och Vänsterpartiet, i EU-nämnden blivit en aning oroade över den iver som har funnits att harmoniera den sociala sektorn och utbildningssektorn. När det gäller utbildningssektorn gick vi faktiskt så långt att vi reserverade oss och stoppade ett av de förslag som regeringen hade så att regeringen fick komma tillbaka till EU-nämnden med ett nytt förslag. Det var innan den nuvarande ordföranden blev ordförande.

Herr talman! Jag tror att det nu är dags att ta den här halvtidsöversynen på riktigt stort allvar och fokusera på sådant där vi verkligen har nytta av EU som en gemenskap, till exempel forskning där varje enskilt land är för litet för att kanske kunna satsa på de riktigt stora forskningsfälten, utveckling av gemensam ny teknologi och nya standarder, en bättre fungerande inre marknad, ett bättre näringsklimat och naturligtvis även en miljömässigt hållbar tillväxt.

Om man tar fram dagens betänkande och sätter på sig näringsutskottets glasögon, och man behöver nästan glasögon för att läsa den ganska finstiltta texten, och tittar på strukturindikatorerna ser man att Sverige tillhör de tre bästa när det gäller många viktiga områden, och det ska vi vara väldigt glada för. Men om man tittar på till exempel prisnivåer tillhör Sverige de tre sämsta. Här har vi i näringsutskottet ett ansvar för att konkurrensen, till exempel på livsmedelssidan, är för dålig.

Herr talman! Tillsammans med finansutskottet och skatteutskottet har vi ett stort ansvar för att vi ligger bland de tre sämsta när det gäller investeringar i näringslivet.

Herr talman! Jag tycker att vi ska ägna rätt mycket tid de kommande fem åren åt att gemensamt se till att Sverige inte tillhör de tre sämsta på de här två områdena, för det här är mycket viktiga frågor.

Anf. 2 NYAMKO SABUNI (fp):

Herr talman! Som Per Bill sade tidigare är Lissabonstrategin ett sätt att göra Europa till en av världens konkurrenskraftiga ekonomier. För att göra det behöver vi full sysselsättning i Europa. Det är tänkt att det ska skapas 20 miljoner jobb under en tioårsperiod från 2000 till 2010. När man har utvärderat efter halva tiden har man funnit att vi har skapat ungefär 7 miljoner jobb. Man inser att vi inte har kommit upp till halva målet, och därför är man orolig för att målet om full sysselsättning och en konkurrenskraftig ekonomi kanske inte kommer att uppnås till 2010.

Därför har alla länder fått i uppdrag att skapa egna sysselsättnings- och tillväxtprogram, och det är det som vi diskuterar i dag. En del av Sveriges program för tillväxt diskuteras inte i detta betänkande utan i andra betänkanden, och framför allt också i andra utskott. Men det som är relevant att ta upp i dag tycker jag är den kritik som Sverige har fått i sitt handlingsprogram. Det handlar om att vi inte gör tillräckligt mycket för att öka konkurrensen inom tjänstesektorn.

Folkpartiet och alliansen tror att det viktigaste man kan göra för att öka konkurrensen och stimulera tjänster inom tjänstesektorn är att öppna upp de statliga monopolerna. 30 % av tjänsterna produceras inom utbildning, omsorg och vård. Om vi öppnar upp de offentliga monopolerna skulle vi starta nya företag och på det sättet få fler jobb, och framför allt skulle vi stimulera kvinnligt företagande. Men i stället för att göra det har man fattat beslut om en ny lag, stopplagen, som hindrar att sjukhus bedrivs med vinst. På det sättet stoppas människor från att vara kreativa och skapa nya företag.

En annan sak som jag tror skulle vara viktig att göra för Sverige är att införliva tjänstedirektivet nu. Alla experter säger att Sverige är det land som skulle tjäna mest på att vi har tydliga gemensamma regler när det gäller tjänstehandel i Europa. Vi vet att det är lättare för andra företag inom EU-länderna att investera i Sverige samtidigt som det är svårare för svenska företag att investera i övriga EU-länder. Vi vet att Sverige har den största andelen anställda inom kunskapsintensiva tjänster, men produktionen på det området ligger under EU-genomsnittet.

Med tjänstedirektivet skulle en större handel inom tjänstesektorn i allmänhet och de kunskapsintensiva tjänsterna i synnerhet underlättas. På det sättet skulle vi också kunna stimulera och skapa nya jobb. Vi behöver införliva tjänstedirektivet nu.

Målet med Lissabonstrategin är som sagt full sysselsättning. I handlingsprogrammet förekommer det inte så mycket om vad man ska göra för att skapa fler jobb i tjänstesektorn. Vi har till exempel en av EU:s sämst utvecklade turismnäringar fast experterna säger att Sverige borde vara femte bäst på turismnäring. Med det unika och variationsrika land som vi har finns det mer att erbjuda inte bara den inhemska befolkningen utan också utländska besökare. Vi satsar ungefär 10 kr per person och år

på marknadsföringen av Sverige utomlands. Våra nordiska grannländer satsar mellan 30 och 50 kr per person och år. Om vi lade till lite mer pengar till turismnäringen skulle många fler jobb kunna skapas inom den sektorn.

Alliansen har kommit överens om att lägga ytterligare 10 miljoner på turismnäringen. Det är inte så mycket pengar, det behövs mer, men det är i alla fall lite mer än vad regeringen är beredd att satsa.

Ett annat tjänsteområde där man skulle kunna skapa jobb är det som kallas för hushållsnära tjänster och som av Socialdemokraterna och samarbetspartierna kallas för pigjtjänster. I Finland har dessa tjänster blivit en succé, och den ansvariga ministern säger att det bara är en början. Det skapades 10 000 jobb under förrförra året, 2004. Varför kan inte vi tillåta detta för att människor ska kunna få ihop livspusslet, för att skapa en vit marknad inom denna sektor och skapa nya jobb och för att se till att de som jobbar svart inom denna sektor kan få den trygghet det innebär med pensioner och försäkringar? Det kan vi göra genom att underlätta och subventionera dessa tjänster. Varför kan man inte göra det? Vad är det för fel på dessa tjänster? Det står i handlingsprogrammet att vi ska bekämpa svartarbete, men hur ska Socialdemokraterna göra för att se till att den här marknaden blir vit om man inte vill subventionera de här tjänsterna?

I en Sifundersökning har svenskar fått svara på frågan: Kan du tänka dig att betala en utomstående person eller ett företag för att ta hand om hushållsnära tjänster såsom städning, tvätt och strykning i ditt hem? 53 % svarade ja på den frågan. Det är långt fler än finländarna, då man införde dessa tjänster. Jag säger detta så att ni inser potentialen för att göra denna marknad större – och vit.

Man vill inte satsa mer på turism. Man vill inte öppna upp marknaden för subventionerade hushållsnära tjänster. Man vill inte öppna upp de offentliga monopolerna. Man vill inte ha tjänstedirektivet. Då inställer sig frågan: Vad ska regeringen göra för att stimulera och öka konkurrensen inom tjänstesektorn? Det framkommer faktiskt ingenting i handlingsprogrammet.

En annan sak som vi inte håller med om är var fokus ska läggas när det gäller Lissabonstrategin. Under de fem år som har gått har man haft fokus lika mycket på sysselsättnings- och tillväxtpolitik som på social- och miljöpolitik, men man inser nu att vi inte kommer att uppnå målen om vi ska fortsätta med mer av samma saker som vi har använt de senaste fem åren. Därför måste man ändra fokus. Och kommissionen har rätt. Vi måste lägga fokus på sysselsättnings- och tillväxtpolitik. Det är först när människor har jobb och inkomst som de kan känna trygghet, och det är också då som vi har möjlighet att finansiera vår välfärd. Det är också då som människor känner trygghet och har tid att ägna sig åt miljöfrågor. Jag vet att miljö- och socialpolitik hjälper till att skapa tillväxt och också kan hjälpa till att skapa sysselsättning, men man måste ta rätt steg först, och det rätta steget är att vi ägnar oss mer åt ekonomisk politik och lite mindre eller kanske som nästa steg social- och miljöpolitik.

Jag vill också yrka bifall till de borgerliga partiernas reservation i betänkandet.

Anf. 3 MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservationen.

Målet som slogs fast i Lissabon i mars 2000, nämligen ”att bli världens mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsbaserade ekonomi, med möjlighet till hållbar ekonomisk tillväxt med fler och bättre arbetstillfällen och en högre grad av social sammanhållning”, är storslaget. Men det känns tämligen orealistiskt just nu, med tanke på var vi befinner oss 2006, att detta skulle uppnås till 2010.

Vi kristdemokrater tycker att Lissabonprocessen ska göras mer målinriktad, stramas upp, fokusera på färre mål och formuleras i konkretare ordalag och satsa på forskning och utveckling, en fungerande inre marknad, ett fungerande näringslivsklimat och därmed ett jobbmarknads-klimat.

Det är naturligtvis också så att regeringen inte på bortaplan i EU kan besluta om storstilade pamfletter som sedan inte motsvaras av handling på hemmaplan. Inom ramen för Lissabonstrategin har regeringen år efter år medverkat till antagande av rådsrekommendationer till Sverige som man faktiskt inte fullföljt på hemmaplan. 2004 fick Sverige följande fem rekommendationer, och det var inte första året, utan många av dem har upprepats år efter år. Rekommendationerna handlade om att

- gynna tillväxten av små och medelstora företag
- motverka det ökande antalet långtidssjukskrivna
- undanröja arbetslöshetsfällor
- följa upp integrationen av invandrare
- minska antalet ungdomar som lämnar skolan i förtid och öka möjligheterna till utbildning för lågutbildade.

Det här tycker jag man ska betrakta som en bilbesiktning. Det är hjälp till självhjälp. Det är råd utifrån ett EU-perspektiv om hur vi i Sverige ska förbättra vår möjlighet att bidra till uppnående av målen i Lissabonstrategin.

De här rekommendationerna har Sverige under den socialdemokratiska regeringen haft flera år på sig att åtgärda, men man har faktiskt inte gjort särskilt mycket. För det här tycker jag att regeringen förtjänar stark kritik. Det finns en stoppa-huvudet-i-sanden-mentalitet som präglar regeringsmakten, som fortsätter – nästan med en dåres envishet – att hävda att Sverige är bäst i världen. Jag menar att det inte finns något som är så farligt för en regering som att inte inse att landets framtida konkurrenskraft ligger i möjligheten att förändra.

Hur har regeringen använt den här tiden för att åstadkomma detta och uppfylla de rekommendationer vi fått av EU? Jag vill titta lite på det i det här anförandet. Sverige har haft relativt blygsamma sänkningar av inkomstskatterna, och det har skett ganska motvilligt och inte minst, ur ett låginkomsttagarperspektiv, från en mycket hög nivå. Fortfarande bor i Sverige världens högst beskattade låginkomsttagare. Det är orättfärdigt, tycker jag. Och de har inte tillgång till världens bästa välfärd, tvärtom – nedrustningen är ett faktum. I varje ny rapport från Socialstyrelsen kan vi se det tydligt.

Skattenivån på totalen har faktiskt höjts. Staten får in 350 miljarder kronor mer per år i skatteintäkter än till exempel 1994. Trots de ökade skatteintäkterna har vi avvecklat 13 500 äldreboenden bara sedan 2002, det finns 20 000 färre vårdplatser, det är 126 000 personer som har blivit förtidspensionerade, det är 1 200 färre poliser på gatorna, och vi har 24 000 färre företagare i landet i dag än vi hade år 1994. Sverige är på 14:e plats i BNI-ligan. Norge, Danmark och Island ligger långt före oss. BNI växer långsammare än BNP – tillväxten ger ingen ökad köpkraft.

SNS-studien som presenterades i januari visar att Sverige är ”det mest utpräglade fallet av jobless growth i hela industrivärlden”. I Danmark höjer 1 % tillväxt sysselsättningen med 0,25 %, i USA med 0,5 % och i Spanien med 0,6 %. I 33 av 35 länder skapar ökad tillväxt fler jobb, men inte i Sverige. Förklara varför, Bosse Ringholm!

Herr talman! 55 000 personer erbjuds nu temporära åtgärder över valet. Den öppna arbetslösheten sjunker, men den totala arbetslösheten sjunker inte. Arbetslösheten ökar för långtidsarbetslösa och för ungdomar, allt enligt Ams dagsiffror i dag. Endast 42 % av befolkningen arbetar. Varje enskild inkomsttagare måste försörja sig själv samt 1,5 person till. 1,7 miljoner svenskar – det är 31 % – i arbetsför ålder är antingen borta från jobbet eller saknar möjlighet till egen försörjning. Det här är ett stort misslyckande.

Vi har många soloföretag i landet, men det är bara vart fjärde företag som har haft råd att anställa. Andelen egenföretagare och nyföretagande ligger i botten bland OECD-länderna. Och som sagt var – vi har 24 000 färre företagare i dag än 1994, då den socialdemokratiska regeringen tillträdde. Det är nästan det här som jag känner den allra största oron och frustrationen över. Det är ju där som jobbskapandet kan ske, när entreprenörskraften släpps loss.

Mellan 1995 och 2004 ökade antalet företagare i Europa, gamla EU-15, med i genomsnitt 9 %, men under samma tidsperiod minskade antalet företagare i Sverige med 9 %. Vi går mot strömmen. Vi misslyckas.

Lissabonstrategin handlar om jobben, Bosse Ringholm. Förutsättningar för jobbskapande är goda villkor för näringsliv och entreprenörskap. Det är grunden för välfärden, som vi alla värnar, och här har skett ett stort misslyckande. Alliansen har en rad förslag för att förbättra möjligheterna för Sverige att hävda sig i Lissabonstrategin. Det handlar om att bidra aktivt till att förbättra det totala målet. Nyamko har förtjänstfullt nämnt ett antal områden där vi har lagt fram förslag, och det finns fler än så.

Välfärden har alltså också försämrats som en följd av det här. Vi har inte gjort vår hemläxa från EU i övrigt. Och vad värre är: Den socialdemokratiska regeringen har försummat många års möjlighet att åstadkomma förbättringar för jobbskapande och för framtida välfärd, som är nödvändigt. Därför menar jag att det absolut är dags för byte av regering, för Sveriges skull, för jobbens skull, för de arbetslösas skull och för EU:s skull.

Anf. 4 ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Det går trögt för EU:s medlemsländer att nå de uppsatta tillväxtmålen i Lissabonstrategin. Samtidigt blir de stora utmaningarna än

tydligare: globaliseringen och den ökade ekonomiska konkurrensen, den allt äldre befolkningen och klimatförändringarna.

Även om det skulle bli något av en nystart under 2005 är det fortsatt mycket trevande framsteg när det gäller att just nå målet, världens mest konkurrenskraftiga ekonomi.

Centerpartiets mål med EU, smalare men vassare, är i allra högsta grad aktuellt också när Lissabonstrategin diskuteras, eftersom det emellanåt verkar finnas intresse av att utvidga med ytterligare frågor som borde hänvisas till mer perifera frågeställningar.

Jag tycker att det är viktigt att vi i stället lägger kraften på att skapa en fungerande inre marknad och ett bra och konkurrenskraftigt klimat i Sverige, så att vi just kan få en väl fungerande arbetsmarknad med nya riktiga jobb. Det är bra att det också betonas att det här är nationernas ansvar.

Vi måste se möjligheterna med miljöproblemen och klimatförändringarna. Vi måste se dem som en utmaning där hög kompetens, ny forskning och utveckling i Sverige kan vara en viktig motor för att skapa en hållbar värld och därtill nya jobb.

OECD pekar ju ut miljötekniken som en av de viktigaste branscherna på världsmarknaden med en årlig tillväxt på faktiskt uppemot 20 %. Svensk miljöteknikexport går bra i dag, och det är främst de små och medelstora företagen som står för den här exporten. Men här finns ytterligare tillväxtpotentialer. Och, som sagt var, här är det jobb som skapas i alla delar av landet. Men då krävs det ytterligare satsningar med bättre regler för företagande, både i Sverige och i EU. Då kan Sverige bli vinnare, kanske till och med den största vinnaren. Vi vet också att regelkrånglet står högt på företagarnas lista när det gäller åtgärder som måste vidtas, och det är ett nationellt ansvar.

Herr talman! Stängda gränser betyder alltid att man halkar efter och blir en förlorare. Tack vare ett öppet sinne gentemot omvärlden klarade Sverige sig bra när textilindustrin försvann och när skoindustrin försvann. Och det är avgörande för ett litet land som Sverige och, vill jag påstå, för EU att vi fortsatt ska värna om det öppna samhället.

I dag står vi inför stora strukturförändringar igen. Jobb flyttar utomlands, och hela branscher riskerar att försvinna. Men med en ökad öppenhet kommer Sverige återigen att vara en vinnare på den internationella arenan. Därför behöver Sverige och EU göra allt för att också få en väl fungerande tjänstesektor. Här finns stora möjligheter att skapa nya riktiga jobb i en starkt växande sektor. Här är dock regeringens rädsla mycket förvånande. Vad är det regeringen är så rädd för? Ser man inte hur svårt svenska företag ofta har det när de vill etablera sig utomlands? Ser inte regeringen möjligheterna till just nya jobb och företagsutveckling?

Till exempel i Belgien krävs det för många yrken licens att verka i landet, en licens som utfärdas av arbetsgivarorganisationerna. Och i Tyskland måste ett företag som vill etablera sig i landet gå med i en regional arbetsgivarorganisation. Samtidigt stöter inte de utländska företag som etablerar sig i Sverige på så stora hinder eller problem.

EU:s tjänstemarknad måste bli friare, eftersom det är våra svenska företag och de svenska arbetstagarna som förlorar på en hårt reglerad tjänstemarknad. Tjänstedirektivet var ett steg mot ett EU som kan leva upp till

Lissabonstrategin. Tyvärr verkar den kompromiss som både socialister och konservativa har gjort upp om inte skapa de möjligheter till utveckling och tillväxt för svenska företag som det skulle ha kunnat bli.

Herr talman! Vi kommer under våren att hantera flera av de aktuella politikområden som finns bakom Lissabonprocessen och även tjänstedirektivet, så vi återkommer till detta vid ett senare tillfälle.

Till sist vill jag yrka bifall till reservationen.

Anf. 5 MARIE GRANLUND (s):

Herr talman! Vi har här i dag att behandla Sveriges handlingsplan för tillväxt och sysselsättning. Bakgrunden är Lissabonstrategin där man nu prövar ett nytt grepp för att få fart på processen, nämligen att varje medlemsstat ska lägga fram ett konkret handlingsprogram för arbetet på nationell nivå.

Lissabonstrategin är en bred process som betonar såväl ekonomisk som social och miljömässigt hållbar utveckling, och det välkomnar vi.

Varför är det då så viktigt att få fart på den här Lissabonstrategin? Jo, det är viktigt helt enkelt för att globaliseringen innebär att det just nu pågår en enorm strukturrationalisering. Och konkurrensen är stenhård och hårdnar hela tiden. Det är därför viktigt att vi vässar våra vapen. Det här är självklart inte bara en fråga för Sverige, utan mer eller mindre hela världen berörs av det här.

För ett par år sedan var jag på en studieresa med några kolleger i Indien i delstaten Kerala. Vi träffade en del frivilligorganisationer och intellektuella och satt och resonerade om utvecklingen i världen. De var väldigt oroade och arga på globaliseringen och sade så här: Ni vet inte i det lilla landet Sverige vad det här innebär för oss. Just nu håller vår textilindustri på att flytta härifrån. Då sade jag, som kommer från Malmö: Jag vet precis vad det här handlar om. Vår textilindustri lämnade oss på 70- och 80-talet för att just bege sig till Indien. På samma sätt var det med vårt varv som när det lades ned sysselsatte 5 000 människor men inte kunde konkurrera med bland annat Sydkorea. Då tittade de på oss som kom från det lilla landet Sverige och sade: Men blev inte människorna ledsna, och var det inte protester på gatorna? Vi sade: Jo, det är klart att människorna blev ledsna. De miste sitt arbete, och de miste sina arbetskamrater. Men vad vi har i Sverige är system som gör att ingen människa behöver gå från hus och hem när det oundvikliga inträffar. Det finns system som fångar upp. Det finns möjlighet till omskolning. Det finns möjlighet att få a-kassa. Man kan fortsätta att leva, och man kan få något nytt jobb. Men detta förutsätter också att människorna i Sverige betalar skatt, så att vi kan använda de pengarna.

Herr talman! Det är precis så det är. Välfärd ger tillväxt, och tillväxt ger välfärd. Många säger att vi måste ändra det här i Sverige. Vi kommer inte att klara av det här framöver. Jag är övertygad om att de belackarna har fel. De nordiska länderna toppar också olika undersökningar. Jag förstår att det här retar en hel del och att det retar den borgerliga oppositionen. Det här är ju humlan som inte kan flyga. Hur går det att toppa olika undersökningar med det höga skattetryck och det system som vi faktiskt har valt att ha i Sverige? Sverige är, tillsammans med våra nordiska grannar, förebilder för resten av EU. Ingen annan region i EU klarar omställningsarbetet lika bra som vi. Det är något som vi ska vara

stolta över, även om vi självklart inte är nöjda. Hela tiden måste vi gå vidare och förbättra och förnya.

De nordiska länderna har byggt upp samhällen som kombinerar ambitiösa välfärdsåtaganden med öppna kunskapsintensiva och konkurrenskraftiga ekonomier. Den nordiska välfärdsmodellen bygger på att både män och kvinnor arbetar, och genom att samhället reducerar de ekonomiska riskerna vid sjukdom och arbetslöshet ökar förtroendet och tilliten i samhället. När riskerna minskar för de anställda minskar också risktagandet för företagen.

Herr talman! Den svenska samhällsmodellen, med satsning på både utbildning och social utjämning, har bidragit till att Sverige växt sig starkt och står sig väl i den internationella konkurrensen.

Regionala högskolor har inneburit att människor fått en närhet till utbildning. Detta har medfört att alltfler börjat studera.

Generösa skatteregler har gjort det möjligt för det stora folkflertalet att ha en dator, vilket förutom att öka vårt kunnande även medverkat till att vår IT-industri är en av världens främsta.

En framstående hälso- och sjukvård, som fördelas efter behov, har inneburit en trygghet för människorna på samma gång som den gjort Sverige till ledande inom medicinteknik.

Hårda arbetsmiljöregler har gjort att människorna skyddats från många faror, men det har också inneburit att Sverige blivit ledande på många områden.

Hårda miljöregler har medverkat till att vi har framstående företag inom bland annat miljöteknik.

Förra året exporterade vi för 25 miljarder. Vem hade kunnat tro det för tio år sedan? Men så är det, självklart. Det hela hänger ihop. Tillväxt innebär sysselsättning och välfärd om den fördelas rätt, och om vi tar vara på de många människornas kunnande och engagemang får vi ökad tillväxt.

Herr talman! Ett flertal undersökningar pekar också på att näringsklimatet i Sverige är mycket bra. Jag ska ge några exempel. EU-kommissionens senaste uppföljning av Lissabonstrategin visar att Sverige är det land som har flest topplaceringar i olika jämförelser. Sverige framhålls som ett föredöme när det gäller ekonomiska reformer, sysselsättning, miljö samt forskning och innovation. Enligt World Economic Forums årliga ranking av de mest konkurrenskraftiga ekonomierna placerar sig Sverige på tredje plats bland 117 länder. Också den senaste utvärderingen av EU-kommissionen ger Sverige högt betyg.

Varför svartmålar de borgerliga partierna då Sverige hela tiden? Vi har hört det tidigare i debatten; det är självklart en politisk strategi. Man vill beskriva verkligheten genom att göra den så dyster som möjligt för att därigenom få gehör för sina bakåtsträvande förslag såsom sänkta ersättningsnivåer och försämrade trygghet på arbetsmarknaden – förslag som man vet aldrig skulle få svenska folkets godkännande om de fördes fram direkt och inte genom att ge en bild av att allt är åt skogen i Sverige. Jag kan säga att striden om bilden av Sverige är en strid om samhällets framtid, och den tänker inte vi socialdemokrater förlora.

Herr talman! Det gäller att fortsätta utveckla Sveriges positioner i en alltmer konkurrensutsatt värld. Om vi ska kunna behålla vårt försprång behövs mer samarbete och förnuft, inte konfrontation. Jag skulle särskilt

vilja framhålla något som vi nu satt i gång, nämligen branschprogrammen, där staten tillsammans med branscherna och fackföreningsrörelsen startar sex olika program – inom fordonsindustri, läkemedel och bioteknik, metallurgi, flyg och rymd, IT och telekom samt skog och trä.

Detta är den borgerliga oppositionen emot. Det är branscher som har avgörande betydelse för ekonomisk tillväxt och sysselsättning i hela Sverige. Branscherna bidrar till över 80 % av det svenska näringslivets satsningar på forskning och utveckling. Det är jätteviktigt. Varför är ni emot det? Det borgerliga alternativet innebär i stället ett systemskifte med försvagade fackföreningar, lägre löner, sämre ersättning för arbete och vid sjukdom, sämre trygghet och därmed också sämre tillväxt.

Herr talman! Vi socialdemokrater anser inte att hungriga vargar jagar bäst. Vi socialdemokrater säger att trygga människor vågar och att trygghet ger tillväxt.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 6 GUNILLA WAHLÉN (v):

Herr talman! En ökad sysselsättning, fler jobb, är en av de viktigaste hörnstenarna för tillväxt och välfärd.

I Sverige kommer behovet av arbetskraft att öka; fler måste arbeta i de företag som ska bidra till ekonomisk tillväxt och välfärd. Det huvudsakliga ansvaret för att få fart på den svenska ekonomin och få fler att gå från bidragsförsörjning och utanförskap till arbete ligger inte hos EU utan hos oss själva – vårt näringsliv, vårt utbud av olika utbildningar, vår utbildningsnivå, vår forskning i förhållande till övriga världen. Sverige är ett land som är starkt handels- och exportberoende inte bara i förhållande till EU:s medlemsländer utan också till övrig världshandel.

Visst går det att hålla med om att Europa, och Sverige, står inför stora utmaningar. Tillväxten, sysselsättningen och den demografiska utvecklingen är angelägna frågor att kraftsamla kring. Globaliseringen tilltar och konkurrensen från Kina, Indien och USA hårdnar. Det är utomordentligt viktigt att ekonomin och konkurrenskraften förbättras. Här har Lissabonstrategin en viktig roll att spela.

Jag tror emellertid att om vi stirrar oss blinda på EU som motor för vår sysselsättning och tillväxt har vi alldeles fel fokus i våra glasögon. EU:s svar på ökad konkurrens från omvärlden, att höja tullar och sänka kvoter eller bibehålla subventioner till jordbruket, är absolut inget som ökar handeln utan snedvrider konkurrensen på ett sätt som bidrar till att fattiga länder inte har förmåga att utveckla sitt jordbruk eller öka sin välfärd.

Herr talman! Vi kommer inom en ganska snar framtid att stå inför en stor generationsväxling på svensk arbetsmarknad. Det gäller inte bara olika små och stora företag utan hela välfärdsektorn. Stora grupper av 40-talister kommer att gå i pension, och alltfler äldre kommer att behöva omsorg och vård. Behovet av utbildad personal i yrken som undersköterskor, sjuksköterskor, sjukgymnaster, läkare, lärare och en rad andra yrken kommer att öka kraftigt för att motsvara efterfrågan och pensionsavgångar. Detta behov kommer att finnas oavsett om tjänsterna utförs i offentlig eller privat sektor.

Inte minst den välfärdsatsning som samarbetspartierna nyligen presenterat, och som innebär att alltfler ska få tillgång till tandhälsovård för

200 kr samt minskade kostnader för vård och behandling, kommer att bidra till att behovet av tandläkare och tandhygienister ökar. Målet är att fler och nya grupper ska gå till tandläkaren. Det rör sig om en halv miljon människor som kommer att börja gå till tandhjälsvården och ytterligare en miljon som kommer att gå oftare och mer regelbundet. Det är ett exempel på hur man ökar välfärd och sysselsättning via statliga skatte-subventioner.

Herr talman! Tillväxten i Europa har inte avstannat. Det är inte bara i Kina och Indien som det sker en utveckling av näringslivet och ekonomin. Och Sverige är inte sämst i klassen. I dagens DN finns en artikel med rubriken "Europa återhämtar sig", där det bland annat sägs att tillväxten ökar och att det finns variationer inom EU. I artikeln sägs också att "hemligheten bakom högre tillväxt är inte entydig ... I Sverige, Irland och Finland är en utvecklad högteknologi en stor del av förklaringen. Men i exempelvis Grekland och Spanien, har det mer handlat om traditionella kapitalinvesteringar och ett ökat arbetsutbud. Därför bör EU:s Lissabonstrategi, som trycker på investeringar i högteknologi och kunskapsindustrin, bli mer flexibel."

I bilagan till dagens betänkande kan vi se att sysselsättningsgraden i Sverige är högre än i övriga EU-länder. I gruppen äldre kvinnor, det vill säga kvinnor i min ålder och äldre, har vi i Sverige en förvärvsfrekvens på 67 % medan den i EU-15 är 33,2 %. Tabellen visar också att utbildningsnivån är högre i Sverige samt att vi investerar 4,3 % och övriga Europa 2,0 % i forskning och utveckling.

Men självklart ska Sverige gå vidare. De så kallade branschprogrammen, som Marie Granlund refererade till, har tagits fram i ett nära samarbete mellan politik och näringsliv, och de är bra exempel på offensiva framtidsåtgärder där näringsliv, utbildning och forskning tillsammans ska säkra ökad sysselsättning och hållbar tillväxt.

Jag skulle vilja se att vi gick vidare med sådana branschprogram. Det behövs inom turist- och besöksbranschen. Det behövs inom livsmedelsproduktionsbranschen. Vi behöver stärka Sverige som varumärke. Inom exempelvis livsmedelsområdet skulle det gynna såväl storskalig som småskalig livsmedelsproduktion av högklassiga säkra livsmedel för den inhemska marknaden men även för exportmarknaden.

Inom både turism och livsmedel behövs mer forskning och utveckling för att i första hand gynna de små företagen. Dessa branscher är ju också väldigt arbeidskraftsintensiva. Forskning är av avgörande betydelse för att stärka framför allt de små företagen, som inte har egna resurser att satsa. De utvecklingspengar på 200 miljoner som satsades på småföretag via Vinnova är mycket efterfrågade. Per Eriksson, generaldirektör på Vinnova, anser att det behövs en förstärkning upp till 300 miljoner nästa år för att motsvara efterfrågan.

Detta tillsammans med riktade insatser på ökad kunskap, rådgivning, regelförenkling och exportfrämjande skulle ge stora förutsättningar för de små företagen att växa och öka sin betydelse för sysselsättning och välfärd i Sverige. Det skulle inte bara gynna olika små arbetsmarknadsregioner utan även göra att fler kvinnor, unga och invandrare fick en plats i det svenska näringslivet och på arbetsmarknaden.

Herr talman! Om vår tillväxt och välfärd ska vara såväl miljömässigt som socialt hållbar måste alla ha en plats på arbetsmarknaden utifrån sin utbildningsnivå och sina förutsättningar.

Socialt företagande är ett alternativ för att integrera de mest utsatta grupperna i både samhälle och arbetsliv. Det sociala företagandet har visat sig mycket framgångsrikt både här och i Europa. De sociala företagens affärsverksamhet är ett medel för att uppnå de sociala målen. De sociala företagen och deras verksamheter berör flera politikområden – närings-, arbetsmarknads- och socialpolitik. Intresset för att utveckla social ekonomi är stort när det handlar om olika arbetsmarknads- och näringspolitiska åtgärder. Detta är bra, men utvecklandet av sociala kooperativ inom välfärdssektorn får inte ersätta den gemensamma sektorns stora ansvar för den sociala ekonomin.

Med detta, herr talman, yrkar jag bifall till näringsutskottets förslag i betänkandet *Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning*.

Anf. 7 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Ärade ledamöter av näringsutskottet! Ärade åhörare! Sedan Sverige gick med i Europeiska unionen för drygt tio år sedan har Europa förändrats i grunden, framför allt ekonomiskt. Det som dagligen står på arbetsordningen för EU i dag är kampen mot arbetslösheten. Så var det inte för tio år sedan. Sverige har tillsammans med andra länder gjort just kampen mot arbetslösheten, tillväxtfrågorna och de ekonomiska frågorna till en central del i EU:s arbete.

Man har ibland under dessa år kritiserat Europeiska unionen för att sakna en vision. Faktum är dock att om någon har en vision kan man väl säga att Europeiska unionen skaffade sig en sådan i mars 2000 då vi antog den så kallade Lissabonprocessen. Vi sade där att vi på tio år skulle försöka ta upp konkurrensen med den främsta ekonomin i världen, det vill säga USA. Vi satte också upp ett stort antal mål som vi skulle nå under de här tio åren. Det var verkligen en mycket djärv och vittomfattande ekonomisk vision. Detta var ett arbete som hade pågått en tid tillbaka i kommissionen. Bland annat Allan Larsson, under 1990/91 finansminister i en socialdemokratisk regering i Sverige och aktiv som generaldirektör i EU-kommissionen, hörde till konstruktörerna bakom Lissabonprocessen.

Lissabonprocessen har haft oerhört stor betydelse på vartenda toppmöte under de här fem gångna åren. Det var oerhört glädjande när Europeiska rådet, det vill säga stats- och regeringscheferna, förra våren konstaterade att det nu vid halvtid fanns skäl till en omstart, en nystart. Jag delar uppfattningen, som bland annat Per Bill framförde, att det ibland har talats mycket, men det har inte handlats lika mycket. Det finns skäl att idka självkritik inom Europeiska unionen. I Tyskland, Frankrike, Italien och många andra länder har man inte varit i närheten av att nå de stolta mål som vi satte upp i mars 2000.

De nordiska länderna har ständigt från kommissionens sida framhållits som föredömen. Det är länder som når, och är mycket framgångsrika i att uppnå, de djärva mål som satts upp i Lissabonprocessen. Själva idén bakom Lissabonprocessen var ju inte bara att ha djärva mål utan också att lära av varandra. Alla var medvetna om att man inte kan vara bäst på allting. Det är som i idrotten – man är bra på vissa saker och inte på

andra. Därför gäller det att ta lärdom av vad andra länder är duktiga på och försöka tillämpa det på hemmaplan. Här kan man säga att vårt nordiska välfärdskoncept, som ju har varit oerhört framgångsrikt, också har anammats, diskuterats och tagits som föredöme i många sammanhang i andra länder under denna period, inte minst när de tio nya medlemsstaterna kom med i Europeiska unionen för något år sedan. Naturligtvis har det breddat debatten rätt ordentligt.

Det var också väldigt bra att Europeiska rådet, stats- och regeringscheferna, vid halvtidsöversynen förra våren sade att varje lands parlament – vår kammare här och alla andra länders parlament – också på egen hand måste föra en diskussion om de nationella handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning som vi behöver utföra inom ramen för Lissabonprocessen. Jag tycker att det är bra att varje lands parlament ger sig i kast med att granska hur långt man har kommit i det egna landet i förhållande till de uppsatta EU-målen och vad man kan lära av andra länder. Det är utomordentligt bra att vi kan ha denna typ av diskussioner här i kammaren för Sveriges del.

Lissabonprocessen handlar egentligen om tre saker. Först har vi ett antal väldigt avancerade krav när det gäller de ekonomisk-politiska målen. Vidare handlar det om att främja den sociala sammanhållningen i Europa och se till att vi minskar klyftorna, som är stora i många av Europas stater. Det tredje är att se till att vi får en ekologiskt hållbar utveckling. Det var inte minst den senare dimensionen, miljödimensionen, som Sverige förde in under sitt ordförandeskap 2001.

Detta är ett synsätt som inte alltid accepteras av alla politiska partier. Det är ett synsätt som exempelvis de borgerliga partierna här hemma ständigt har hackat på. Just den sociala sammanhållningen, det sociala skyddet, har man ständigt snarast ansett vara ett hinder för tillväxt. Miljödimensionen har man oftast trängt ut i utkanten av den politiska debatten.

Om de borgerliga hade rätt skulle man ju tro att de länder som inte har någon särskilt progressiv miljöpolitik eller så bra socialt skydd skulle stå främst i ledet när det gäller tillväxt och sysselsättning. Men det är ju precis tvärtom. Det är länder som Sverige, Finland och Danmark, de nordiska välfärdsmodellerna, som har nått de bästa resultaten. Vi har höga skattenivåer, vi har ett gott socialt skydd, vi strävar efter en god social sammanhållning och vi har mycket ambitiösa planer på miljöområdet. Det är just dessa välfärdsländer som har nått längst när det gäller de mål som vi har satt upp i Lissabonprocessen.

Vi tar oss naturligtvis an de utmaningar som finns med stort allvar. Det är glädjande att se att Sverige år efter år har haft en mycket snabbare tillväxt än omvärlden. Vi har de senaste åren haft en i stort sett dubbelt så snabb tillväxt i Sverige med den politik som Socialdemokraterna i samarbete med Vänsterpartiet och Miljöpartiet har drivit i den här kammaren – dubbelt så snabb ekonomisk tillväxt som andra länder har haft i genomsnitt i Europeiska unionen.

Det som nu redovisas inför kammaren i den här handlingsplanen är en fortsättning när det gäller att försöka nå alla de mål som vi tycker är viktiga på dessa områden. I det nationella handlingsprogrammet, för att bara ta en del, lägger vi oerhört stor vikt vid exempelvis miljöaspekten. I dag sker en tredjedel av vår energiförsörjning via förnyelsebara energi-

källor. Det är bra, men det räcker inte. Vi har ännu högre ambitioner på det området. Det är också någonting som vi gärna ser att övriga Europa tar efter.

De borgerliga säger i olika sammanhang att de vill att vi ska sänka oss till genomsnittlig EU-standard när det gäller skatter. De ligger runt 50 % i exempelvis Sverige och Danmark, och de ska ned till 40 %. Sänker man sig till den genomsnittliga skattenivå som finns ute i Europa sänker man sig också till genomsnittlig välfärdsnivå. Det är naturligtvis konsekvensen av de borgerligas skattesyn. De borgerliga skulle alltså vilja att vi låg på något slags genomsnitt vad gäller socialt skydd, socialpolitik och sysselsättningspolitik i Sverige. Det skulle innebära att ett land som exempelvis Belgien, som har fyra månaders föräldraförsäkring, skulle vara något slags genomsnittlig dröm för de borgerliga. Eller också skulle det vara någon slags dröm att ha det som på Irland, en barnomsorgsavgift på 9 000 kr i månaden mot den dryga tusenlapp som vi har i vårt maxtaxesystem. Det är de borgerligas dröm om ett genomsnittligt Europa där de vill att Sverige ska vara.

Självfallet vill vi socialdemokrater inte att Sverige ska vara något slags genomsnittsland i Europa. Det är en för låg ambitionsnivå. Det är en felaktig ambitionsnivå som de borgerliga har. Vi vill tvärtom ligga i täten för Lissabonprocessen. Vi vill ligga i täten för välfärdsuppdraget. För oss är det oerhört viktigt att den nationella handlingsplanen kan vara ett steg just mot att försöka skapa ett Sverige med en växande ekonomi, växande sysselsättning, en bättre välfärd, en social sammanhållning och naturligtvis en miljö i balans.

Jag blev något full i skratt när jag hörde Maria Larsson förfalla till 1994. Det var ganska djärvt att ge sig in på 1994. År 1994 var det år som den socialdemokratiska regeringen tog över efter de borgerliga. På den tiden hade vi 8 % arbetslöshet, stor statsskuld, växande budgetunderskott och massor av konkurser.

Låt oss glömma bort det. Låt oss inte ägna oss åt att komma tillbaka till en sådan ekonomisk situation. Nu ska vi se framåt och inte mot någon slags europeisk genomsnittsnivå, om det är det ni drömmer om från borgerligt håll.

Anf. 8 PER BILL (m) replik:

Herr talman! Jag ska börja med att tacka EU-ministern för åtminstone de två första tredjedelarna av talet. Det var ett nyanserat tal som handlade om EU och faktiskt det vi ska diskutera i dag.

Låt mig sedan hålla med om att det går bra för Sverige, och jämför man med EU-15 går det mycket bra för Sverige, så att det inte råder någon tvekan om detta.

Jag kan också hålla med om att EU skaffade sig en djärv vision i mars 2000. Dessutom håller jag nog med om att det var lite skräligt med strategierna för hur man ska uppnå det djärva målet. Därför var det väldigt bra att man hade halvtidsöversynen och att man vågade vara åtminstone lite självkritisk. Jag hade kanske velat se mer av självkritik.

Visst är det bra med de strategier som vi ska ha i varje land, det är en bra del av nystarten, och visst är det bra att vi ska lära av varandra. Men det är också viktigt för oss att vi tittar på de saker där det inte går så bra för Sverige. Om vi tittar på s. 19 i vårt häfte ser vi att det är två områden

där vi tillhör de tre sämsta. Det ena är prisnivåerna och det andra är investeringar i näringslivet.

Min fråga till EU-ministern blir: Vilka konkreta åtgärder vill EU-ministern satsa på för att vi inte ska tillhöra de tre sämsta om ett par år?

Anf. 9 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Herr talman! Som Marie Granlund nämnde tillhör Sverige de länder som oftast har haft topplaceringar hela tiden när det gäller de indikatorer man mäter i Lissabonprocessen. När det gäller sysselsättning för både yngre och äldre, inte minst att vi också har sett till att ha ett arbetskraftsutbud som har varit mycket stort, en högre utbildningsnivå, forskning och utveckling och allt annat har vi haft toppositioner hela tiden. Läger man ihop alla de indikatorerna har Sverige oftast haft första, andra eller tredje platsen under hela den här femårsresan.

Men det är klart att det, som Per Bill säger, finns områden där vi inte ligger lika bra till. Jag ska gärna kommentera de två frågor som Per Bill tar upp. Först gäller det prisdiskussionen.

Vi är medvetna om att Sverige har en för hög prisnivå på vissa områden. Regeringen driver en hård politik för att försöka skärpa konkurrensen i näringslivet på de här områdena. Det är inte alltid näringslivet självt är så angeläget om att bidra till den konkurrensen. Man ser klara monopoltendenser i en del branscher, där få aktörer snarast blir ännu färre aktörer. Därför är det naturligtvis viktigt att vi arbetar både med konkurrenslagstiftning och med andra insatser för att skärpa konkurrensen bland företagen, exempelvis på energiområdet, som har diskuterats under veckan.

Jag tror att det också är viktigt att titta på investeringar. När de svenska företagen nu går väldigt bra, gör stora vinster, borde de svenska företagen rimligen också investera mycket. Många gör det också, men rimligen borde de kunna investera ännu mer och satsa ännu mer på forskning, utveckling och andra insatser. Det är naturligtvis inte bara den offentliga sidan som ska vara världsledande på forskning och utbildning utan även våra företag.

Regeringen vill naturligtvis tillsammans med företagen se till att de både investerar mer och konkurrerar bättre och effektivare för att sänka prisnivån. Det är ett område som jag tycker att det är viktigt att fortsätta samarbeta med näringslivet kring.

Anf. 10 PER BILL (m) replik:

Herr talman! Jag tror också att bättre konkurrens är viktig. Då tror jag att det också gäller konkurrens inom de monopolsekter som vi har inom offentlig sektor. Där skulle jag gärna se att man gjorde en del uppluckringar och att man såg till att ta bort stopplagen. Det vi ska vara överens om är ju att sjukvården ska finansieras gemensamt. Men ju fler bra aktörer vi har på marknaden desto bättre.

Vad gäller den andra frågan tror jag att det är bättre företagsklimat och långsiktighet i företagsklimatet som är det viktiga. Om till exempel en energiinvestering i dag säger de stora företagen: Vi vet ju inte vad som gäller. Vi vet inte vad som gäller om fem år. Vi vet inte vad som gäller om tio år.

De här anläggningarna kräver ofta 40–50 år, kanske ännu längre avskrivningstider. Jag tycker därför att det skulle vara väldigt viktigt att vi över blockgränserna hittade en gemensam, klok och långsiktig energipolitik för tillväxt och bra miljö.

Låt mig, herr talman, slutligen välkomna Bosse Ringholm tillbaka till EU-politiken. Det första året var det lite dåligt med närvaron, om man ska tro en del KU-anmälningar. Men nu har jag sett Bosse Ringholm både i EU-nämnden och här i kammaren. Jag kanske är naiv om jag säger att det kommer att ge väldigt många jobb, men jag tror att det är viktigt att vi har en EU-minister som är väldigt aktiv i den fortsatta processen de närmaste fem åren.

Anf. 11 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Herr talman! Regeringen har 22 EU-ministrar, Per Bill. Alla i regeringen har ett EU-ansvar, från statsministern till varje fackstatsråd har sitt ansvarsområde. Min uppgift är ju att samordna EU-frågorna när de berör flera olika ministrar, flera olika departement. Jag har haft det uppdraget sedan årsskiftet 2004/05. Jag vet inte om Per Bill har varit någon annanstans under den tiden eftersom han inte har upptäckt att jag ett flertal gånger har diskuterat EU-frågor här i kammaren. Han kanske har varit borta under en del av den här tiden och därför inte varit närvarande i debatten.

Jag välkomnar gärna fortsatt diskussion om exempelvis energifrågorna. Vi har en långsiktig energipolitik, och den bygger på en överenskommelse mellan olika politiska partier över blockgränsen, som bekant. Det är naturligtvis en fördel om det är fler som ansluter sig till en sådan uppgörelse just för att det inte bara ger näringslivet utan också våra hushåll goda förutsättningar i fortsättningen.

Jag hörde i Per Bills första anförande att han talade om att det fanns många perifera mål i Lissabonprocessen. För mig är det inte perifera mål när vi talar om energipolitiken. Just den förnybara energin, som jag nämnde, där vi hunnit ett bra stycke längre än många andra EU-länder har gjort, är naturligtvis oerhört viktig att utveckla.

Som bekant har regeringen under senare tid lanserat ett arbete för att också göra oss ännu mindre oljeberoende för framtiden. Där jobbar vi mycket intensivt. Det väcker väldigt stor uppmärksamhet utomlands. Det vore naturligtvis också klädsamt om Per Bill och Moderata samlingspartiet anslöt sig till det oerhört intensiva arbete som vi bedriver för att försöka minska vårt oljeberoende. Det skulle naturligtvis vara en oerhört bra situation också för de många svenska företag som är framgångsrika just i energisektorn, där det ständigt bildas nya företag som bidrar med olika former av förnybar teknik.

Anf. 12 MARIA LARSSON (kd) replik:

Herr talman! Jag tar vid där förra frågan slutade. Jag kan berätta för Bosse Ringholm att både jag och Per Bill för åtminstone två år sedan sträckte ut våra händer från talarstolen och sade att vi är beredda att träffa en blocköverskridande uppgörelse om energipolitiken för ökad tillväxt och för en god miljö. Jag har inte hört någon inbjudan från Regeringskansliet, och jag tror inte att Per Bill heller har gjort det. Vi har velat medverka till en sådan uppgörelse. Problemet är att det inte har funnits

något som helst intresse från regeringen. Det är inte till gagn för Sverige. Det fanns ett intresse från vår sida, men regeringen har inte på något sätt svarat upp mot detta. Det är viktigt att säga eftersom frågan kom upp.

Min fråga är konkret och tydlig. I dag har vi 24 000 färre företagare i Sverige än vi hade efter lågkonjunkturen när regeringen tillträdde 1994. Det har varit en genomgående nedåtgående trend, en liten ökning förra året. Vad är Bosse Ringholms analys? Jag hoppas verkligen att Bosse Ringholm är lika bekymrad som jag över detta. Vad är receptet för att öka antalet företag och stödja nyföretagandet i Sverige?

Anf. 13 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Herr talman! När det gäller energifrågorna är det bekant att det finns en överenskommelse sedan lång tid tillbaka mellan Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Centerpartiet. Det är en fördel om både Kristdemokraterna och andra partier gärna vill ingå som ett stöd till en sådan överenskommelse. Det skulle ge ett ännu bredare perspektiv. Men jag har förstått att det kanske inte alltid har varit sakintresset som har varit bestämmande utan att det är mer taktiska överväganden som har föresvävat både Kristdemokraterna och andra på området. Men det finns en solid majoritet i Sveriges riksdag för en långsiktig energipolitik, och vi hälsar självfallet även Kristdemokraterna välkomna om man vill ansluta sig till sådana långsiktiga mål.

Maria Larsson envisas med att tala historia. Det är viktigt att konstatera att när den socialdemokratiska regeringen övertog regeringsmakten 1994 var arbetslösheten 8 %. Det var den högsta arbetslösheten vi någonsin har haft i modern tid. Där var fler konkurser än någonsin. Där var ett växande budgetunderskott. Statsskulden bara växte och växte. Ekonomin var miserabel.

Vi började ett stort konsoliderings- och saneringsarbete i ekonomin under 1990-talet. Sedan 1994, Maria Larsson, har det tillkommit netto 300 000 nya arbetstillfällen. Det är klart att det har tillkommit många nya företag. Förra året startades det fler företag än någonsin. Men vi välkomnar ännu fler företag. Socialdemokraterna hade i början av veckan en särskild småföretagarkonferens. Vi diskuterade alla de förslag som vi har lagt fram i riksdagen, som ni har diskuterat i näringsutskottet och på annat sätt. Det gällde bland annat hur vi kan få ännu fler småföretag. Vi är mycket starkt inriktade på att det är just tjänstesektorn som är en viktig faktor för att få till stånd både fler arbetstillfällen och fler småföretag.

Anf. 14 MARIA LARSSON (kd) replik:

Herr talman! Nu får vi nog hålla oss till verkligheten. Arbetslösheten var 8,4 % efter en lågkonjunktur. Problemet är att 2006 räknar man i budgetpropositionen med en fortsatt arbetslöshet på 8,4 % efter en lång högkonjunktur. Alltså har man inte lyckats skapa de nya jobben. 1,1 miljoner människor står utanför arbetsmarknaden. Det måste betraktas som ett stort misslyckande, Bosse Ringholm. De 24 000 företagen är alltså färre än tiden efter en lågkonjunktur.

Jag hörde inte en enda förklaring eller mening om vad regeringens tänkta åtgärder och strategier är. Jag har mycket väl hört att det var en småföretagardag. Det är vällovligt att lyssna. Men det är handling som räknas. Nu är det tolv år av socialdemokratiskt regeringsinnehav som har

stått till förfogande. Så lite har hänt. Arbetslösheten ligger fortsatt kvar på denna höga nivå efter en högkonjunktur. Antalet företag har minskat dramatiskt. Antalet arbetslösa har inte minskat sedan förra året.

Det är allvarligt. Sverige befinner sig i ett allvarligt läge. Ser man inte det är man inte rustad för framtiden. Att fortsätta att hävda att Sverige är bäst och ligger högst är att bana väg för en försämring. Det gäller att se de problem vi har och försöka göra något konstruktivt åt dem. Det är därför jag blir så orolig när man fortsätter att hävda att vi är världsbäst och inte vill ta sig an problemen. De är stora och avgörande för vilken välfärd vi ska kunna tillhandahålla i framtiden. Det är en välfärd jag vill skydda. Det är därför jag blir så frustrerad när antalet företag minskar och när näringslivet inte får de villkor som behövs för att skapa jobb.

Anf. 15 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Herr talman! Nej, Maria Larsson, antalet småföretag minskar inte. Vi fick över 40 000 nya företag förra året. Det gäller att hålla sig till sanningen, någon gång i alla fall Maria Larsson.

Vi hade 1994 inte bara 8 % arbetslöshet, vi hade mellan 3 och 4 % i arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Det är ungefär 12 %. Vi har i dag en arbetslöshet på strax över 5 %, antingen vi mäter i arbetskraftsundersökningar eller ser i Ams vanliga statistik.

Vi ska inte gräva ned oss i 1994, utan vi ska gräva ned oss i det som är framtiden, det vill säga diskutera vad vi ska göra för framtiden. Om vi har skapat 300 000 nya jobb under de 10–12 åren sedan regeringsskiftet vill vi gärna fortsätta att skapa ytterligare nya jobb tiden framöver. Jag är helt övertygad om att många av de jobben kommer att skapas i de små företagen.

Det är klart att Maria Larsson inte gärna vill stå här och säga att det är ett bra näringsklimat i Sverige och att svensk ekonomi går bra. Per Bill sade det, och det håller jag honom räkning för. Maria Larsson vill inte säga det. Men, Maria Larsson, titta på dina partivänner i Europeiska unionen, EU-kommissionen, kristdemokrater och andra. De säger att svensk ekonomi är bra. De säger att svensk tillväxt är i topp i Lissabon-processen. Du behöver inte lita på mig, men lita på dina partivänner. De säger precis samma sak.

Vi nöjer oss inte med att vara etta i dag. Vi vill vara etta i morgon också. Det är därför vi är så oerhört angelägna om att fortsätta att göra insatser för företagen framöver. Det handlar om att understödja företagen när det gäller forskning och utveckling. Det handlar om branschprogram. Min kollega Thomas Östros har tagit fram sådana med ett stort antal branscher – arbetsgivare och fackliga organisationer. Totalt sett får vi en möjlighet att utveckla jobb och nya företag. Nu kommer det att skapas både nya företag och nya jobb framöver med en fortsatt socialdemokratisk näringspolitik.

Anf. 16 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Maria Larsson kan inte få någon ytterligare replik. Det medger inte riksdagsordningen, och riksdagsordningen är lag. Den står inte talmanen över. Jag har i stället uppfattat att Maria Larsson har begärt ett nytt anförande efter dessa replikrundor.

Anf. 17 NYAMKO SABUNI (fp) replik:

Herr talman! Jag ska inte vara så artig som Per Bill var och tacka vice statsministern för hans anförande. Jag hade väntat mig en redovisning av handlingsprogrammet, lite visionärt vad det ska leda till. I stället fick vi ett valpropagandistiskt tal. Jag förstår att det är valrörelse, men någon måtta får det vara. Man kan inte uppta kammarens tid för den typen av propaganda när man ska diskutera konkreta betänkan den.

Enligt din kollega tidigare är allt jättebra med Sverige. Men i detta program står det faktiskt att det är tillväxt, men det skapas inte nya jobb. Ni har haft ett mål att sänka den öppna arbetslösheten till max 4 %, men ni har inte uppnått målet.

Ni jobbar för att minska segregationen och utanförskapet, men vi vet att de ökar. Fler elever lämnar skolan utan godkända betyg. Den rankning som Sverige toppar i dag är sena ankomster, skolk, mobbning och annan oordning i skolan. Fler människor är sjuka och förtidspensionerade. Det som händer är att fler nekas ersättning för att försäkringskassorna har fått i uppdrag att minska på utgifterna. Det är den verklighet många svenskar lever i i dag. Om ni inte erkänner den kommer ert högmod att bli ert fall – förutom en dålig politik.

Jag ställde en fråga i talarstolen om hur ni ska stimulera tjänstesektorn. Vi vet att det är där det finns stor potential att få fler företag och därmed nya jobb. Ni vill inte ha mer pengar till turism, och ni vill inte ha hushållsnära tjänster. Ni vill inte ha tjänstedirektiv som kan underlätta handel och på det sättet skapa fler jobb. Ni vill inte någonting. Men den som inte vill lyssna på andras förslag har vanligtvis egna och bättre förslag. Vad ska vice statsministern och regeringen göra för att skapa flera jobb inom tjänstesektorn?

Anf. 18 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Herr talman! Vi har utförligt redovisat i den handlingsplan som ni nu debatterar i riksdagen alla de insatser vi vill göra. Jag utgår från att ledamoten Nyamko Sabuni har läst den. Hon kanske hade föreställt sig att jag skulle läsa upp hela propositionen för henne också, men det skulle vara att ta upp kammarens tid lite väl mycket. Jag vill gärna säga att den innehåller ett väldigt brett spektrum av Lissabonprocessen. Däremot tror jag inte att skolk ingår som en av Lissabonprocessens målpunkter, om det är det som du ville diskutera i sammanhanget, utan det är nog lite bredare.

Låt mig då stanna ett ögonblick vid frågan om hushållsnära tjänster. Det är intressant när en folkpartist, som ju tror på liberal marknadsekonomi, i första hand vill gå in med skattesubventioner för att skapa nya jobb. Jag tycker att det ibland är motiverat med skattesubventioner för att skapa nya jobb. Vi har från regeringens sida lagt ett program som ska ge 55 000 fler människor jobb och utbildning, och där finns en hel del skattesubventioner med. Men det är oftast utbildning på sådana områden där vi ser att det finns långsiktiga arbetskraftsbehov.

Jag är förvånad över att en liberal som Nyamko Sabuni i första hand vill skattesubventionera, egentligen inte för att skapa jobb utan för att ge de människor som har ganska goda inkomster möjlighet att anställa personer för städning, tvätt eller annat som de skulle kunna göra på sina vanliga inkomster. Varför ska vi skattesubventionera de människor som har ganska goda inkomster? Det är väl ingen långsiktig näringspolitik,

ingen långsiktig lösning på våra arbetsmarknadsproblem, när vi i stället behöver utbilda unga människor för vård, teknik, IT och andra områden där vi vet att vi kommer att ha ett oerhört stort behov av arbetskraft i framtiden.

Till sist vill jag gärna säga att det finns en fråga som inte har berörts så mycket här som anknyter till den här handlingsplanen, och det är det tjänstedirektiv som nu diskuteras i den europeiska unionen, som nyligen togs i parlamentet och som kommer tillbaka här i kammaren åren framöver. Jag är glad över att parlamentet nu tydligt avvisar alla sådana här nyliberala tendenser som har funnits i debatten, bland annat från Folkpartiets sida. Man gjorde en stor allians mellan socialister och andra i parlamentet och sade att man inte vill ha den här nyliberalismen som har varit i antågande i tjänstedirektivet.

Anf. 19 NYAMKO SABUNI (fp) replik:

Herr talman! Jag har läst det här programmet, men tanken är nu att också lyssnarna ska få veta vad det innehåller. Därför är vi här för att diskutera det.

Jag kom in på skolk. Nej, det står inte i detta program, men det är så ni har sänkt debatten i dag. Det är därför jag nämner bland annat att vi toppar listan när det gäller skolk i våra skolor.

Skattesubvention för hushållsnära tjänster: Ja, det är inte bara de rikaste som skulle ha råd med det, utan det är vanliga barnfamiljer, som behöver det för att kunna få ihop livspusslet. Anledningen till att vi vill ha en subvention är att du, Bosse Ringholm, kräver att vi ska betala vitt för dessa tjänster med redan beskattade pengar. Det är ju det ni kräver. Ska jag betala någon som hjälper mig i hemmet med mina beskattade pengar blir det väldigt dyrt, och därför skulle det hjälpa om man kunde subventionera dessa tjänster.

Det viktigaste är inte att de som är rika får ännu en subvention, utan det är att vi lever i en verklighet där det finns människor som jobbar svart inom denna bransch, människor utan trygghet när det gäller pension eller försäkringar. Det är dessa människor jag vill att du ska tänka på, att de ska få den trygghet de förtjänar, att de ska kunna få jobba vitt, betala skatt och få pension och försäkring när det behövs.

Återigen: Jag har läst programmet. Det står ingenting om tjänstesektorn. Det är den kritik som kommissionen också har lagt fram, att Sverige behöver ökad konkurrens inom tjänstesektorn. Hur ska vi få ökad konkurrens, och hur stimulerar vi tjänsterna inom tjänstesektorn? Jag får fortfarande inget svar.

Anf. 20 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Herr talman! Då har Nyamko Sabuni lyssnat väldigt dåligt. Rätt mycket av den nationella handlingsplanen handlar om en redovisning av både vad vi har gjort och vad vi gör för att öka antalet arbetstillfällen.

Vi har fått 300 000 fler jobb i Sverige de senaste 10–12 åren, efter regeringsskiftet 1994. Vi har i den här propositionen mycket noggrant lagt fram ett förslag om hur vi ska kunna gå vidare för att skaffa fler företag, inte minst i tjänstesektorn. Vi har lagt fram ett stort antal näringspolitiska branschprogram tillsammans med arbetsgivare och fackliga organisat-

ioner som pekar på att det är konkurrenskraftiga jobb och konkurrenskraftiga företag som vi ska ha också i framtiden.

Vi ska inte konkurrera med lågbetalda jobb, som Folkpartiet, de borgerliga partierna och Nyamko Sabuni uppenbarligen vill. Det är inte lågbetalda jobb som vi ska konkurrera med i fortsättningen. Vi ska konkurrera med bra jobb, som ger bra arbetsmiljö och bra arbetsvillkor för den enskilde och som kan hålla i längden också.

Att skattesubventionera hushållsnära tjänster, som i första hand den som har goda inkomster kommer att ha nytta av, är inte framtiden på Sveriges arbetsmarknad. Framtiden på Sveriges arbetsmarknad är ett stort antal nya företag, gärna små företag, som finns inom teknikintensiva branscher, inom vård, inom omsorg, inom utbildning, inom kunskapsrika branscher. Det är något helt annat än lågbetalda jobb, som Nyamko Sabuni efterfrågar.

Skiljelinjen är ganska tydlig i vår politik. När vi vill ha ett tjänstedirektiv från EU i fortsättningen vill vi ha ett tjänstedirektiv där det ska vara en konkurrens företagen emellan. Men vi ska inte, som Folkpartiet och flera andra borgerliga röster vill, ha något slags långlönekonkurrens där man ska åka till andra länder och hämta arbetskraften, som kommer till Sverige och trycker ned lönerna i vårt land, antingen det ska gå via tjänstesektorn, hushållsnära tjänster eller någonting annat. Det är inte den konkurrensen vi eftersträvar.

Anf. 21 ÅSA TORSTENSSON (c) replik:

Herr talman! Jag tycker att det var bra att ministern inledde med att prata just om EU, Sveriges roll i EU och EU:s roll i världen. Jag tror att det är jätteviktigt att vi lägger mer kraft på att sätta den nationella politiken i relation till EU-politiken och att Sveriges röst i EU blir tydligare och starkare. Det finns annars en stor fara för att den rädsla som finns i landet i dag, för att jobben flyr utomlands och företagen flyttar någon annanstans, får fäste på ett väldigt negativt sätt i Sverige. Därför vill jag betona vikten av att vi för den här diskussionen nationellt och i EU tillsammans.

Inte desto mindre, när Bosse Ringholm med stolthet började prata om att ligga i täten på skatteligan, skulle jag uppskatta om vi alla kunde vara överens om vikten av att Sverige låg i täten för att skapa nya jobb och nya företag. Därför blir min fråga till Bosse Ringholm, eftersom ni redan har varit inne på detta: Vad är det som gör att regeringen och Bosse Ringholm ser en sådan rädsla inför möjligheterna att skapa jobb inom handeln med tjänster? Varför ska vi inte bejaka de nya möjligheterna och se den problematik som våra företag ute i Europa betonar, vikten av att skapa regelsystem för handeln med tjänster och att ett bra tjänstedirektiv också är bra för svenska företag och därmed jobben som kan skapas också i andra delar av EU?

Anf. 22 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Herr talman! Regeringen tycker naturligtvis att det är oerhört viktigt med ett bra tjänstedirektiv och att vi får en ordning i Europa som innebär att vi har ordning och reda på våra arbetsmarknader åren framöver. Den oro som har funnits, och som det finns skäl till, är när man på liberalt håll – i många borgerliga partier, antingen det är i Centerpartiet eller något

annat parti – säger att man ska konkurrera med låga löner, att man ska hämta arbetskraft från andra länder som ska ta med sig sin låga lön till Sverige och konkurrera ut svensk arbetskraft. Då tror jag att svensk arbetskraft säger nej – det vill man inte ha.

Svensk arbetskraft jämfört med i andra EU-länder är väldigt positiv till globaliseringsprocessen. Men förutsättningen är ju att det finns en trygghet på arbetsmarknaden. Man vet att det jobb man har i dag kanske man inte kommer att behålla i 10, 20 eller 30 år, utan man får byta jobb. Och när man har tvingats byta jobb ska det finnas en bra arbetslöshetsförsäkring, en bra sjukförsäkring, ett bra omställningsskydd och en bra föräldraförsäkring.

Där känner många människor en oro för de borgerligas krav på att sänka ersättningsnivåerna. Sänker man ersättningsnivåerna minskar man också incitamenten för fler jobb och fler nya företag, just den här globaliseringsprocessen. Hotet mot globaliseringsprocessen, hotet mot de nya jobben, kommer framför allt från de politiker som vill sänka ersättningsnivåerna, som vill göra människor otryggare, som vill göra människor oroligare inför globaliseringsprocessen.

Folk har naturligtvis en möjlighet att välja inför höstens val. Vill man ta den risk som finns med att stödja borgerliga förslag om kraftigt sänkta ersättningsnivåer riskerar man också att mycket av den ekonomiskt positiva process som vi har haft under senare år, med nya företag och nya arbetsplatser – 300 000 nya jobb på tio år – stannar av därför att människor helt enkelt inte vågar satsa på nya företag, inte vågar satsa på ett nytt jobb, inte vågar lämna sitt gamla jobb, inte vågar satsa på en utbildning, inte vågar satsa på att bilda familj och så vidare.

Anf. 23 ÅSA TORSTENSSON (c) replik:

Herr talman! För Centerpartiets del vet vi att människor känner trygghet i att de har jobb, att de kan bestämma över sin egen plånbok. Det är där tryggheten finns. Därför kommer vi att lägga all kraft på att skapa nya jobb och ge förutsättningar för företag att utvecklas. Därför ställer jag återigen frågan: Vad säger Bosse Ringholm till våra företag som i dag inte ges möjligheter att skapa nya jobb och vara konkurrenskraftiga i EU inom tjänstehandeln? Där skapas nya jobb som gör att vi kan minska arbetslösheten så att vi kan skapa förutsättningarna för de drygt 1 miljon människor som den här regeringen inte har brytt sig om när det gäller trygghet i nya jobb och ett självbestämmande över sin egen plånbok.

Kommerskollegiums representanter svarar att det är olyckligt med det underlag som nu socialisterna har arbetat fram i EU-parlamentet. Med ett väldigt otydligt direktiv kommer det att skapa ytterligare regelkrångel och nya rättstvister. Det skapar inte ett underlag för ett gott företagarklimat eller nya jobb. Vad säger ministern till de företag som efterfrågar möjligheter att just skapa nya jobb?

Anf. 24 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Herr talman! Det är naturligtvis så att alla människor i vårt land, antingen de är anställda eller företagare, vill medverka till att vi får en bra ekonomisk utveckling och en bra välfärdsutveckling. De har haft ett facit. De hade ett facit under de borgerliga regeringsåren. Företagen

minskade, konkurserna ökade, statsskulden ökade och jobben blev färre och färre. De har nu i tio års tid sett att vi har fått fler företag, fler jobb, konkurserna har minskat, ekonomin har blivit bättre och bättre. Vi ligger i topp på många av Europalistorna.

Vi begär inte att människor ska säga att de tycker att det här är bra och att de är nöjda. Vi vill fortsätta att driva en politik som gör att vi kan skapa ännu fler jobb och ännu fler nya företag åren framöver. Jag tror att de människor, antingen de är företagare eller anställda, som känner att vi gör det bäst i en process där det finns en trygghet i omställningen också är de människor som är beredda att ta de här riskerna i fortsättningen.

Jag känner stor oro själv. Jag möter ständigt företagare och löntagare som säger att det är klart att om vi får ett samhälle där ersättningsnivåerna sjunker kraftigt, som de borgerliga föreslår, sämre a-kassa, sämre sjukförsäkring, sämre föräldraförsäkring, sämre förtidspension och så vidare, ett samhälle med alla de förtecknen, så riskerar vi inte bara ett otryggare samhälle utan också ett samhälle där den ekonomiska utvecklingen kommer att vara väsentligt sämre tiden framöver.

Just den kombination som Sverige har lyckats med, att kombinera en bra tillväxt, den allra bästa i Europa för närvarande, med en god trygg utveckling på det sociala området tror jag är något som uppskattas av ganska många människor i vårt land. Jag tror inte att det är så många som längtar efter de borgerligas mycket låga ersättningsnivåer i vårt skyddssystem. Jag tror att många människor skulle känna det som en katastrof och att samhället sviker dem när vi ska ned till de låga ersättningsnivåer som de borgerliga partierna föreslår.

Anf. 25 MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Man får vara noga med sanningen, särskilt om man är statsråd eller riksdagsledamot. Nu har det sagts ett antal gånger av Bosse Ringholm i talarstolen att antalet företag ökar, att det blir fler företag i Sverige. För att inte det ska få stå oemotsagt begärde jag ett ytterligare anförande. Det är inte sant. Jag gav ett antal exempel och ett antal siffror på det i mitt anförande tidigare. Men låt mig upprepa det.

Det som är sant är att antalet företag har minskat i Sverige med 9 % sedan 1995, medan det i EU i övrigt har ökat med 9 %. Vi fick 40 000 nya företag förra året, säger Bosse Ringholm. Ja, det fick vi, men ungefär lika många slutade sin verksamhet. Här räknar vi nettotillväxten. För att det ska bli fler företag i Sverige måste antalet nystarter väga över och vara större än antalet som stänger butiken.

Sanningen är den att under hela tiden från 1994 fram till 2004 var det en minskning år från år i nyföretagandet. 2005 ökade nyföretagandet något i förhållande till föregående år som alltså hade varit ett nedgångsår och många år dessförinnan. Så ser sanningen ut. Att stå här och säga att det blir fler företag i Sverige är inte sant. Vi ska inte låta det passera den här kammaren utan att sanningen får komma fram.

Jag är orolig för att entreprenörskapet inte släpps fram så att de nya jobben kan växa. Jag är speciellt orolig för kvinnorna och det kvinnliga entreprenörskapet som i dag hindras genom en ny stopplag från regeringens sida. Det finns planer på att föra resurser som finns i kvinnliga resurscentrum runt om i landet till en ny jämställdhetsmyndighet i stället för att låta dem ha verksamma pengar ute på fältet.

Inget svar har getts. Det är en ihålig retorik som ses igenom av det stora antalet arbetslösa, 1,1 miljoner som saknar jobb som vi skulle kunna ge förutsättningar för.

Anf. 26 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Herr talman! Det är bra att Maria Larsson erkänner att det startades 40 000 nya företag förra året. Det är bra att Maria Larsson nu erkänner att det var fler nya företag som startades förra året än året dessförinnan. Det är bra om Maria Larsson nu inser att de 300 000 nya jobb som har startats och vi netto fått mer sedan 1994 också finns på arbetsmarknaden i någon form av företag. Var skulle de finnas annars?

Vi ska inte stirra oss blinda på om det är det ena eller det andra antalet. Det viktigaste är naturligtvis hur många människor som känner att de vill ha ett jobb. Jag är oerhört kritisk och den socialdemokratiska regeringen är oerhört kritisk mot att det är för många människor som är arbetslösa i dag. Vi är inte nöjda med den arbetslöshetsnivå som vi har i dag, även om den arbetslöshetsnivå vi har i dag är ungefär hälften mot den som Maria Larsson och hennes kumpaner lämnade efter sig 1994 när de hade haft regeringsmakten tre år. Det är därför vi i dag diskuterar ett nationellt handlingsprogram för ökad tillväxt och sysselsättning. Nu gör vi det utifrån en styrkeposition. I de allra flesta sammanhang när man jämför Sverige med andra länder i EU ligger vi i topp när det gäller tillväxt, sysselsättning, utbildning, forskning och så vidare. Vi är inte nöjda med det ändå. Vi tycker att vi kunde göra ännu mer. Det är därför vi har lagt fram ett omfattande förslag i den här handlingsplanen så att vi kan gå vidare.

Maria Larsson drömmer sig tillbaka till 1994. Det var väl ingenting att stå efter? 8 % arbetslösa, massor av konkurser, jättestora budgetunderskott, växande statsskuld. Maria Larsson, dröm inte om 1994! Dröm om 2014 i stället, när Socialdemokraterna har haft ytterligare ett par mandatperioder bakom sig och vi har ytterligare lite fler jobb och fler nya företag! Det är någonting att drömma om, Maria Larsson.

Anf. 27 MARIA LARSSON (kd) replik:

Herr talman! Jag drömmer gärna om 2014 efter en borgerlig regeringstid. Då är jag säker på att våra siffror när det gäller antalet företag, antalet nya företag och antalet arbetslösa skulle se betydligt bättre ut. Sanningen är fortsatt att det var en liten uppgång av nyföretagande 2004. Nyföretagandet hade minskat under nio år dessförinnan av socialdemokratiskt regeringsinnehav. År 1994 hade vi haft en lång lågkonjunktur bakom oss, en internationell lågkonjunktur. Nu har vi en internationell högkonjunktur bakom oss, och Bosse Ringholm är ansvarig för en regering som inte har lyckats få ned arbetslöshetstalen. 1,1 miljon människor har inte ett jobb att gå till. Jag är övertygad om att de ser igenom den ihåliga retorik som har förts fram här i dag, att de ser igenom den strutspolitik som inte kan ge möjlighet för nyskapande, entreprenörskap och nya jobb i det här landet.

Det har inte getts ett enda dugg av hopp för de arbetslösa om att få ett arbete i och med den plan som är iscensatt här. Vi har inte fått svar på våra frågor när vi har ställt oerhört konkreta frågor.

Vad ska vi göra för att få en tillväxt när det gäller antalet företag? Det är ju 24 000 färre företag än det var när Bosse Ringholm tillträdde med sin regering. Det är klart att antalet företag har betydelse för antalet jobb. I dag är det en låg nivå på entreprenörskapet. Vi finns i bottenligan i OECD-jämförelsen både när det gäller nyföretagandet och när det gäller antalet företag per tusen invånare, och det kvinnliga entreprenörskapet lider av tillväxtbrist. Det är sanningen!

Anf. 28 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Herr talman! Maria Larsson säger att hon inte har fått svar på frågan om hur vi ska få nya företag och nya jobb. Men, Maria Larsson, vi har ju en hel handlingsplan på hundratals sidor. Sida upp och sida ned finns svaren på dina frågor. Man måste läsa för att få titta på svaren. Man kan ju inte ta del av svaren om man inte har läst.

Om man läser sida upp och sida ned kan man se en redovisning av alla de insatser som vi gör i näringspolitiken och i arbetsmarknadspolitiken för att skapa nya branschprogram tillsammans med företagen, arbetsgivarna och de fackliga organisationerna – utbildningsinsatser och en massa andra insatser.

Regeringen har tidigare – i höstas – redovisat insatser för att på bara ett område skapa 55 000 nya jobb och arbetsplatser under de närmaste åren. Det är klart att det är en fantastisk utveckling som har lett till att vi har fått 300 000 fler människor i jobb under de senaste tio åren. Men vi nöjer oss inte med det, utan vi vill gå vidare.

Det vi är oroliga för, Maria Larsson, är om många människor skulle tycka att det var bra att använda Maria Larssons metod för att få nya jobb och nya företag – alltså att trycka ned lönerna och att ta in folk från andra länder som skulle pressa ned våra lönenivåer. Därför tycker vi att det är så oerhört viktigt att EU-parlamentet nu klart har sagt ifrån att varje land ska självt reglera sin arbetsmarknad och att det är landets egna kollektivavtal och löner som ska gälla. Det ska inte vara polska kollektivavtal eller brist på avtal eller någonting annat som ska gälla på svensk arbetsmarknad. På svensk arbetsmarknad ska vi ha svenska kollektivavtal.

Vi känner en oro för att Kristdemokraterna, Folkpartiet, Moderata samlingspartiet och Centerpartiet på den punkten svajar rätt ordentligt. Därför var det bra att EU-parlamentet sade ifrån. Hela Europas majoritet i parlamentet sade ifrån: Vi vill inte ha en sådan där låglönekonkurrens!

Därför är det oerhört viktigt att vi står upp för kollektivavtalen i fortsättningen. Där känner jag en oro när det gäller Maria Larsson.

Anf. 29 MARIA LARSSON (kd) replik:

Herr talman! Att frågan ställs beror på att jag inte tycker att svaren är tillfredsställande i den skrivelse som är framlagd. Att regeringen nu intresserar sig för att träffa småföretagare är bra. Det vittnar möjligtvis om att det är valtider, för det har inte gjorts under den pågående ”tolvåriga mandatperioden” här.

Jag är bekymrad över att Bosse Ringholm och regeringen motar kvinnorna och inte släpper loss det kvinnliga entreprenörskapet, att man delar in jobben i fina och fula jobb och talar om pigjobb och så vidare. Jag tycker att alla jobb som ger möjlighet till egenförsörjning är fina jobb

och ska välkomnas i Sverige. Vi behöver bygga ut tjänstesektorn som är ett försummat område.

Jag och de som är arbetslösa i dag tycker att det är positivt om människor får möjlighet till egenförsörjning och slipper vara bidragsberoende.

För några år sedan träffade jag Katarina – om detta kan intressera statsrådet – som jobbade 80 % inom vården. Hon var ensamstående trebarnsmamma och sade: Nu börjar barnen bli större. Kanske kan jag få råd att åka på semester om jag går upp till heltid. Men när hon gick upp till heltid hade hon inte mer kvar i plånboken därför att underhållsbidraget och bostadsbidraget minskade. Jag sitter i en fälla, sade Katarina.

Det är precis den fällan som Socialdemokraterna har skapat för människor i dagens Sverige. Vi vill befria och ge möjlighet till egenförsörjning och jobb i det här landet.

Anf. 30 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Det var oerhört fascinerande att höra Maria Larsson tala om hur enskilda personer känner en stor oro för sin försörjning. Det finns anledning att känna det när man vet att Maria Larsson och de övriga borgerliga partierna föreslår kraftiga försämringar i det sociala trygghetssystemet. Det är klart att sänker vi a-kassan, sänker vi sjukersättningen och sänker vi föräldrapenningen till de nivåer som de borgerliga vill kommer väldigt många människor att känna sig oerhört otrygga och rädda. Det i sin tur kommer att leda till att vi får färre nya företag och färre nya jobb. Vi får inte den skjuts på vår arbetsmarknad och inte den dynamik i vår ekonomi som vi eftersträvar.

För att Sverige även i fortsättningen ska kunna vara framgångsrikt och få nya jobb och nya företag ska vi definitivt inte skapa den motsättning mellan trygghet och utveckling som Maria Larsson här ger uttryck för.

Det är väldigt viktigt att vi har bra kollektivavtal, att människor känner sig trygga med att det är bra regler på arbetsmarknaden och att de känner att de kan byta jobb liksom att man kan få en chans till en ny utbildning. Det är klart att det synsätt som Maria Larsson har – detta med att trycka ned ersättningsnivåerna i hela vårt socialförsäkringssystem – är förödande för många människor. Det kommer att minska tillväxten i vår ekonomi. Det är kring detta som hela vår politiska debatt står.

Det är ingen tillfällighet att Sverige, Finland och Danmark tillhör de länder som har hunnit längst i tillväxt och som enligt EU är föredömen just därför att vi har lyckats kombinera trygghet och tillväxt i stället för att sätta dessa mot varandra som Maria Larsson vill.

Nej, det människor har skäl att känna oro för är om de borgerliga skulle få gehör för sin politik att kraftigt försämra den sociala välfärden. Det skulle vara oerhört negativt för människor, individer, och oerhört negativt för vår ekonomi och för vår sysselsättning. De nya företagen skulle naturligtvis inte alls bli lika många med en sådan politik.

Anf. 31 MARIA LARSSON (kd) replik:

Herr talman! Ja, det vi ser här i dag är en försmak av valrörelsen. Det handlar om jobben kontra den arbetslöshet som Socialdemokraterna är ansvariga för. Vi står för en politik där det lönar sig att gå från att vara bidragsberoende till att börja jobba. Det är en av de förutsättningar som

naturligtvis kommer att skapa ett starkare Sverige och som kommer att ge möjligheter för Sverige där entreprenörskapet faktiskt blir någonting fint och där kvinnor också kan frigöras och få möjlighet till egenförsörjning och egetföretagande.

För kvinnornas skull och för de arbetslösa skull behöver det sättas en ny politik i Sverige!

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 10 §.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.57 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

Frågestund

7 § Frågestund

Anf. 32 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag får hälsa följande statsråd välkomna: finansminister Pär Nuder, samhällsbyggnadsminister Mona Sahlin, justitieminister Thomas Bodström, försvarsminister Leni Björklund och statsrådet Barbro Holmberg.

Finansminister Pär Nuder besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde. Frågor till övriga statsråd förutsätts beröra deras ansvarsområde inom regeringen.

Lokalt närvarande och synliga poliser

Anf. 33 TORKILD STRANDBERG (fp):

Fru talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till justitieministern.

Jag är helt övertygad om att en lokalt förankrad och synlig polis är avgörande för människors både faktiska och upplevda trygghet. Därför är det ett stort problem att människor i vårt land har allt längre till polisen och allt längre till rättsväsendet. Polisstationer har lagts ned. Justitieministern talar ofta om antalet nya poliser, men de syns inte ute i verksamheten. Bara under de två senaste åren har till exempel sju polisstationer lagts ned i Västerbottens län, och antalet poliser har från 1998 och till i dag inte blivit större vare sig i Stockholms län eller i Norrbottens län – två ytterlighetsexempel.

Jag skulle vilja fråga justitieministern vad han tänker göra för att se till att polisen blir lokalt närvarande och synlig för medborgarna.

Anf. 34 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Det är viktigt, Torkild Strandberg, att tala om den stora satsning som har gjorts på polisen i vårt land. Den är nämligen unik. Aldrig någonsin har det satsats på så många poliser som nu. Det har inneburit att det nu är 1 500 fler poliser än bara för några år sedan, och till skillnad från vad Folkpartiet brukar påstå är det också betydligt fler civilanställda.

Detta har inneburit att vi också har fått flera poliser i samtliga 21 län i Sverige. Den här satsningen kommer att fortsätta. Men vi kommer inte att lägga oss i exakt hur man förhåller sig till polisstationer i de olika länen. Men vi ska komma ihåg att polisen i stort har haft ett budgetöverskott de senaste åren. Om man vill administrera på så sätt att poliser mera är ute på gator och torg än på stationer tisdag och onsdag eftermiddag tycker jag att det är en fråga för polisen och kanske inte för riksdagen.

Torkild Strandberg kan vara lugn: Vi kommer att fortsätta med denna stora satsning på polisen.

Anf. 35 TORKILD STRANDBERG (fp):

Fru talman! Justitieministern får ursäkta, men jag är allt annat än lugn. Enligt statistiken var det till exempel i Stockholms län i fjol 4 576 anställda poliser. År 1998 var det 200 fler. För mig blir det en minskning. Justitieministern kanske har en annan matematik, men i så fall får han förklara den lite bättre.

Den här utvecklingen fortsätter. I Kalmar län till exempel säger läns-polismästaren att vid årets utgång kommer han att ha färre poliser i tjänst än vad han hade vid årets ingång i år, 2006.

106 polisstationer har stängts i Sverige sedan 1994. Utvecklingen fortsätter. Bara i fjol lades som sagt sju stationer ned i Västerbotten. För mig är detta ett stort problem. Justitieministern ägnar sig, enligt min uppfattning, mest åt retorik.

Anf. 36 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Vad Torkild Strandberg ägnar sig åt kanske andra kan bedöma men inte är det åt att beskriva verkligheten utan kanske den verklighet som Folkpartiet och andra borgerliga partier försöker visa. Sanningen är, Torkild Strandberg, och det är du fullt medveten om, att det aldrig någonsin satsats så mycket på polisen. Det gäller alltså samtliga län. Sedan kan man alltid hitta ett år till ett annat där det skulle kunna visas negativa resultat. Men av Rikspolisstyrelsens uppgifter ser du mycket väl att de här satsningarna givit resultat överallt. Då förstår jag att Torkild Strandberg blir orolig.

På vissa håll har man valt att se till att poliser mera är ute bland människorna på gator och torg än inne på stationerna. Man har funnit att stationer som har öppet några timmar i veckan, till exempel tisdag och onsdag, inte är så effektivt. Det är bättre att poliser arbetar ute bland ungdomar på fredagskvällar och lördagskvällar. Det är det som är resultatet, inte det som Torkild Strandberg försöker visa, nämligen att om man inte använder polisstationer finns det inga poliser. Jag tycker att det är ganska ohederligt att beskriva verkligheten på ett sätt som Torkild Strandberg mycket väl vet inte är korrekt.

Låt oss i stället glädjas åt att samtliga län i vårt land nu får del av den stora satsning som Socialdemokraterna tillsammans med stödpartier har gjort.

Regler för vd-lön i statliga bolag

Anf. 37 ROLF GUNNARSSON (m):

Fru talman! Jag tänkte ta upp ett inslag från Ekot i tisdags morse där man säger att vd-lön kostar Vattenfall 155 miljoner. Det här är en fråga som ska ställas till finansministern.

Det låter så här: Vattenfalls vd Lars Josefsson kommer att kosta bolaget runt 155 miljoner kronor i lön, avgifter, bonusar och pension efter att ha jobbat elva år i bolaget. Det finns en uppgörelse som har handlat om LKAB. Det handlar om 80 miljoner i pension och bonusar med mera.

Det värsta var kommentaren, att det här var enligt regeringens direktiv och regler.

Jag vill fråga Pär Nuder: Är ni beredda att ändra dessa regler? 155 miljoner är fantasisummor för de allra flesta i Sverige.

Anf. 38 Finansminister PÄR NUDER (s):

Fru talman! Vi har framgångsrika statliga bolag, och det ska vi vara glada och tacksamma över. Det gör att hela svenska folkhushållet får väldigt stora inkomster från dessa företag som går väldigt bra. Två av dem är just Vattenfall och LKAB. Men det hindrar inte att vi ska ha regler som innebär att ersättningar till de ledande befattningshavarna är rimliga. Vi har tydliga sådana regler.

Just nu pågår, såvitt jag har förstått, en diskussion med LKAB om det aktuella avtalet rörande verkställande direktören där mellan styrelsen och vd:n. Rolf Gunnarsson är väl medveten om att det här är en fråga att avhandla mellan styrelsen och den verkställande ledningen. Regeringens uppgift är att se till att vi har regler som styrelserna har att följa. Har de inte gjort det är det allvarligt. Därför finns det skäl att föra en sådan dialog som jag har förstått att man nu för inom LKAB mellan styrelsen och verkställande direktören.

Anf. 39 ROLF GUNNARSSON (m):

Fru talman! Jag tackar finansministern för det, men jag blir inte så lugn. Som jag uppfattade svaret var det tydligen okej med de här 155 miljonerna. LKAB-överläggningen är en sak. Det är helt korrekt, jag instämmer, att det är en fråga för styrelsen i bolaget. Men man hänvisar till att det här ligger inom regeringens regler och intentioner. Styrelseordföranden har inte gjort något fel, utan det här är vad regeringen tillåter. Det är det som var det värsta. Pär Nuder borde ha sagt att det här ska vi titta på omedelbart och se över.

Att det är framgångsrikt – okej, det instämmer jag också i. Jag kunde dra ett likhetstecken mellan Pär Nuders svar och att framgångsrikhet kan ge de här fantasisiffrorna på 155 miljoner. Det är ganska svårt att förklara det när man får samtal från pensionärer som har 6 000 kr i pension per månad. Är det inte ni som styr det också? Vad svarar finansministern om

han får två sådana samtal samma dag? Jag kanske kan få tips där, för jag är ganska svarslös.

Prot. 2005/06:83
9 mars

Anf. 40 Finansminister PÄR NUDER (s):

Fru talman! Jag kan förstå den oro som finns runtom i Sverige över de excesser som vi har sett när det gäller lönebildningen på hög nivå. Just därför har vi statliga regler som ska förhindra att de statliga företagsledningarna kan tillgodogöra sig enorma bonusavtal. Vad som gäller för de statliga bolagen är uttalat i mycket tydliga regler. Dem har styrelserna i de statliga bolagen att följa när de fastställer villkoren för de statligt anställda företagsledningarna. Har man inte följt det finns det skäl att rikta kritik. Har man dock följt reglerna ska man rikta frågan till, i det här fallet, Vattenfalls styrelse. Där har Rolf Gunnarsson en ingång, för styrelsens ordförande i Vattenfall är närstående Rolf Gunnarsson på olika sätt. Det är de som har att svara på hur man har kommit fram till den här lönesättningen.

Men jag ska inte lägga den bördan på Vattenfalls styrelse att man inte har följt reglerna. Det handlar om omdömet. Det är väl i så fall det som Rolf Gunnarsson ifrågasätter, att omdömet i Vattenfalls styrelse inte har varit korrekt. Så frågan skickar jag härmed, via riksdagen till Vattenfalls styrelse, om det här verkligen är rimligt.

Situationen för ensamkommande barn

Anf. 41 SVEN BRUS (kd):

Fru talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till statsrådet Barbro Holmberg om situationen för de ensamkommande flyktingbarnen.

I går fattade vi en del viktiga beslut här i kammaren, beslut i rätt riktning. Men något som definitivt inte har gått i rätt riktning är handläggningstiderna. Efter vissa påtryckningar satte regeringen målet att asylbesluten för de här barnen skulle fattas inom tre månader. Men under 2005 överskreds den tiden i mer än hälften av ärendena. Det var faktiskt bara 48 % av besluten som fattades inom denna tidsgräns. En så låg måluppfyllelse är oacceptabel. Nu vet jag att det kan finnas problem med identitet och en del annat som gör att det i vissa fall kan vara svårt att hålla tiden. Men mindre än hälften är alldeles för uselt som resultat.

Nu undrar jag: Vilka åtgärder tänker statsrådet vidta för att i princip inget barn ska behöva vänta mer än tre månader på beslut och inte, som nu, att hälften får vänta mycket längre?

Anf. 42 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Fru talman! Först vill jag säga att det går i rätt riktning. Det var väldigt långa handläggningstider för barn som kom ensamma till Sverige tidigare. Det var därför regeringen skärpte målsättningen och sade att det inte får ta längre tid än tre månader. Det har skett en väldigt förändring på den punkten, så att ungefär hälften får alltså besked inom tre månader. Men det räcker inte – det är jag helt enig med Sven Brus om – utan vi måste se till att alla får besked inom tre månader.

Det pågår ett arbete inom Migrationsverket för att effektivisera handläggningen men också för att se till att man kan identifiera de här barnen.

Frågestund

Det som gör att det ofta är ganska svårt att fatta beslut är att man inte riktigt vet vilka barnen, eller snarare ungdomarna, är.

Anf. 43 SVEN BRUS (kd):

Fru talman! Att det går i rätt riktning kan man möjligen trösta sig med. Men det går ju oerhört sakta i rätt riktning, och det är fortfarande mindre än hälften som får beslut inom tre månader. Min fråga var: Vilka slutsatser drar statsrådet och vilka konkreta åtgärder vidtar regeringen? Det fick jag inget svar på.

En annan oroande utveckling är att antalet barn som beviljas uppehållstillstånd har sjunkit väldigt drastiskt. Enligt Rädda Barnen var det 80 % som fick uppehållstillstånd för några år sedan. Under de nio första månaderna 2005 var det 13 % som beviljades uppehållstillstånd. Det var alltså en minskning från 80 % till 13 %. Det är en mycket drastisk minskning som ju knappast kan förklaras med att det har kommit barn med svaga asylskäl och så vidare. Här måste det göras en analys från regeringens sida av vad detta beror på.

Min konkreta fråga när det gäller handläggningstiderna: Vilka konkreta åtgärder tänker statsrådet vidta, och vilken analys gör regeringen av utvecklingen med så mycket färre tillstånd?

Anf. 44 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Fru talman! De konkreta åtgärderna är de som vidtas på Migrationsverket, där man effektiviserar handläggningen. Vi fattade också i går ett beslut om att se till att renodla Migrationsverkets roll, så att det enda som Migrationsverket ska göra när det gäller de ensamkommande barnen är att utreda deras asylskäl och fatta beslut i asylärenden. Själva omhändertagandet läggs nu över på kommunerna. Det är väldigt konkreta åtgärder.

Diskussionen om uppehållstillstånden hade vi i går, och vi är inte eniga om siffrorna. Siffran är inte så låg som 13 %. Jag vill också säga att det inte går att göra jämförelser från ett år till ett annat år. Man kan inte säga att det året fick si och så många stanna och det andra året var det si och så få som fick stanna och att det har blivit förändringar i politiken, utan det beror helt hållet på vilka det är som kommer till Sverige och söker asyl och om de har asylskäl. Det är det som man måste titta på när det gäller bifallsfrekvensen.

Sexualbrottslagstiftningen

Anf. 45 ANNIKA QARLSSON (c):

Fru talman! Från den 1 april 2005 har vi en ny sexualbrottslagstiftning. En av de saker som var ny i den handlar om just barns situation på det här området. Det som vi slog fast då här i kammaren var att sexualbrott ska räknas som våldtäkt, även om den inte har föregåtts av våld eller hot om våld. Nu har de första två fallen lett fram till HD och till ställningstaganden där. Där blev det oeniga domslutet sexuellt utnyttjande i stället.

Jag skulle vilja fråga justitieministern: Var det inte tydligt i lagen att barn under 15 år inte kan samtycka till samlag?

Anf. 46 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Jo, det var alldeles tydligt, och där tror jag att alla sju partierna var helt överens. Barn kan inte samtycka till att ha sex med vuxna människor. Det kan man faktiskt inte i fallen i de här domarna heller. Det var därför som männen också dömdes, kan jag säga upplysningsvis.

Det är också så, som Högsta domstolen anförde, att i de här domarna, som i och för sig har föranlett en diskussion, har man gjort en betydligt strängare bedömning än vad man gjorde före den nya lagen den 1 april.

Riksdagen har beslutat att ge ett litet utrymme för när det kan bedömas som sexuellt utnyttjande av barn i stället för våldtäkt om man är nära 15 år. Det sades mycket tydligt från riksdagen, och det var också regeringens bedömning, att detta ska bedömas väldigt restriktivt.

Nu har vi fått två domar där man har använt sig av de här undantagen. Det är, precis som Annika Qarlssoon säger, oeniga domar på det sättet att justitieråden inte har varit överens. Det är nya mål på väg upp. Riksåklagaren vill föra upp nya mål och Högsta domstolen vill ta upp nya mål. Vi kommer alltså att se flera vägledande domar. Jag är övertygad om att både Annika Qarlssoon och jag kommer att följa dem väldigt noga. Och, som jag har sagt tidigare, blir det en för vid bedömning så att undantagen blir mer frekventa, anser jag att vi bör justera lagen.

Anf. 47 ANNIKA QARLSSON (c):

Fru talman! Jag tackar för svaret.

Som sagt var är det just nu ett hundra procentigt utfall av det som skulle vara restriktivt. Självklart måste fler domar komma upp.

Det som jag funderar på är utbildningsdelen inom rättsväsendet när nya lagar kommer. Hur mycket av de här delarna finns med? Sätter man sig in i och funderar på vad den nya lagen ska innebära? Finns det något mer som man behöver göra där för att ta till sig det tänkesätt som fanns bakom den lagstiftning som vi ändå var sju partier bakom?

Anf. 48 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Det är väldigt viktigt att satsa på utbildning, särskilt när det kommer nya lagar. Så har också gjorts när det gäller både åklagare och domare. Det har varit väldigt ordentligt tilltaget. Det är nödvändigt, därför att den nya sexualbrottslagen är kanske den största förändring som har gjorts.

När det går på ett sätt som regering och riksdag kanske inte anser stämmer med den bedömning som man har gjort och om det nu skulle bli prejudikat, så blir det ju en helt annan uppmärksamhet. Men vi har också sett att den nya sexualbrottslagen har fått väldigt positiva effekter, exakt efter de intentioner som regering och riksdag hade, nämligen att flera personer ska dömas för våldtäkt än för sexuellt utnyttjande. Det ser vi bland annat på att det är betydligt flera fall av våldtäkt än sexuellt utnyttjande som har kunnat konstateras efter den 1 april.

Två enskilda domar ska inte innebära, oavsett utgången, att man kan konstatera att lagen inte skulle fylla sin funktion. Tvärtom kan vi redan nu se att den ger positiva effekter, men på en specifik del av den. Om det blir för stora undantag blir det liksom i andra fall nödvändigt för regering och riksdag att, precis som vi gjorde med kvinnofridskränkningen, sex-

köpslagen, människohandeln, göra det som är det absolut vanligaste när det gäller lagar, nämligen vissa justeringar. Men det är än så länge för tidigt att göra det när det är två oeniga domar.

Omställningsbidraget till energisystem i småhus

Anf. 49 KARIN ÅSTRÖM (s):

Fru talman! Jag har en fråga till samhällsbyggnadsminister Mona Sahlin.

I den senaste statsbudgeten fattade riksdagen beslut om ett bidrag för omställning av energisystem i småhus. För att stimulera en mer miljövänlig energiförbrukning och få småhusägare att välja alternativ till oljeuppvärmning och direktverkande elvärme infördes alltså detta bidrag som är jättepositivt.

Enligt uppgift i dag är det stor rusning efter omställningsbidraget, vilket är glädjande. Nu finns det dock en oro i mitt hemlän, Norrbotten, för att pengarna inte kommer att räcka till alla som vill satsa på den här omställningen.

Min fråga till ministern blir: Anser ministern att det finns en risk att bidraget inte räcker till för alla som vill göra den här omställningen?

Anf. 50 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Jag tycker också att det är väldigt glädjande. Arbetet med att göra Sverige oljeoberoende handlar ju bland annat om att byta uppvärmningskälla i bostäder. Precis som nämndes har riksdagen beslutat om ett stöd på 450 miljoner för de kommande fyra åren för att byta från olja till miljöuppvärmning, och 1½ miljard för att byta från direktverkande el till mer miljövänliga uppvärmningar.

Det har varit rusning när det gäller stödet för att slippa olja i sitt boende. Jag har meddelat att eftersom stödet har blivit så uppskattat så snabbt kommer regeringen i vårbudgeten att flytta fram resurser redan till det här året. De som nu söker och är berättigade att byta från olja till en miljövänlig källa ska kunna få det stödet redan i år.

Det är en viktig del i strategin. Det är viktigt för ekonomin, och det är viktigt för miljön. Det kommer regeringen att återkomma till.

Sök, alla ni som vill passa på att slippa oljan som uppvärmning.

Anf. 51 KARIN ÅSTRÖM (s):

Fru talman! Jag tackar så jättemycket för svaret.

Jag tycker att det är av stor vikt att den här typen av stimulerande åtgärder finns tillgänglig för alla. Vi har ett jättejobb med omställningen.

Tack för svaret.

Anf. 52 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Det här ämnet så roligt att jag passar på att säga lite till.

Det är viktigt med ett stöd, som Karin Åström säger. Med de energikostnader som finns i dag är det lönsamt för många att byta bort den miljöfarliga oljan till miljövänliga alternativ. Det är viktigt att alla, även de som inte har så stort eget kapital och inte så höga inkomster, har råd

Militärmusikens framtid

Frågestund

Anf. 53 HELI BERG (fp):

Fru talman! Jag har en fråga till Leni Björklund.

Jag har tidigare ställt en fråga till försvarsministern om militärmusikens framtid. Nu vill jag konkretisera mig åt det marina hållet, bleking som jag är. Ser ministern att det finns anledning att i Karlskrona vara orolig för att marinmusikens tid i det svenska försvaret är över när 2007 års budget är färdig?

Kan ministern tänka sig att medverka till att den enda militörorkester som består av anställd personal avvecklas? Resultatet blir att svenska soldater i internationella insatser aldrig mer får njuta av svensk militärmusik. Det är ju bara anställd personal som vi kan skicka till internationella insatser för att spela för soldaterna.

Anf. 54 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

Fru talman! Heli Berg har mycket riktigt ställt den här frågan till mig och också fått svaret att det pågår ett budgetarbete i Försvarsmakten. En av de frågor som man bereder när man sysslar med allmän effektivisering, som jag tror pågår i varenda myndighet i Sverige, är att man tittar över de olika verksamheterna.

Det hör också till spelets regler att inte regeringen och statsråden lägger sig i den interna budgetprocessen utan låter den verka tills det kommer ett samlat budgetunderlag. När det kommer får vi se om det finns skäl för regeringen att ingripa i frågan.

Heli Berg och jag är båda intresserade och engagerade i musik.

Anf. 55 HELI BERG (fp):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret. Jag är dock orolig eftersom det redan har läckt ut uppgifter i medierna och viskas i Försvarsmakten att man i högkvarteret planerar att koncentrera all militär musikverksamhet till Stockholmsregionen.

Det skulle, enligt mitt sätt att se, vara en katastrof för resten av Sverige eftersom militärmusiken är en del av vårt gemensamma kulturarv. Jag hoppas att ministern delar min uppfattning att militärmusik även i framtiden bör finnas på flera ställen i Sverige än i huvudstadsregionen.

Anf. 56 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

Fru talman! Jag tror att alla känner igen den här situationen. Riksdagen tillhör också en grupp som har ställt krav på Försvarsmakten att göra omställningar och övrigt rationaliseringsarbete. Då far det runt uppgifter i medierna om olika förslag och deras effekter.

Om man bedriver ett ordentligt budgetarbete i Försvarsmakten tycker jag att det är bra. Vilka slutsatser man kommer fram till och vilka effekter de får gör regeringen sedan en granskning av, men det vill jag återkomma till.

Däremot är det viktigt att Försvarsmakten har ett ansvar för försvarsmusiken och hela den traditionen och att det kulturarvet inte bara är dött utan ett levande kulturarv. Längre än så tänker jag inte gå i den diskussionen.

Elmarknaden

Anf. 57 OWE HELLBERG (v):

Fru talman! Jag har en fråga till samhällsbyggnadsminister Mona Sahlin.

Det är kallt ute och elmätarna snurrar för fullt. Tyvärr är det väl så att avregleringen av elmarknaden inte har lett till billigare el, däremot till större vinster för de stora elbolagen.

Nu signaleras dessutom att priserna i Sverige kommer att stiga kraftigt i framtiden eftersom de sätts på en europeisk marknad där kolkraftsproducerad el bestämmer priset. Det enda konsumenterna kan göra är att välja bolag, men det verkar inte spela någon större roll.

När det gäller elnätet är man som konsument hänvisad till *en* operatör. Priserna varierar kraftigt. I mitt hemlän Gävleborg är nätkostnaden 70 % högre hos Fortum än hos en kommunal nätägare.

Hur ser ministern på den kommande elprisutvecklingen i ett europeiskt perspektiv? Vill ministern ge konsumenterna mer rättvisa nätavgifter?

Anf. 58 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Det är riktigt att elpriset är högt. Energikostnaden är en stor och jobbig del för många hushåll. Det är naturligtvis också en viktig del för vår industri. Det är viktigt att säga att det inte är svenska elpriser som har gått upp de senaste åren. Det är elpriser i samtliga länder i Europa. Fortfarande hör svenska elpriser till de lägsta i Europa. Elmarknaden har haft många viktiga poäng, vill jag säga innan jag går in på att svara på frågan. Det har handlat om att länderna i Norden har kunnat hjälpa varandra genom att köpa och sälja el mellan varandra. Det har varit och är en viktig del.

Elkonsumenterna behöver ha en starkare ställning. Vi behöver ha ögonen på att konkurrensen verkligen fungerar fullt ut på den avreglerade marknaden. Jag har beställt två rapporter. Jag fick dem häromdagen från våra expertmyndigheter. Det finns ett antal konkreta bra förslag där för att ytterligare stärka konkurrensen och konsumenternas ställning.

Jag har lagt fram flera förslag till riksdagen om konsumenternas nya rättigheter. Det kommer ytterligare förslag till riksdagen om några veckor. Vi har något som heter EMI, Energimarknadsinspektionen, som också granskar prissättningen som Owe Hellberg frågade efter. Om de ser att man har tagit ut för höga priser kan de ådöma kunder att få tillbaka pengar.

Ett antal sådana fall är uppe nu. Det konkreta svaret är ja.

Anf. 59 OWE HELLBERG (v):

Fru talman! Signalen är att Sverige ska anpassa sig till de europeiska priserna. Vi är på väg dit. Man ska på marginalen få betala vad det kostar att producera kolkraftsproducerad el i Tyskland.

Det är en internationell fråga. Jag undrar om ministern tänker ta upp det här problemet.

När det gäller nätavgifterna har energimyndigheten mycket riktigt fått uppdraget att försöka jämna ut nätkostnaderna inom sitt geografiska område, men inte mellan de olika bolagen. Fortfarande kan en kommungräns göra, som jag sade, att nätkostnaden är 70 % högre på ena sidan gränsen.

Det är också intressant. Borde man inte ha ett mer rättvist system för konsumenterna när det gäller nätkostnaderna? Det ska väl inte vara beroende av var man bor eller i vilken kommun man råkar befinna sig.

Anf. 60 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s):

Fru talman! När det handlar om elmarknaden till att börja med tar Sverige nu många steg, mer än många andra länder, och bygger upp en större egen produktion av el, inte minst av förnybar el, som är en viktig del också för att långsiktigt kunna påverka priserna mer positivt i det egna landet. Där står vi bara i början, och det sker en mängd insatser i fråga om elcertifikatmarknaden och stödet till vind- och bioenergi. Det är en del i strategin.

När det gäller frågeställningen om man ska gå vidare till en europeisk elmarknad, håller jag med om att man först verkligen måste veta hundra procentigt att konkurrensen fungerar i alla länder och att öppenheten och insynen är total, och där är vi inte i dag. Och jag som svensk energiminister kommer inte att röra mig i den riktningen förrän jag kan vara säker på att både svenska företag och svenska kunder vet att konkurrensvillkoren är lika. Så är det inte i dag. Vi behöver alltså göra ännu mer när det handlar om nätfrågan och konsumenternas ställning. Vi får återkomma till det.

Fängelsestraff för brott mot jaktlagen

Anf. 61 INGEMAR VÄNERLÖV (kd):

Fru talman! Jag har en fråga till justitieminister Thomas Bodström.

Den 1 mars i år började vargskytten Stig Engdahl från Dals-Ed att avtjäna ett halvt års fängelsestraff för att han hade skjutit en varg, en varg som för andra gången var i färd med att riva hans får. Vid det första anfallet revs flera får. Vid det andra anfallet sköt Stig Engdahl vargen. Han polisanmälde sig själv. Det blev rättegång. Tingsrätten friade Engdahl, och hovrätten fällde Engdahl. Sedan inlämnades det en nådeansökan till regeringen.

Jag vet att regeringen inte brukar ange skäl eller motiveringar vare sig man bifaller eller avslår en nådeansökan. Men det skulle ändå vara lite roligt om justitieministern kanske lite grann kunde glänta på förlåten till det allra heligaste och kanske komma med en eller annan förklaring till att man har gjort som man har gjort för att därmed visa att regeringen inte är utan empati i sådana här frågor.

Anf. 62 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Det är riktigt att regeringen avslog en nådeansökan. Det gör regeringen varje vecka av ungefär samma skäl, nämligen när någon anser sig ha blivit felaktigt eller för hårt dömd. Om regeringen skulle börja göra en egen bedömning huruvida domstolarna har dömt rätt eller inte så har vi upphävt hela rättssystemet. Då börjar vi agera på ett sätt som vi kritiserar andra länder för, nämligen att politiker går in och korri-gerar domar som inte passar den sittande regeringen.

När det gäller en nådeansökan där någon anför att man har blivit fel-aktigt dömd eller för hårt dömd är det inte en saklig prövning som rege-ringen gör. Det gjorde vi inte heller i detta fall. Det har jag också givit besked om i flera olika intervjuer. Detta ärende behandlades precis som andra ärenden. Och det är på det sättet att även i ärenden där jag person-ligen kan tycka att det kanske borde ha dömts på ett annorlunda sätt så är regeringen förhindrad att som en ytterligare instans gå in och korrigera efter tingsrätt, hovrätt och eventuellt Högsta domstolen.

Anf. 63 INGEMAR VÄNERLÖV (kd):

Fru talman! Som riksdagsledamot har jag inte heller några synpunkter på hur domstolarna dömer. Det är ganska givet.

Men sedan är det väl så, justitieministern, att regeringen själv väljer om man vill bevilja nåd eller inte? Så är det givetvis oavsett hur man tycker att domstolarna har dömt.

Att detta har blivit en väldigt stor fråga bland allmänheten är därför att vi alla vet att om man som djurägare missköter sina djur kan man bli allvarligt dömd. Men om man som djurägare, som i detta fall Stig Eng-dahl, verkligen månar om sina djur, sköter om sina djur och fredar dem från vargangrepp och så vidare, då kastas man i fängelse. Det är det som känns lite konstigt i denna fråga. Det kanske var därför som många tyckte, även en del av justitieministerns partikamrater, att det absolut inte hade varit orimligt om Stig Engdahl hade beviljats nåd.

Anf. 64 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Jag tror att det är viktigt att vi gör alldeles klart att vi ska skilja den dömande och den styrande makten åt på det sättet att man alltså inte går in och korri-gerar eventuella domar, även om man kan vara av en annan uppfattning av rent personliga skäl.

Det är flera personer från olika partier som har engagerat sig i detta fall. Jag har dock personligen inte stött på någon som har sagt att rege-ringen bör gå in och ersätta domstolar. Däremot är det många som har sympatiserat med Stig Engdahl. Han avtjänar nu straffet genom en så kallad fotboja. Det var något som han upplystes om och som han har valt. Han behöver alltså inte tillbringa en enda dag i fängelse.

När det däremot gäller frågan om den nuvarande jaktlagstiftningen har Ann-Christin Nykvist tagit ett initiativ, och det pågår ett arbete som senare kommer att redovisas.

Men jag tror att vi ska vara väldigt noga med att även i fortsättningen se till att regeringen inte går in och lägger sig i domstolarnas arbete. Däremot kan det finnas skäl att ge nåd. Och då handlar det om saker som inte var kända för domstolen. Exempel på det är att man har några veckor kvar att leva eller att man har förlorat ett barn och att man har starka

humanitära skäl så att det på goda grunder kan beviljas nåd. Men vi går inte in och korrigerar domar. Det skulle innebära en total upplösning av rättssystemet, och det tror jag inte vore till gagn för någon.

Prot. 2005/06:83
9 mars

Frågestund

De apatiska barnen

Anf. 65 ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp):

Fru talman! Jag har en fråga till statsrådet Barbro Holmberg.

I dag har vi igen påmint om de apatiska barnen. I december rapporterades det att det fanns apatiska barn som hade blivit utsatta för misshandel och övergrepp, och dessa fall polisanmälades.

I dag har medierna rapporterat att det har gjorts husrannsakan i tre familjer med apatiska barn. Om föräldrarna eller någon annan i barnets närhet har begått något brott ska de självklart straffas. Men det är inte barnen som ska straffas.

Jag blev upprörd när jag hörde om husrannsakan i morse. Att man stövlar in till svårt sjuka barn med både poliser och andra tycker jag inte känns värdigt. Självklart måste barnet undersökas, men det borde kunna göras på ett lugnare sätt. Men det som verkligen upprör mig är att barnen fortfarande vistas eller bor ihop med de personer som är misstänkta för brottet tre månader efter anmälan.

Jag vill fråga ministern vad hon tänker göra för att dessa barn inte längre ska behöva bo tillsammans med dem som är misstänkta för ett allvarligt brott.

Anf. 66 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Fru talman! När det gäller de apatiska barnen och den anmälan som gjordes från Migrationsverket så gjordes en anmälan både till polisen, därför att man var orolig för att dessa barn utsattes för brott, och till socialtjänsten. Det betyder att det är socialtjänsten som naturligtvis ska göra en utredning av dessa fall för att se om barnen ska placeras någon annanstans eller om barnen ska få någon annan typ av vård.

Men jag är fullständigt enig med Anne-Marie Ekström om att om barn har utsatts för brott ska barn skyddas från dem som har utsatt dem för det.

Anf. 67 ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp):

Fru talman! Jag tackar för svaret, och jag tror att vi är överens i den frågan, ministern.

Jag har också funderat över en annan sak. Om det visar sig att dessa barn verkligen har blivit utsatta för brott, vilka tankar har då ministern om vad som kommer att hända med dessa barn? Ska de utvisas eller avvisas tillsammans med de föräldrar som har begått brott mot dem, misshandlat dem och begått övergrepp mot dem?

Anf. 68 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Fru talman! Det görs naturligtvis bedömningar i varje enskilt ärende. Men jag kan säga så mycket som att vi i Sverige har en lagstiftning som gör att vi tar särskild hänsyn till barn. Vi gör särskilda barnutredningar. Vi tittar först och främst på om barn har egna asylskäl. Och om de inte

har asylskäl tittar vi på om barnen ska stanna av humanitära skäl. Det är precis den typen av bedömningar som naturligtvis kommer att göras i just dessa fall.

Som sagt har vi nu en tillfällig lagstiftning som gör att vi också ser över fall som gäller barn som har varit här länge. Jag känner mig därför ganska trygg med att de barn som eventuellt har utsatts för denna typ av grov brottslighet i så fall får en trygg tillvaro.

Intäkterna från trängselskatteförsöket

Anf. 69 CARL-ERIK SKÅRMAN (m):

Fru talman! Trängselavgifterna, eller trängselskatterna, som ska gå till förstärkning av Storstockholms lokaltrafik utvecklas inte på beräknat sätt. I stället för förväntade 500 miljoner kronor i intäkter räknar man med att de bara kommer att ge 200 miljoner kronor i intäkter. Detta innebär uppenbarligen att nuvarande biltrafik måste öka med 150 % för att de hårt prövade lokaltrafikanterna i Stockholmsområdet inte ska gå miste om bidraget. Vad ämnar statsrådet vidta för åtgärder?

Anf. 70 Finansminister PÄR NUDER (s):

Fru talman! Jag vet inte riktigt hur jag ska tolka Carl-Erik Skårman. Det pågår väldigt många skiftningar i opinionen, och inte minst bland de borgerliga politikerna. Frågan kanske var ett sätt att visa att även Moderaterna nu håller på att ompositionera sig när alltfler håller på att inse att det är någonting som är väldigt bra.

Vi beräknar faktiskt fortfarande, Carl-Erik Skårman, att ungefär en halv miljard kommer att inbringas med hjälp av trängselskatten. Men som vi har redovisat för riksdagen ska från det beloppet dras avskrivningen för investeringarna.

Då hamnar man på de 200 miljoner kronor som regeringen i dag har beslutat ska återföras till Stockholmsregionen för investering i kollektivtrafik, infartsparkeringar och så vidare, allt för att underlätta för stockholmarna.

Det blir mindre trängsel och bättre kollektivtrafik tack vare trängselskatten.

Anf. 71 CARL-ERIK SKÅRMAN (m):

Fru talman! Vad som oroar mig är att det från början sades att intäkterna från trängselskatterna skulle gå just till kollektivtrafiken. Dessutom oroar det mig att finansborgarrådet anser sig vara nöjd trots den här prutningen på 300 miljoner kronor. Men lokaltrafikanterna som nu har svårt att få plats på pendeltåg och tunnelbana är inte nöjda. Då vore det väl ändå rimligt att statsrådet försökte att uppfylla de ursprungliga löftena.

Anf. 72 Finansminister PÄR NUDER (s):

Fru talman! Det är lite grann av surt sa räven över Carl-Erik Skårmans inlägg. Man kan nästan få intrycket att Carl-Erik Skårman, som är moderat, har varit för trängselskatteförsöket och skulle vilja att man tillförde regionen 500 miljoner kronor i stället för överenskomna 200

miljoner kronor. Så är inte fallet. Moderaterna har hela tiden varit motståndare till det.

Vi har gjort en överenskommelse med Stockholms stad och Stockholms län om att återföra 200 miljoner för investeringar i kollektivtrafik, infartsparkeringar och så vidare. Detta är till nytta för hela Stockholmsregionen.

Om inte jag kan övertyga Carl-Erik Skårman om nyttan av trängsel-skatteförsöket så kan hans bänkgranne Gabriel Romanus göra det, eftersom jag inte har någon mer talartid. Det sker väldigt mycket nu inom den borgerliga alliansen. Allt fler ansluter sig till trängselkattförsöket när de ser hur det fungerar i praktiken.

Välkommen, Carl-Erik Skårman, till den allians som växer sig starkare, nämligen alliansen för trängselkattförsöket!

Trafficking vid VM i fotboll 2006

Anf. 73 GUDRUN SCHYMAN (-):

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till justitieministern. Det gäller samma sak som jag frågade om för ett par veckor sedan. Vad gör justitieministern för att förhindra de brott som förmodligen kommer att ske genom att många kvinnor från kanske främst östeuropeiska länder kommer att importeras och säljas i samband med VM i fotboll till sommaren?

När jag tog upp frågan förra gången sade justitieministern att han skulle ta upp den vid mötet med justitieministrarna i den europeiska unionen. Jag efterlyste inte bara samtal utan naturligtvis också handling. Det kan gärna vara ett toppmöte som kallas in för att man tillsammans ska diskutera vad man ska göra för att förhindra den gigantiska *trafficking* som kommer att bli följden av de planer som man nu har i Tyskland. Där bygger man nu jättelika bordeller och enklare snabbköpsinrättningar så att män ska använda kvinnors kroppar efter att de har varit på match.

Jag vill helt enkelt höra: Hur har det gått? Vilka reaktioner har justitieministern fått när och om han har tagit upp frågan? När kommer toppmötet?

Anf. 74 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Jag tycker att frågan är alldeles för viktig för att behandlas bara vid ett enda möte. Vi ska driva den här frågan vid varje möte som justitieministrarna har under hela den här våren. Men inte ens det räcker.

Även efter fotbolls-VM i Tyskland kommer det att hållas andra arrangemang. Då är det viktigt att vi också driver den här frågan. Det handlar om att skydda flickor och kvinnor för att utsättas för *trafficking*. Det handlar inte om ett enda möte.

Precis som jag sade till Gudrun Schyman har Sverige mycket riktigt genom att jag tog det här initiativet tagit upp frågan bland justitieministrarna. Det har också gjorts på annat sätt från svensk sida. Sverige var det land som drev frågan när vi träffades sist. Vi har nu fått upp frågan på dagordningen.

Som ett konkret resultat av det träffades samtliga rikspolischefer veckan efter, som alltså var för ett par veckor sedan. Där drev Sverige frågan hur polisen ska kunna samarbeta för att på ett konkret sätt stoppa den människohandel som befaras i samband med sommarens fotbolls-VM.

Anf. 75 GUDRUN SCHYMAN (-):

Fru talman! Jag tackar för det svaret. Det behövs samarbete också på högre nivåer än mellan polischeferna. Det behövs ett samarbete och en opinionsbildning också från politikerna.

Prostitutionen är tillåten i Tyskland, det vet vi. Jag menar att åtminstone en del av oss i Sverige har insett kopplingen och sambandet mellan *trafficking* och prostitutionen. Vi har en stor uppgift att visa på den kopplingen just i den här frågan. I och med det ska vi även ta upp frågan om att förbjuda prostitution också i EU. Vi kan till exempel exportera den sexköpslag som vi har i Sverige.

Jag vill veta mer. Vad har hänt när polischeferna har träffats? Vad har man kommit överens om? På vilket sätt kommer Sverige att ställa personal, eller vad det kan vara, till förfogande så att detta inte kommer att ske? Det måste innebära någon form av gränskontroller och liknande.

Har man också inlett diskussioner med de tyska politikerna? Har det i så fall också gått ned i de institutioner där man planerar byggena och där man redan nu har gjort beställningar på *performance*-boxar, och så vidare? Det gäller att skapa en stor opinion i den här frågan på alla nivåer. Politikerna har ett mycket stort ansvar.

Anf. 76 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Det var lite synd att Gudrun Schyman inte kunde närvara vid mötet, för då skulle hon vara väldigt nöjd med de diskussioner som fanns. Vi talade också på politisk nivå om hur viktigt det är att bekämpa människohandel genom att se kopplingen mellan människohandel och prostitution.

Det har jag sagt vid flera tillfällen och inte bara vid det senaste mötet, men jag redogjorde också för det vid mötet. Om man har en sexköpslag som förbjuder prostitution, vilket vi har i Sverige, ser vi också ett direkt resultat i kampen mot människohandeln. Vi behöver inte jämföra med Tyskland. Vi kan jämföra med Norge och Danmark där man har mycket större problem med människohandel därför att prostitution är tillåten.

Jag kan försäkra Gudrun Schyman och alla andra att jag och den svenska regeringen kommer att fortsätta att driva arbetet för att synliggöra kopplingen mellan den svenska sexköpslagen och människohandel. Som ett resultat av det ser vi nu vad som sker i bland annat Finland. Där är den här frågan uppe och ska snart avgöras av det finska parlamentet, och där har vi den svenska sexköpslagen som en kopia.

Jag kommer att fortsätta att driva arbetet. Jag kommer att göra det under våren, och jag kommer också att fortsätta att göra det efter fotbolls-VM i Tyskland i sommar.

Anf. 77 HILLEVI ENGSTRÖM (m):

Fru talman! Jag är orolig och bestört när jag ser hur våldtäkterna fortsätter att öka i samhället. Nyligen kunde vi läsa om en liten flicka som blev våldtagen inne på ett kommunalt badhus här i Stockholm. Nu funderar man på om man måste bygga om badet.

Det är ganska många som känner olust när de går och badar med sina barn. En del föräldrar, mammor framför allt, undviker att gå och bada därför att de inte vill lämna sina pojkar inne på herrarnas omklädningsrum.

Jag ställer mig frågan: Vart är vårt samhälle på väg när våldtäkterna mot flickor och kvinnor ökar? Nu har Socialdemokraterna suttit vid makten i tolv år. Jag undrar hur justitieministern ser på den här frågan.

Varför ökar våldtäkterna och våldet i samhället? Vad avser justitieministern att göra åt detta?

Anf. 78 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Antalet våldtäkter ökade ganska mycket under förra året. Det redovisas av Brå. Det var ett resultat – som jag svarade till Annika Carlsson, och som jag tror Hillevi Engström känner till – av den nya sexualbrottslagen. Det gjorde att situationer som tidigare skulle rubriceras som sexuellt utnyttjande numera rubriceras som våldtäkt. Oavsett det är varje enskilt fall ett fall för mycket.

Vi måste fortsätta att arbeta på bred front. Vi måste se till att vi får en fortsatt satsning på polisen. Vi måste fortsätta med de initiativ som har tagits bland annat av Södersjukhuset med ett samarbete mellan sjukvård och polis. Vi måste fortsätta att se till att polisen får de redskap som behövs. Sedan årsskiftet har vi bland annat en ny lag om rättsintyg som ska hjälpa till så att det blir fler anmälda fall som leder till åtal och fällande dom.

Detta är alltså en fråga som man inte har ett enda svar på, utan man måste fortsätta att bedriva det här arbetet på bred front.

Anf. 79 HILLEVI ENGSTRÖM (m):

Fru talman! Överfallsvåldtäkterna har ökat, och de har alltid anmälts. Det är en ökning i samhället. Man kan inte förklara den med den nya lagstiftningen uteslutande. Det är en faktisk ökning. Jag är inte nöjd med det svaret.

Vi moderater har ett förslag som vi tog upp i går i en debatt. Vi vill att samhället ska markera mer allvarligt mot dem som försöker att begå allvarliga brott. Därför föreslog vi i går här i riksdagen att vid försök till brott där det är ett minimistraff på två års fängelse, alltså försök till våldtäkt, ska det bli obligatoriskt att häkta den misstänkte. Vi vill att man ska kunna häkta de personerna i avvaktan på domstolsförhandling. Men det säger Socialdemokraterna nej till, och jag begriper inte det. Det skulle vara en tydlig markering att den person som är misstänkt för att försöka begå ett så pass allvarligt brott som våldtäkt ska häktas och inte vara ute i samhället. Jag kan lova att den kvinna som har utsatts för ett våldtäktsförsök kommer att låsa in sig om inte samhället kan låsa in den person som är misstänkt.

Anf. 80 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Det är två saker som Hillevi Engström kanske borde kontrollera. Det är Stockholmspolisen själva som säger att antalet överfallsvåldtäkter inte har ökat. Hillevi Engström är ju polis inom Stockholmspolisen, och jag ber dig att vända dig till Stockholmspolisen. Men det är inget skydd för de kvinnor som ändå utsätts. Det är lika illa ändå vare sig det minskar eller inte.

Dessutom går det mycket väl att redan i dag häkta personer som är misstänkta för så grova brott, och så sker också. Det bör man kanske också kontrollera.

Sedan är det viktigt att vi fortsätter att bedriva det här arbetet. Någon-ting som har visat sig vara effektivt är att man bland annat kan kartlägga även våldtäktsmäns uppgifter om när de har använt telefon och var de har befunnit sig. Det har visat sig ge konkreta resultat när det gäller att klara upp våldtäkter. Men det säger ni nej till. Ni talar om misstänkta våldtäktsmäns integritet. Vi tycker att det är oerhört mycket viktigare att satsa på brottsoffers integritet så att fler brott kan klaras upp.

När ni moderater säger nej till den här metoden som socialdemokratiska och borgerliga regeringar unisont säger ja till, ställer ni er utanför kampen mot brottslighet på ett seriöst sätt. Jag ber er att ompröva ert ställningstagande om ni vill bli tagna på allvar i fortsättningen.

Återbetalning av trängselskatten till Stockholmsregionen

Anf. 81 CHRISTINA AXELSSON (s):

Fru talman! Jag har en fråga till finansminister Pär Nuder. Vi fick delvis svar på den när Carl-Erik Skårman ställde sin fråga, för det gäller återbetalningen av trängselskatten till Stockholmsregionen. Jag vill verkligen förvissa mig om att dessa 200 miljoner kommer hela regionen till del. Det har förekommit tidningsuppgifter om att pengarna ska betalas till Stockholms stad. När vi ska satsa på kollektivtrafiken är det viktigt att vi också kan satsa pengar ute i Huddinge, Nynäshamn och varför inte Österåker.

Anf. 82 Finansminister PÄR NUDER (s):

Fru talman! Regeringen har i dag fattat beslut om att 200 miljoner ska återföras till Stockholmsregionen. Med Stockholmsregionen avses både Stockholms stad och Stockholms län, det vill säga kranskommunerna runt Stockholms stad.

Dessutom har vi fattat beslut om att uppdra åt en särskild förhandlingsman att komma överens med regionen, med landstinget och med Stockholms stad, närmare hur dessa 200 miljoner ska fördelas. En del pengar kommer att gå till investeringar i bussar, andra i infartsparkeringar och andra typer av kollektivtrafiklösningar. Här vill regeringen ha en dialog med hela regionen om hur de här pengarna ska komma hela regionen till del.

Anf. 83 CHRISTINA AXELSSON (s):

Fru talman! Jag tackar finansministern så mycket för det svaret. Det är viktigt att de kommer alla kommuner i länet till del, så att vi får en

Anf. 84 Finansminister PÄR NUDER (s):

Fru talman! Jag kan gärna ta den här tiden i anspråk för att ytterligare plädera för trängselskatteförsöket. Det har så här långt in på året visat sig vara om inte en succé så närmast en succé. Här har vi infört en miljöstyrande skatt som ändrar våra resvanor. När det väl sker måste vi naturligtvis följa upp med att investera mer i kollektivtrafik eftersom utnyttjandet av kollektivtrafiken kommer att öka.

Jag noterar att fler och fler ansluter sig till kollektivtrafikförsöket. Jag tror att när vi är framme vid folkomröstning på valdagen kommer det att visa sig att det finns väldigt goda och positiva erfarenheter av detta. Mindre trängsel och bättre kollektivtrafik är bra för hela Stockholmsregionen.

Polistätheten i glesbygd

Anf. 85 LENNART GUSTAVSSON (v):

Fru talman! Vi får väl börja och avsluta den här frågestunden med polisfrågor. Jag ska ge ett lite regionalpolitiskt perspektiv på den här frågan.

Från och med den 1 mars har vi en situation i mina hemtrakter där, som ett resultat av bland annat pensioneringar, polistätheten är minst sagt låg. Det blir i realiteten fråga om ensamarbete i geografiskt mycket stora områden. Jag vet om att vi tillsammans i de samverkande partierna har gjort satsningar på ökad utbildning. Vi har ökat antalet poliser. Men min första fråga måste ändå bli: Anser justitieministern att det är rimligt att det finns en polis som ansvarar för en yta på 75 kvadratmil?

Anf. 86 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Jag var i Norrbotten i går och diskuterade den här frågan med poliser. Jag träffade också särskilt kvinnliga poliser för att diskutera den speciella situation som finns när det gäller Norrbottens polisväsende. Det är självfallet så att när vi gör den här satsningen tillsammans ska den komma alla län till godo. I Norrbotten har man den situationen, liksom man har i andra län, att de nya poliser som nu kommer ut söker sig till större orter.

Det här är någonting som vi inte kan acceptera. När skattebetalarna är med och gör den här stora satsningen ska också alla delar av samhället få ta del av det som man är med och betalar för. Därför har vi gjort väldigt klart för både arbetsgivarna och facket att man måste lösa den här situationen. När det nu kommer ut 1 000 nya poliser varje år måste de verkligen fördela sig på det sättet att alla medborgare får tillgång till poliser. Jag tror att vi är helt överens om att det är det steget vi måste ta.

Anf. 87 LENNART GUSTAVSSON (v):

Fru talman! Det låter ju positivt. Om justitieministern hade gjort en avstickare till Västerbotten hade han hamnat i mitt hemlän också.

Frågestund

Men begreppet närpolis får ju en helt annan betydelse för oss i glesbygd. Det är ganska speciellt att ha sju eller tio mil till sin närmaste poliskollega. Jag vet att vi utbildar fler poliser. Men det uppstår en ganska speciell fråga i glesbygden när man hör de exempel som jag nämnde. Jag önskar att justitieministern kunde vara lite mer konkret och ha några förslag på hur vi som bor på landsbygden och i glesbygden ska få tillgång till poliser som har kolleger på ort och ställe och inte måste åka sju eller tio mil för att fika med en kollega.

Anf. 88 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Vi har diskuterat de här sakerna, och det viktiga är att man ser till att det också finns poliser på de mindre orterna. Ett sätt som vi har tagit initiativ till och som också har visat sig ge resultat är att satsa på utbildning där man kan bo kvar på sina egna hemorter. Det har visat sig vara väldigt positivt. Då har man en fast förankring på den ort där man bor. Man kan genomgå utbildningen samtidigt som man bor kvar och har den här fasta förankringen. Det visar sig vara väldigt positivt när man är klar med sin utbildning. Då fortsätter man att bedriva sitt polisarbete på sin hemort.

Men det räcker inte, utan vi måste också trycka på polisledningen och facket eftersom det finns orter där man inte bedriver den här utbildningen, och där har man också rätt till polisiär närvaro. Jag kan försäkra Lennart Gustavsson om att jag kommer att fortsätta att bedriva det arbetet så alla delar av Sverige får del av den stora satsning på poliser som vi nu tillsammans genomför och kommer att fortsätta att genomföra.

Båtregister

Anf. 89 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Fru talman! Socialdemokraterna vill ju återinföra ett båtregister. Fritidsbåtsägarna ser detta som ett första steg för att införa en båtskatt, och jag förstår dem med tanke på de beslut som har fattats på Socialdemokraternas kongresser. Där har det bland annat motionerats ganska rejält om att införa en båtskatt. Man svarar så här: En båtskatt kan inte tas ut utan att det finns ett fungerande och obligatoriskt register över de båtar som ska vara skattepliktiga. Det är så man svarar på sina kongresser på motioner där man vill ha en båtskatt.

Eftersom jag förstår att fritidsbåtsägarna är oroliga så blir min enkla och raka fråga till finansministern naturligtvis: Om Socialdemokraterna sitter i regeringsställning efter valet i höst – kommer ni då att införa en båtskatt?

Anf. 90 Finansminister PÄR NUDER (s):

Fru talman! Svaret på den frågan är nej.

Anf. 91 TREDJE VICE TALMANNEN:

Därmed är klockan 15 och dagens frågestund är avslutad. Vi tackar deltagande statsråd och ledamöter.

Föredrogs

kulturutskottets betänkande 2005/06:KrU7
Övergripande kulturfrågor.

*Övergripande
kulturfrågor*

Anf. 92 MATILDA ERNKRANS (s):

Fru talman! Jag ska inleda det ärende som vi nu ska debattera i kam-maren. Det är, som fru talman sade, kulturutskottets betänkande *Över-gripande kulturfrågor*. Detta är ett motionsbetänkande. Det är alltså för-slag från riksdagsledamöterna gällande just övergripande kulturfrågor som ska debatteras. I betänkandet behandlas motionsförslag från den allmänna motionstiden 2004 och 2005.

Betänkandet innehåller många olika förslag, till exempel utvärdering av några av de kulturpolitiska målen, långsiktighet i statens stöd till kul-turlivet samt ansökningar om EU-bidrag. Andra frågor som tas upp berör betydelsen av mångkulturåret 2006, stödet till samisk kultur och övriga nationella minoriteter, Kulturrådets roll i Sverige och internationellt, översyn av förhållandet mellan projekt- och verksamhetsstöd, markering av Gustav Eriksson Vasas dödsdag samt högtidlighållandet av Astrid Lindgrens 100-årsdag för att nämna några ytterligare övergripande kul-turfrågor.

Utskottet avstyrker samtliga motionsförslag med hänvisning till ar-bete som pågår alternativt med hänvisning till en annan lösning än vad som anförs i motionsförslagen. Det finns tio reservationer och två sär-skilda yttranden i betänkandet.

Med den här inledningen hoppas jag att fru talman kan ge ordet till debattörerna så att debatten kan börja.

Anf. 93 LENNART KOLLMATS (fp):

Fru talman! Tack för introduktionen! Det måste ändå kännas lite trå-kigt för våra socialdemokratiska vänner att bara yrka avslag på allt och inte ha något positivt att komma med. Men det är väl det som är mot-ionsbetänkandenas konsekvenser.

Många frågor av övergripande karaktär har vi tagit upp tidigare, och vi är eniga i utskottet om att inte ta de debatterna. De redovisas så små-ningom i ett särskilt betänkande. Jag ska dock ta upp några punkter.

Vi har från Folkpartiet under ett antal år föreslagit att man ska omar-beta målen för kulturpolitiken. Jag ska inte upprepa de argumenten; de finns att ta del av i tidigare debatter. Men när vi inte har fått majoritet för våra förslag så tycker vi att det åtminstone skulle kunna finnas utrymme för utvärderingar.

Utskottets majoritet sade för några år sedan att tidigare mål varade i över 20 år. Man antydde också, tror jag, att det borde fortsätta så. Men jag hoppas för min del att riksdagen redan till hösten fattar beslut om att se över målen.

Målen är i sig av betydelse för inriktningen, men påverkar kanske inte så mycket den direkta verksamheten inom målramen, om jag får uttrycka mig på det sättet. Det gör däremot statens stöd till kulturlivet. Det måste vara något besvärande att få beslut om tilldelning av pengar så sent som i december. Men det kan man möjligtvis ta med jämnmood eftersom det

redan i september blir offentligt med budgettilldelning genom budgetpropositionen. Den ändras ju som bekant rätt sällan.

Däremot är det svårare med möjligheterna till långsiktighet när nuvarande regeringskonstellation håller på med anslagsbesparingar och återkommande rationaliseringskrav. Kulturinstitutioner är per definition mycket personalkrävande. För till exempel konserter behövs en given personaluppsättning för att kunna framföra vissa verk. Det hörde vi också nu när vi var med hela utskottet på besök i Östergötland för några dagar sedan.

För att leva upp till rationaliseringseffekterna måste de antingen få lägre lönehöjningar än andra grupper inom samhället, avstå från att framföra en del symfoniska verk eller vidta andra åtgärder som negativt påverkar kulturinsatserna.

Ett annat finansnummer som regeringen inklusive Vänstern och Miljöpartiet ägnar sig åt är att göra så kallade anslagsbesparingar. Det innebär att överskott från ett år dras in vid årsskiftet. Det visar att man har dålig förståelse för vikten av att kunna planera på längre sikt. Vissa föreställningar kräver en planeringstid på många år. Det kan också vara en institution som vill göra en särskild satsning ett år längre fram för att ett annat år ägna sig åt billigare produktioner. Men detta motverkas med det system som nu tillämpas. Resultatet riskerar också att bli att man ägnar sig åt att göra oplanerade inköp i december om man ser att ett överskott är på gång i slutet av året. Det är inget bra sätt.

Vi har därför en alliansreservation i ärendet. Jag yrkar bifall till den, fru talman. Det är reservation 6 under punkt 6.

En annan övergripande fråga där vi inte är eniga med regeringen är centralstyrning eller regionalisering. Det är också en debatt som har förekommit här i kammaren varje år under ett antal år. Nu finns det ett särskilt yttrande i utskottet från Centerpartiet. Att det inte är en reservation med åtminstone vårt stöd beror på en formulering i motionen som pekar på att det skulle kunna vara Statens kulturråd som ska regionaliseras. Det är något som i och för sig förtydligas i yttrandet till att handla om dess verksamhet.

För Folkpartiets del menar vi att regionerna måste få ett betydligt större inflytande och en starkare beslutanderätt för sin kulturpolitik. Huvudinriktningen behöver inte vara att det ska vara exakt lika över hela landet. Det är inte samma förutsättningar och samma tradition i Halland som i Västerbotten eller i Norrbotten kontra Skåne. Därför tycker vi att det är rimligt att regionerna, eller om det kallas landstingen, får fatta sina beslut själva i större utsträckning och jobba med de frågor och den kultur som de känner det största engagemanget för.

Slutligen, fru talman, kan jag inte annat än att beundra kreativiteten hos några av mina riksdagskolleger. Jag är själv siffermänniska. Jag brukar samla på idrottsresultat och annat i huvudet. Det är så kallad onödig kunskap, som min hustru säger. Ibland samlar jag också på koder och telefonnummer. Men jag har aldrig kommit på tanken att riksdagen skulle besluta om hur jag ska framföra de siffror och sifferkombinationer som jag till äventyrs kommer ihåg. Jag kommer således inte att yrka bifall till Leif Björnlod yrkande i sin motion, men jag kan inte låta bli att uppskatta uppfinningsrikedomen i motionsskrivandet. Det är kreativt, och kreativitet är bra för kulturen!

Förutom bifallet till reservation 6 under punkt 6 står jag givetvis bakom övriga reservationer som fp står bakom.

Prot. 2005/06:83
9 mars

Anf. 94 KENT OLSSON (m):

Fru talman! Jag ska också börja med att yrka bifall till reservation nr 1, men står givetvis också bakom de övriga reservationerna.

När vi nu i dag diskuterar övergripande kulturfrågor i kammaren kan man inte låta bli att tala om kulturens betydelse. Utskottet var denna vecka i Linköping, Vadstena och en del andra platser i Östergötland. Man kan konstatera när man är där vilken enorm betydelse som kulturen har. Vadstena, för att ta ett exempel, med alla sina historiska och religiösa traditioner, får oerhört mycket folk att komma dit under både vinter, vår, sommar och höst, men kanske mest under den så kallade lite bättre perioden vad vädret beträffar. De här människorna lägger ned stora pengar på att gå och titta på de kulturskatter som vi har. Kulturen befrämjar alltså turism och näringsliv. Den ger en delaktighet för vadstenaborna och en stolthet över vad de har i sin kommun och vad människor kommer dit för att få uppleva. Jag vill bara börja med att betona vikten av detta som vi har här.

För att återgå till den här debatten har vi en reservation som gäller utvärdering av några av de kulturpolitiska målen. Jag ska inte ta upp alla sju, men man kan se att ett av dem är att bevara och bruka kulturarvet. I den reservation som vi har lagt har vi också sagt att vi ska utvärdera målen vad gäller invandrare som har kommit till Sverige. Det är dags att utvärdera den statliga kulturpolitiken.

Jag vill titta lite grann på hur vi har det med vårt kulturarv. För oss moderater är kulturarvet kanske en av de viktigaste saker som vi har inom kulturen. Det vi har gjort i år från vår sida är att vi ser kulturarvet som så pass viktigt att vi i vår tidigare budget, även om vi inte ska diskutera den nu, har lagt 80 miljoner kronor extra för att bevara kulturarvet. Det är ingen tvekan om att man blir lite besviken på Socialdemokraterna, som inte ens ser sig kunna följa den överenskommelse som finns och bevara ens den kyrkoantikvariska ersättningen. Kyrkor är också kultur, och det är viktigt att man håller de överenskommelser som man har tagit upp tidigare här beträffande detta.

Kulturarvet som vi såg i Vadstena och som finns på många ställen runt om i landet är det viktigt att vi bevarar. För oss är det oerhört viktigt.

En annan sak som vi också tycker är väsentlig och där vi också har lagt fram en gemensam alliansreservation är långsiktigheten i vårt kulturliv. Det är ingen tvekan om att kulturinstitutionerna blir förtvivlade när pengarna hoppar fram ett år och hoppar bort ett annat år, det vill säga den ryckighet som regeringen präglas av när det gäller kulturpolitiken. Man vet inte vad man har från det ena året till det andra. Och när det gäller de nya pengarna så blir det pris- och löneomräkning, så det som skulle vara mer pengar plötsligt blir mindre pengar. Det här måste vi råda bot på. Jag hoppas att vi från majoritetens företrädare får besked om att när det står plus på ett konto så är det verkligen plus, så att det inte är ett minus. Även om man ibland kan diskutera hur den nya matematiken ser ut i skolan så vore det ju illa om den nya matematiken hade spritt sig till regeringen och dess sätt att räkna. För detta har bland annat vi sagt att det inte går att hålla på så här. Nu säger vi att man måste göra en utredning.

*Övergripande
kulturfrågor*

Vi har sagt att det måste ske snabbt. För att visa allvaret har vi i vår budget lagt ytterligare 50 miljoner kronor på det här för att slippa få den här ryckigheten som finns i dag.

Det här är något som vi försöker kämpa gemensamt för, men det är viktigare, tycker jag, att man från majoritetens sida trycker än hårdare på att de pengar man får verkligen blir pluspengar när man säger det. Vi har i tidigare debatter hört, och det kommer att återkomma senare, att regeringen använder pengarna flera gånger om när det gäller bidragspolitiken, men det är ju lite illa om man är dålig på siffreräkning även när det gäller kulturen. Vi vet ju exempelvis vad som hände med Östasiatiska museet. Vi vet vad som hände med Världskulturmuseet i Göteborg. Det är viktigt för kulturens skull att vi får en riktig värdering av detta.

Låt mig slutligen ta upp en sista sak, nämligen EU-bidraget. Vi har i en reservation tagit upp hur dåliga vi är på att söka EU-bidrag. Det är klart att EU-bidrag ska sökas under förutsättning att man tycker att det är viktigt att ha EU-bidraget – inte annars. Men det finns ju ingen anledning till att Sverige ska vara sämst i klassen på att söka EU-bidrag. Vi har också reserverat oss om detta. Vi tycker att det är viktigt att man från regeringen och från riksdagsmajoritetens sida ser till att man i kommunerna talar om att även om det är besvärligt att söka EU-bidrag bör denna möjlighet ändå utnyttjas. Det är ju inte att undra på att man tvekar när man läser det ena efter det andra om att det är svårt att utnyttja EU-bidrag och att vi betalar in en massa pengar. Men det finns faktiskt en hel del pengar till kulturen via EU-bidrag, och det är viktigt, tycker jag, att kommunerna och länen sysslar med detta.

Med detta, fru talman, ber jag än en gång att få yrka bifall till reservation nr 1.

Anf. 95 GUNILLA TJERNBERG (kd):

Fru talman! Jag kommer att kommentera ett par av de reservationer som vi kristdemokrater står bakom med anledning av det här betänkandet, som tar sin utgångspunkt i den övergripande kulturpolitiken.

Jag ska ta upp några av Kristdemokraternas kulturpolitiska utgångspunkter. Vi brukar ofta tala om tre grundläggande principer när det gäller kulturpolitikens rötter.

För det första handlar det om människosynen. Vi är alldeles övertygade om att människan kräver, vill ha och mår bra av tillfredsställelse av mer än materiella behov för att leva ett gott liv och för att utvecklas som människa. Vi brukar här tala om en immateriell, en andlig och en kulturell dimension, och det här är viktigt, liksom relationer och gemenskap med andra.

För det andra, fru talman, brukar vi vilja lyfta fram behovet av ansvar och förvalterskap när vi talar om kulturpolitik och kulturens utgångspunkter. Vi anser att vi har en skyldighet att efter bästa förmåga förvalta det som har lämnats till oss. Det handlar naturligtvis om att värna jordens resurser och tillgångar men också om att bevara det immateriella kulturarvet – tankar, värderingar och idéer – och naturligtvis det materiella kulturarvet. Det är sådant som har lämnats till oss från tidigare generationer.

För det tredje, fru talman och kammarkolleger, brukar vi vilja lyfta fram subsidiaritetsprincipen. Det är ett konstigt ord, men jag har sagt det så många gånger nu att jag har lärt mig det. Det innebär att besluten ska fattas så nära människan som det bara är möjligt. Det är endast i de fall där man kan motivera att det är mest effektivt att besluten fattas på en högre nivå som besluten ska ligga där. Kulturen ska, enligt Kristdemokraternas synsätt, ske så långt ut bland människorna som det bara är möjligt. Den ska frodas där ute hos människorna, som är kulturens kärna.

Om kulturpolitiken ska se till varje människas behov av kulturella upplevelser måste den också stödja och uppmuntra såväl professionalitet och kulturellt yrkesengagemang som amatörkulturen och de ideella insatserna. Professionella kulturarbetare kan aldrig ersätta de ideella insatserna lika lite som amatörer kan ersätta professionella konstutövare med lång skolning. Den ena behöver den andra. Därför menar vi att en nationell kulturpolitik ska sträva efter att ge konstnärer och kulturarbetare villkor som gör det möjligt för dem att vara professionella samt stärka den levande amatörkultur som finns i landet.

De olika nivåerna är beroende av och ska stödja varandra. Det kan tyckas självklart, men i den politiska realiteten blir det inte alltid så. Vad vore kulturen utan de eldsjälur som finns runtom i landet? Jag vill passa på att än en gång nämna den utskottsresa som vi gjorde till Östergötland då vi verkligen återigen fick ta del av det enorma ideella eldsjälsengagemang som finns ute i landet och som är en viktig grundbult för kulturen.

Fru talman! Jag ska också kommentera ett par av de reservationer som vi har i betänkandet. En viktig uppgift för kulturpolitiken – framför allt för oss kulturpolitiker som har ansvaret för dessa frågor – är att verka för de kulturella verksamheternas natur. Hur förhåller det sig? Hur ser det ut? Vilka konsekvenser får de olika besluten? Hur ser arbetsvillkoren ut? Här brukar jag ta fram tre nyckelord, nämligen lyhördhet, långsiktighet och helhetssyn.

Låt mig något stanna till vid långsiktigheten. Vi kristdemokrater har upprepade gånger påpekat att det långsiktiga arbetet är oerhört väsentligt. Det kan tyckas självklart, men tyvärr drabbas en rad verksamheter inom olika områden av det motsatta, det som jag kallar kortsiktighet. Vi har en motion om detta, och hela alliansen – Kristdemokraterna, Moderaterna, Folkpartiet och Centerpartiet – står bakom den. Jag vill därför yrka bifall till reservation 6 under punkt 6.

Budgeten måste fokusera på långsiktiga och stabila villkor. Villkoren ska inte i någon större utsträckning vara tidsbegränsade. Vi vet att också Kulturrådet påpekat detta. De har i olika sammanhang tagit upp frågan om den ökande ”projektfieringen”, som de känner stor oro inför. Vi har tidigare fattat beslut i kammaren om att se över verksamhetsbidragen kopplade till projektbidrag. Vi vill ha en översyn av detta. Jag vet inte var det arbetet ligger, men det hör verkligen hemma inom detta område. Vi har gjort ett tillkännagivande, och det är möjligt att jag kan få svar på det i dag. Jag kan inte begära det eftersom det inte ligger i handlingarna, men det hör definitivt till den här frågan.

En orkester som tvingas lägga ned sin verksamhet på grund av tillfälliga besparingar återuppstår inte med automatik när medlen kommer tillbaka nästa år. Ett museum som vårdar ett fysiskt kulturarv ska inte behöva se delar av samlingen bokstavligen ätas upp av skadeinsekter för

att medelstildelningen inte räckte till ett visst år. Det finns yttranden om detta i andra sammanhang.

Fru talman! Vi tror att engångssatsningar i vissa fall kan vara välbehövliga injektioner, och erfarenheterna måste tas till vara och användas i det långsiktiga arbetet. Vi menar att regeringen på område efter område ofta låter tillfälliga besparingar prioriteras till men för långsiktiga satsningar. Vi tycker att den statliga kulturpolitiken ska präglas av långsiktighet. Vi har också en fråga kring konstnärernas villkor, alltså de fria grupper som drabbats av detta.

Avslutningsvis vill jag, fru talman, lyfta fram en reservation där vi tar upp behovet av större samordning mellan de offentliga stöden från staten, regionerna och kommunerna. Vi menar att det i dag finns brister bland annat när det gäller mål och inriktning. Risken finns att när de offentliga bidragsgivarna ställer upp olika mål tvingas kulturarbetarna dra åt olika håll för att få del av de offentliga stöden. Det är inte rimligt. En större samordning av de offentliga insatserna skulle gynna kulturen.

Fru talman! Jag står självfallet bakom de reservationer där Kristdemokraterna finns med, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation 6 under punkt 6.

Anf. 96 TASSO STAFILIDIS (v):

Fru talman! Självfallet är det viktigt att i den här debatten påtala det som utskottet säger om långsiktigheten i de beslut som har med statens stöd till kulturlivet att göra. Utskottet har också, med anledning av de påtalanden som kommit från de tidigare talarna, tydligen skrivit att kulturutskottet är enigt med motionärerna men att man även måste inse att långsiktigheten handlar om så mycket mer. Jag ska tala lite grann om det som vi i Vänsterpartiet har diskuterat.

Vi i Vänsterpartiet skulle vilja sätta oss ned och ta ett helhetsgrepp om det kulturpolitiska ansvar som staten har. Vi skulle vilja sätta oss ned och gemensamt gå igenom område för område för att se vad vi politiskt egentligen gör med satsningarna, vad vi når och vilka konstnärligt politiska mål vi uppfyller. Det har ännu inte skett. I budgetförhandlingar och annat – detta framgår också av de motioner som de borgerliga ledamöterna väckt i riksdagen – tas aldrig ett gediget helhetsgrepp där man på punkt efter punkt går in och analyserar hela den kulturpolitiska inriktning som det statliga stödet har. Vi tycker att det skulle vara intressant att faktiskt gå in och en gång för alla göra det.

Det är kanske dags att börja tala om behovet av en ny kulturpolitisk utredning. Kanske behövs det en ny kulturpolitisk utredning med ett lite annorlunda fokus än de senaste stora kulturpolitiska utredningarna haft, nämligen att också titta på framtida förändringar av långsiktigheten.

Vi har i dag många strukturer i Sverige med länsteatrar, stadsteatrar, fria grupper – vilka förvisso lever på existensminimum – institutioner i olika delar av landet och så vidare. I grunden är strukturerna väldigt bra, men samtidigt har kulturpolitiken stagnerat eftersom vi från den politiska sidan inte kommer vidare annat än i form av de små steg som tas år efter år. Givetvis görs det många framsteg från konstnärernas sida där man år efter år producerar en mängd ny och spännande konst som sedan visas upp i Sverige.

Tyvär har inte frågan som behandlas i de motioner som lyfts fram i debatten tagits upp i den bemärkelsen, och inte heller har vi från Vänsterpartiets sida väckt någon motion med krav på en ny stor kulturpolitisk utredning. Men vi tycker att just det är den intressanta diskussionen. När det gäller det som man från de borgerliga partierna reserverar sig för i den här frågan tycker vi, som jag kanske har sagt tidigare, att man uttalar sig ungefär som utskottet gör fast lite, lite starkare.

Sedan, fru talman, gäller det de kulturpolitiska målen, som är avgörande för den inriktning som staten arbetar med. Vänsterpartiet har tidigare också presenterat idéer. Vi skulle kunna se att vi gjorde ett försök med att faktiskt lagstifta kring de nationella kulturpolitiska målen. Det tycker vi skulle vara intressant.

Som det ser ut nu finns det ett motionsyrkande, en moderat enskild motion, där man tar upp helt andra saker och fokuserar helt andra saker än det som vi i Vänsterpartiet har velat titta på, nämligen: Hur uppnår vi en tillgänglighet för kulturen som gäller lika för alla oavsett var man bor? Det är ju där som de nationella kulturpolitiska målen är viktiga, dels för människor som bor i Sverige, dels för utövarna, de som skapar konsten.

Nu, fru talman, ska jag gå över till Vänsterpartiets reservationer. Vi har fem reservationer i det här betänkandet och ett särskilt yttrande.

Först handlar det om mångkulturåret, som är en viktig satsning, men ack så lite det har satsats på mångkulturåret. Vi hade gärna velat se att man hade satsat mycket mer pengar för att på allvar kunna genomföra ett mångkulturår värt namnet. Nu kämpas det runtom i landet med olika, väldigt innovativa och bra, aktiviteter. Det ska bli spännande att följa det här mångkulturåret, men det vi tar upp i vår reservation är att mångkulturåret inte får stanna vid 2006. Mångkulturårets innehåll och verksamhet måste genomsyra allt det arbete som kommer att fortsätta efter 2006. Det sitter nu utredningar som tittar på till exempel jämställdheten inom scenkonstområdet och på frågorna om hur man ska nå ut med en bättre mångkultur inom den svenska kulturpolitiken. Där ser vi väldigt tydliga brister i dag. Vänsterpartiet menar också att mångkulturåret väldigt tydligt kommer att visa hur de bristerna ser ut. Då är det upp till oss som har lagstiftningsansvaret här i riksdagen att faktiskt dra konsekvenser och slutsatser av det som vi kommer att se. Så den debatten och diskussionen ser vi fram emot.

Sedan, fru talman, har Vänsterpartiet en reservation om att vi vill se över reglerna för stöd till de nationella minoriteterna. Jag vill också passa på att yrka bifall till reservation nr 3 under punkt 3. Där säger vi att vi, precis som kulturrådet, vill att det kulturpolitiska området ska gås igenom för att man ska kunna anpassa den nationella minoritetspolitiken. I dag ser vi brister där besluten inte hänger ihop med det utbud som finns och framför allt med de behov som finns ute hos de nationella minoriteterna. Ofta osynliggörs de nationella minoriteterna trots att det finns målsättningar som visar att man skulle satsa och lyfta fram de nationella minoriteterna. Därför tycker vi att det är dags att faktiskt ta ytterligare avstamp i den frågan, och därför tycker vi att det också är dags att se över de här reglerna, hur stödet till de nationella minoriteterna fungerar.

Jag ska hålla mig kvar vid de nationella minoriteterna. Det finns också mycket som vi kan göra vad gäller tillgången till litteratur på till exempel romani chib, meänkieli, samiska och jiddisch som i dag är

mycket dålig. Vi skulle kunna initiera samarbeten inom Nordiska rådet. Vi skulle kunna initiera ett tydligt aktivt samarbete där de nordiska länderna skulle kunna arbeta för att lyfta fram minoritetsspråken och erbjuda de olika minoriteterna i de nordiska länderna en gemensam kunskapsbank med till exempel böcker. Det är det som vi tar upp i vår reservation nr 5.

Sedan, fru talman, tar Vänsterpartiet även upp det arbete som Barnaktionsgruppen har lagt fram. Det är så klart ett arbete som vi tycker är oerhört viktigt. Här ser vi också hur viktigt det är att regeringen och också riksdagen nu tar ett ansvar för den dialog som behövs mellan kommunerna ute i landet och staten. Vi behöver ha en tydlig dialog för att till exempel barnfrågorna inte ska hamna mellan stolarna. Vi vet alla i utskottet vilka konsekvenserna har varit av de besparingar som har skett och framför allt de olika decentraliseringar som har skett inom kommunerna. Detta har gjort att barnkulturen oftast har blivit förbisedd.

Nu när Barnaktionsgruppens förslag har lagts fram tycker vi att det är dags att följa upp dem och se hur vi kan få resultat. Vi kommer inte att få något resultat om vi inte har ett gediget och intimt samarbete med Sveriges kommuner och landsting. Jag vill också yrka bifall till reservation 10.

Avslutningsvis, fru talman, vill jag beröra det som tas upp i betänkandet vad gäller Grekiskt kulturcentrum. Det är en enskild motion som jag har väckt, och den handlar mycket om de nya regler som Kulturrådet har fått att arbeta efter.

Vi får inte glömma bort att vi har ett ansvar i staten, framför allt när vi säger att vi ska ut och satsa på mångkulturell verksamhet. Samtidigt drar vi undan benen. Det har vi gjort i vårt senaste beslut när vi har gett Kulturrådet i uppgift att fördela pengar till fler än till dem som tidigare har fått. Det är tyvärr, kan jag säga, ett förbiseende. Vi har missat att lägga till ytterligare pengar så att man har mer pengar att dela ut till fler.

Nu är det fler som söker samma summa pengar, och det blir givetvis problematiskt. Jag kan också informera utskottet om att kulturrådet redan nu har gjort en förtidsutbetalning till Grekiskt kulturcentrum på 100 000 kr, eftersom Grekiskt kulturcentrum höll på att bli vräkt från sina lokaler. Även i år kommer man att få samma summa som förra året, enligt Kulturrådet.

Men det är de frågorna som vi måste diskutera. Det handlar inte bara om Grekiskt kulturcentrum, utan det handlar om: Hur ser vi på de kulturyttringar som lyfts upp av de grupper svenskar som kom hit som nya svenskar för många år sedan? Grekerna hör till en grupp, och vi har många fler grupper som över huvud taget inte har några sådana här kulturcentrum. Men det är där vi måste visa på att det är oerhört viktigt med människors egen aktivitet och eget kulturskapande. Det är inte bara vi svenskar, så att säga, som ska erbjuda kultur för grupper från andra länder, utan personer med annat etniskt ursprung måste också kunna få starta sina kulturcentrum med stöd från staten.

Fru talman! Jag står bakom alla de reservationer som Vänsterpartiet har, men för tids vinnande yrkar jag bara bifall till de två som jag har nämnt. I övrigt står jag bakom de ställningstaganden som utskottet har.

Anf. 97 BIRGITTA SELLEN (c):

Fru talman! Centerpartiet har under väldigt många år ifrågasatt om utbud och efterfrågan stämmer överens. Då vill jag faktiskt ställa en fråga till Tasso Stafilidis. Vi har begärt att man ska se över om utbud och efterfrågan stämmer överens. Vi har sagt att vi vill utreda det. Varför har då inte Vänsterpartiet stött oss i vårt resonemang? Hela Tassos anförande lutar ju åt det hållet, att det inte stämmer överens.

Det har också lett till att vi vill vända på perspektivet i kulturpolitiken. Vi vill se att den ska växa underifrån – till skillnad från hur det är i dag, när staten i stor utsträckning bestämmer vilka kulturutbud som ska finnas och därmed få statliga anslag. Vi eftersträvar en ordning där det lokala självstyret tillåts spela en verklig roll, även när det gäller utformningen av kulturpolitiken, där uppdrag och beslutsbefogenheter decentraliseras så långt det bara är möjligt.

Detta är viktigt ur ett demokratiskt perspektiv och ett rättviseperspektiv. Då kan nämligen kulturens pengar komma alla människor till del, och människor kan få resurser till det slags kultur som de önskar. Visserligen används och fördelas Kulturrådets pengar regionalt och lokalt, men som vi ser det kan regionerna bättre överblicka de lokala verksamheterna och därmed själva ha lättare att prioritera var pengarna ska placeras.

Med det har jag inte sagt att allt utbud ska bestämmas på lokal nivå. Det skulle kanske innebära att klassisk musik inte skulle erbjudas i hela landet om man inte råkade ha intresse för det ute i regionen. Det skulle också kunna leda till att nyskapade teaterpjäser, till exempel Riksteaterns uppsättning av *I alperna* av Jelinek, inte skulle åka på turné ute i landet. Det är inte det vi menar när vi vill att detta ska ut till människorna. Centerpartiet anser dock att Statens kulturråds roll bör ses över i syfte att klargöra förutsättningarna för att regionalisera delar av dess verksamhet.

Jag är glad att Folkpartiet ställer upp på den grundtanken. Att vi sedan råkade skriva något ord fel, det rättar vi till i höst.

Statskontoret har ju fått i uppgift av regeringen att utreda delar av försöksverksamheten med kulturpåse i Skåne och Västra Götaland. Det visar att det är regeringen som anger vilka institutioner som är statsbidragsberättigade. Kulturrådet säger att modellen med kulturpåse ”försvårar möjligheten att kunna göra omfördelningar inom befintliga bidragssystem”. Lyssna till det – försvårar möjligheten att kunna göra omfördelningar inom befintliga bidragssystem! Håll med om att det är ett ”tänk” som inte passar in i vårt samhälle. Det talar bara om att staten vill ha stenkoll på varje krona och inte litar på lokalt och regionalt självstyre.

Jag har avstått från att reservera mig i denna fråga och ser utskottets argument om att avvakta Ansvarskommitténs arbete som en godtagbar orsak till avslag på vårt förslag. Därför har jag i stället nöjt mig med ett särskilt yttrande från Centerpartiets sida.

Utskottet säger att vi inte ska föregripa Ansvarskommitténs arbete. Jag kan dock redan nu säga att om det tar tid så kommer jag igen med kravet om att utreda rådets uppdrag.

Fru talman! Däremot vill jag reservera mig under punkt 8, reservation 7, som handlar om ansökningar om EU-bidrag. Även i denna fråga anser utskottsmajoriteten att vi inte ska föregripa resultatet av den kartläggning som regeringen nyligen bett Kulturrådet göra för att visa hur utfallet för EU-stödda projekt i Sverige ser ut i jämförelse med andra EU-länder. Det

skulle faktiskt vara intressant att få reda på när Kulturrådet fick det uppdraget. Det kanske var sedan vi i Centerpartiet hade väckt motionen. Jag kanske får svar på det i debatten.

Anledningen till att Centerpartiet motionerade om att försöka öka ansökningarna av EU-medel inom kulturområdet är de möjligheter som finns att öka den regionala och nationella tillväxten. Förutom att många nya turistmål kan komma till stånd påverkas övrig näringsverksamhet, och det innebär arbetstillfällen på många orter runtom i landet. Jag är glad att alla partier inom alliansen inser dessa utvecklingsmöjligheter och därmed stöder motionen.

Fru talman! Vid utskottssammanträden tar vi väldigt ofta emot uppvaktningar från kulturarrangörer av olika slag. Det är många olika önskemål som lyfts fram vid dessa besök. Ett önskemål som väldigt ofta kommer upp handlar om något som mina allianskamrater redan har tagit upp, nämligen långsiktighet vad gäller statens stöd. Det är därför bra att Kristdemokraterna har uppmärksammat den frågan i sin motion. De verksamheter som vi ger statliga pengar till måste känna en trygghet när det gäller resurser. Jag tänker inte orda så mycket om det eftersom andra så föredömligt har belyst frågan.

För att kunna erbjuda olika kulturella aktiviteter måste arrangörerna kunna känna sig säkra på att de kan planera för en verksamhet som har ekonomisk trygghet. Det skapas inte kvalitet i utbudet om man ena året får höjt anslag och nästa år minskat. Vi minns allihop med fasa den oro vi mötte i höstas när Statens museer för världskultur, vilket även Kent Olsson lyfte fram, fick minskat anslag därför att regeringen tog för givet att deras hyra skulle bli lägre.

Som man sår får man skörda, sade den romerske författaren Cicero redan före Jesu födelse. Alla vill väl få en bra skörd, och för att få det måste man satsa på att plantera fröna i god jord. Vi kan bidra till det genom långsiktighet vad gäller det statliga stödet. Då kan nämligen de som arbetar så träget med olika kulturaktiviteter känna en framtidstro för sin verksamhet. Det ökar kvaliteten på all verksamhet och gynnar besöken på de olika aktiviteterna.

Sedan kan jag inte låta bli att ställa en fråga till Tasso Stafilidis. Han sade att Vänsterpartiet väldigt gärna ville sätta sig ned och gå igenom område för område inom kulturområdet. Vad är det som hindrar att ni gör det?

Anf. 98 LARS WEGENDAL (s):

Fru talman! Som framgått av det föregående handlar det här alltså om ett betänkande om övergripande kulturfrågor. Det är ett motionsbetänkande som behandlar en mängd frågeställningar av skiftande dignitet – alltifrån önskemål om utvärdering av de kulturpolitiska målen och samordning mellan kulturinstitutioner på central, regional och lokal nivå till önskemål om en markering av Gustav Eriksson Vasas dödsdag och önskemål om att sifferserier och nummerkombinationer ska uttalas på ett enhetligt sätt. Utan att förringa de kreativa idéer som kommer från enskilda ledamöter under den allmänna motionstiden, fru talman, har jag inte tänkt kommentera alla yrkanden som behandlas i betänkandet. Jag kommer att koncentrera mig på några som kanske har en mer övergri-

pande politisk karaktär än både hur vi ska celebrera Gustav Vasas dödsdag och hur vi ska uttala våra telefonnummer eller andra sifferserier.

Först vill jag dock göra några grundläggande reflexioner. För oss socialdemokrater är kulturen en absolut central del av ett levande, fungerande och modernt samhälle. Kultur är något som ska kunna komma hela samhället till godo – ung som gammal, fattig som rik. Kulturens olika uttryck medvetandegör, skänker reflexion och ger oss som individer både en kunskapsmässig och en moralisk bas att stå på, i oss själva och i våra relationer till andra.

Vi vill att alla ska kunna ta del av den kultur man önskar ta del av. Vi vill att alla som vill konsumera olika former av kultur också ska ha möjlighet att göra det. Kulturutbudet ska bli tillgängligt för alla. Vi vill att alla som känner en skapande kraft också ska ha möjlighet att få utlopp för denna kraft.

Vi socialdemokrater är fullt medvetna om att kulturlandskapet ständigt förändras. Vi vet att strukturer som byggts upp under de senaste 30 åren har stagnerat och kanske till och med slutit sig. Vi ser att vissa kommuner och landsting skurit ned sina kulturbudgetar, vilket inneburit att tillgången till kultur också blivit avhängig var man bor. Vi ser att kulturens bildningsfunktion börjar ifrågasättas av olika grupper i samhället, att folkbildningen som kulturbärare hotas politiskt, att de statliga museernas fria entréer ifrågasätts och att många svenskar med utländsk härkomst inte känner sig hemma i det som vi kallar den svenska kulturen.

Fru talman! Det finns naturligtvis oändligt mycket mer att göra på det kulturpolitiska området. Detta politikområde präglas av ständiga förändringar, av en ständig växande kreativitet och idérikedom, av nya uttrycksformer men samtidigt ett växande behov av att bevara det som i går var nytänkande och innovativt. Oppositionen i denna kammare vill naturligtvis mejsla in i sten att vi socialdemokrater inte förmår eller har förmått att utveckla kulturpolitiken. Det är deras roll i det politiska spelet. Men när jag ser tillbaka på vad som har åstadkommit under den gångna mandatperioden ser jag att vi ändå tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet har lyckats åstadkomma en ganska positiv utveckling av politikområdet. Det gläder mig, och jag hoppas att det också gläder både kulturarbetarna och kulturkonsumenterna.

Fru talman! Jag har några kommentarer till de reservationer som finns i betänkandet. Först kan jag konstatera att det för den borgerliga alliansen är lättare att komma överens om enskilda motioner där inga pengar är inblandade. Det är fullt förståeligt eftersom man saknar en gemensam kulturpolitik.

I reservation 1 vill man ha en utvärdering av de kulturpolitiska målen. Detta är en återkommande reservation som utskottet har behandlat i olika sammanhang. Självklart menar även vi socialdemokrater att de mål som sattes upp för tio år sedan ska utvärderas. Vad gäller ett av målen har så också skett. Vad gäller just denna reservation tolkar utskottet det så att det är målet om internationellt kulturutbyte och möten mellan olika kulturer inom landet man avser. Utskottet redovisar de insatser som på senare år har gjorts för att ta till vara det mångkulturella samhällets skiftande uttrycksformer och för att främja mångfalden i kulturlivet. Jag tänker på de regionala konsulenterna för mångkultur. Men vi pekar också på uppdrag som regeringen har givit Statens kulturråd att följa upp integ-

rationspolitiken och de anvisningar som har givits för att följa upp den etniska och kulturella mångfalden. Jag är också övertygad om att när regeringen lägger fram sin skrivelse om internationell kulturpolitik kommer även detta att vara en viktig del.

Det är egentligen oerhört intressanta frågor i motionen. Hur har den svenska kulturen formats tillbaka i tiden? Hur svensk är den svenska kulturen? Hur påverkar den ökade internationaliseringen kulturens innehåll? Hur kommer svensk kultur att se ut om, låt säga, 20 år. Det är frågor som vi med all sannolikhet kommer att få ägna mycket tid och omsorg under de kommande åren.

Fru talman! Jag ställer mig frågande till en formulering i denna reservation. Jag förstår helt enkelt inte vad reservanterna menar med formuleringen: "För dem som kommer till vårt land och kanske inte har annat än sin egen kultur och sina egna traditioner i bagaget." Vad menar den borgerliga alliansen med detta?

TVå av reservationerna, en kristdemokratisk och en vänsterpartistisk, handlar om samordning av de offentliga resurserna och samordning mellan institutioner på de olika nivåerna i samhällsstrukturen. När det gäller den första är jag övertygad om att Statens kulturråd, som har ett samordningsansvar och ett ansvar att slå vakt om den nationella kulturpolitiken, gör allt som står i deras makt att vi och kulturutövarna ska få ut så mycket som möjligt av de medel som riksdagen ställer till förfogande. Naturligtvis är dialog och samarbete nyckelord i denna process.

Den andra reservationen handlar om att samordna institutionernas verksamhet på nationell, regional och lokal nivå. Jag delar reservanternas uppfattning i denna fråga. Samordning i alla led och på alla håll är en nyckelfråga för att maximera effekten av de offentliga medlen för kulturskaparna men också för medborgarna. Vi har i betänkandet gjort en hyfsad beskrivning av hur det ser ut på olika områden inom kultursfären. Det ser olika ut, men det tycker jag inte är fel. Inom vissa områden, till exempel biblioteken, har man kommit långt, medan man inom andra områden, teater och musik, relativt nyligen har påbörjat ett systematiskt samarbete. På sikt är jag övertygad om att utvecklingen går mot ännu mer samarbete och ännu mer samordning, men fortfarande med en klar och tydlig medvetenhet om att man på de olika nivåerna agerar utifrån olika uppdrag.

Fru talman! Jag yrkar därmed bifall till förslaget i betänkandet i sin helhet och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 99 GUNILLA TJERNBERG (kd) replik:

Fru talman! Jag ska uppehålla mig lite grann kring frågan om långsiktighet. Riksantikvarieämbetet har nyligen talat om att man anser att kulturmiljöarbetet påverkas negativt av de stora svängningar som sker i offentliga investeringar olika år. Man talar om behovet av långsiktighet för att klara kulturmiljöarbetet.

Kulturrådet har också tydligt uttalat hur museerna påverkas negativt av den utökade projektifiering vi ser i dag.

Jag kan nämna att den kyrkoantikvariska ersättningen snabbt drogs undan en tid. Den ska åter sättas in. Riktigt hur det ska se ut vet vi inte.

Utifrån den majoritetstext jag har läst har jag ändå inte kunnat se att Lars Wegendal känner att detta är otillfredsställande. Han tar upp att det

möjligtvis finns några ryckigheter. Men det här får stora negativa verkningar på kulturpolitiken. Det beror på kortsiktighet och inte långsiktighet.

Prot. 2005/06:83
9 mars

*Övergripande
kulturfrågor*

Anf. 100 LARS WEGENDAL (s) replik:

Fru talman! Vi återupprepar den budgetdebatt vi hade för ett antal månader sedan. Min hållning är att jag tycker att det är viktigt med långsiktighet för alla kulturinstitutioner. Vi vet att man binder upp resurser i form av personal och annat.

Budgetprocessen börjar ju inte den 1 januari utan den börjar nästan ett år senare. Det är en process som pågår under en ganska lång tid och som ändå innebär att de olika kulturinstitutionerna får möjlighet att under en längre period anpassa sina kostnader efter tilldelade medel. Det är grundläggande att det är ett stort ansvar att hålla utgiftstaken.

Vi gör prioriteringar. Självklart kan man från något håll säga att man hellre prioriterar kulturpolitik än något annat politikområde. Vi har i samarbete med Vänsterpartiet och Miljöpartiet kommit fram till en budget. Den har vi lagt fram. Den innefattar generella besparingar för att få utrymme till annat.

Anf. 101 GUNILLA TJERNBERG (kd) replik:

Fru talman! Tack för svaret, Lars Wegendal. Jag ska ta fram exempel på ytterligare en kortsiktig kulturpolitisk satsning. Det handlar om pengarna som ska gå till att bevara och ta hand om samlingarna på museerna. Det är en tvåårig arbetsmarknadspolitisk åtgärd.

Det är frågan om fria grupper och pris- och löneomräkning. Den har debatterats många gånger under en längre tid. Det är en- och tvååriga stöd.

Utskottsmajoriteten skriver att detta uppträder möjligtvis. Det här är på område efter område. Vi pratar om museer och kulturmiljövård. Vi pratar om konstnärernas villkor. Jag tar upp frågan om kyrkoantikvariska ersättningen och så vidare. Det är grundläggande kulturinfrastrukturella områden. Jag tror att det saknas en grundläggande kulturpolitisk motivation. Man ska inte hänvisa enbart till utgiftstaket. Det håller inte.

Anf. 102 LARS WEGENDAL (s) replik:

Fru talman! Jag vet ju att Kristdemokraterna i stor utsträckning var emot de arbetsmarknadspolitiska insatserna när det gällde årets budget. Man ville inte satsa de pengarna. Då är det klart att man får pengar över till andra områden. Jag tycker att det vore bättre om Gunilla Tjernberg och Kristdemokraterna, och kanske något övrigt parti, kunde se vilka möjligheter den här kraftiga satsningen – det är ändå en kraftig satsning på kultursektorn – kan innebära för ett ökat kulturliv.

Jag tror att jag i budgetdebatten för några månader sedan sade att jag är övertygad om att den här arbetsmarknadspolitiska satsningen kommer att generera behov av ytterligare åtgärder inom kultursektorn. Och jag för min del kommer självklart att arbeta för att de pengarna ska anslås för att man ska kunna gå vidare med de rön som dessa nya kulturarbetare tar fram.

Anf. 103 LENNART KOLLMATS (fp) replik:

Herr talman! Först och främst började Lars Wegendal med att säga att kulturen är en central del i välfärdssamhället. Jag tror att du uttryckte det så. Jag vill bara säga att där är vi helt överens. Det är viktigt med en offentlig satsning på kulturen på alla nivåer, från stat och regioner till kommuner. Jag tycker att det är väldigt skönt att konstatera att vi över hela linjen är eniga om det, från vänster till höger eller tvärtom.

Det jag skulle vilja ta upp här är regionaliseringen. Vi fick en ny kulturpolitik 1974, som tog upp det som jag har sagt ett antal gånger att jag tycker var väldigt bra. Man ställde kraven på regionerna eller landstingen. Nu har det gått 32 år. Vi har sett när vi har varit ute på våra länsresor, bland annat när vi var i Östergötland, att kulturarbetet ofta fungerar väldigt bra ute i landstingen i regionerna.

Du sade också i ditt anförande att kulturlandskapet förändras. Det är riktigt. Men landskapen eller länen är också väldigt olika. Kronoberg och Jämtland är inte lika. Varför, Lars Wegendal, ska staten med nödvändighet försöka få det till att det i stora drag ser likadant ut i Kronoberg som i Jämtland? Varför kan inte de regionerna själva få avgöra vad som är viktigast att satsa kultur på så att deras invånare, de som finns där, har tillgång till sin kulturverksamhet? Varför denna misstänksamhet mot regionala politiker i Kronoberg, Jämtland och övriga län i Sverige?

Anf. 104 LARS WEGENDAL (s) replik:

Herr talman! Lennart Kollmats har alltid den fantastiska förmågan att smeka först och sedan slå. Det är lite roligt när man debatterar med Lennart Kollmats.

Jag tror att vi ska vara ganska klara över, och jag tror faktiskt att Lennart Kollmats delar den uppfattningen, att vi har olika roller på olika nivåer i samhällsstrukturen. Staten har en uppgift när det gäller den nationella kulturpolitiken. För det har vi också Statens kulturråd som ser till att den statliga kulturpolitiken genomförs. Regioner eller landsting å ena sidan och kommuner å andra sidan har också sina huvudsakliga huvudmän i form av de valda församlingarna som ställer upp sina mål för den lokala kulturpolitiken. Det garanterar, tycker jag, att det blir en lokal prägel på kulturlandskapet i hela landet.

Sedan har Statens kulturråd också en roll i det att man ska samordna de offentliga utgifterna, det vill säga att man ska ha en bra dialog med de andra nivåerna för att kunna åstadkomma det maximala när det gäller de offentliga utgifterna. Jag utgår från att Statens kulturråd fyller denna roll.

Jag är också väldigt glad över att se, när vi är ute och besöker olika län, vilket sprudlande kulturliv som har sin grund i den lokala kultur som ändå finns ute i länen och i de enskilda kommunerna. Det är inte alltid lätt för dem att komma överens inom ett län heller. Men det sker en dialog och det sker ett samarbete, och det är där jag tror att vi har en möjlighet i framtiden.

Anf. 105 LENNART KOLLMATS (fp) replik:

Herr talman! Det var ett väldigt vackert tal om de lokala och regionala beslutsfattarna. Men de styrs ju i hög grad av de statliga besluten. Satsar ni en krona på teater får ni en statlig krona, annars får ni inte den. Det är en väldigt stark styrning som kommer den vägen till länsinstitut-

ionerna och konsulenterna. Man ställer upp de här kraven i stället för att skicka ut en påse och säga: Använd det här på det bästa sätt ni kan, för vi tror på er. Ni kan hur era kulturtraditioner fungerar. Ni har era visioner. Då får de besluta. Nu blir det ofta så att man säger: Till det får vi riktade pengar från staten, då går vi åt det hållet. Då faller tyvärr det vackra tal som du höll om självbestämmandet.

Jag vill också anknyta till det Gunilla Tjernberg tog upp om långsiktigheten. Jag ska precisera mig till anslagssparandet. Tycker du, Lars Wegendal, att det är en bra metod att när man ser att det blir ett överskott av medel för ett år dra in de medlen och inte låta institutionen, Dramaten eller Operan – vi har ju nationalscener också, och där ska det naturligtvis vara en nationell politik – använda dem till det de kanske har planerat på längre sikt därför att medelstildelning är ett statistiskt förhållande? Ser du inte risken att man om man i december ser att man har ett överskott, för jag hoppas att de har koll på sin ekonomi, börjar handla upp de pengarna? Jag har sett detta i tidigare skede i landstingssammanhang. Men vi övergav som väl var den principen.

Anf. 106 LARS WEGENDAL (s) replik:

Herr talman! Vi har haft debatterna om regionaliseringen av kulturpolitiken ett antal gånger, Lennart Kollmats. Jag står för en annan modell. Jag står för att det också ska finnas en statlig nivå i kulturpolitiken. På mig känns det lite grann som om Lennart Kollmats alltmer lutar åt Centers modell av samhällsbyggnad, alltså ett federalt samhälle. Det har jag inte märkt tidigare från Lennart Kollmats sida. Men det kanske bara är på just detta område.

När det gäller den andra frågan, om engångsåtgärder och anslagssparande, vill jag säga att jag kan acceptera anslagssparande engångsvis eller några år. Men långsiktigt är det inte bra. Långsiktigt urholkar det naturligtvis. Ur ett kortsiktigt perspektiv, ja, då kan jag acceptera en sådan modell, men inte långsiktigt. För jag ser också de risker som Lennart Kollmats ser, till exempel när det gäller de pengar man har kvar mot slutet av året, att det blir en köprusch.

Det här var något som den kommunala sektorn och den landstingskommunala sektorn använde sig av för ett tiotal år sedan. Man gjorde det ganska framgångsrikt under några år. Men sedan blev det helt snett i systemet. Det blev bara köpfest av det, och man tjänade inga pengar.

Anf. 107 BIRGITTA SELLÉN (c) replik:

Herr talman! Jag hörde att Lars Wegendal sade någonting om att alliansen inte har en gemensam kulturpolitik. Då måste jag få ställa frågan: Vill Lars Wegendal med det försöka få oss att tro att Socialdemokraterna och samarbetsparterna har en gemensam kulturpolitik? Vi har inte sett det i utskottet. Det är alldeles för många reservationer och avvikande meningar från v och mp för att jag ska kunna tro att ni är överens i alla frågor. Jag tror att vi redan i dag kan visa att vi är på väg åt betydligt mera gemensamhet.

Sedan sade Lars Wegendal ungefär så här: Hur svensk är vår kulturpolitik? Hur har invandrare påverkat kulturpolitiken? Ja, det är just det vi ständigt efterfrågar från Centerpartiet när vi frågar om utbud och efterfrågan: Stämmer det överens? Det handlar just om det att vi vill se över

och göra en utredning av hur det egentligen är, vad det är folk frågar efter. Det är just med baktanken att olika människor påverkar, äldre, yngre, invandrare, ursvenskar, minoritetsfolk och så vidare. Varför ställer inte Socialdemokraterna upp på att tillsätta en utredning?

Anf. 108 LARS WEGENDAL (s) replik:

Herr talman! Jag får börja där Birgitta Sellén började, med samarbete kontra allians. När det gäller den borgerliga alliansen är ni de facto en allians som försöker, i varje fall i retoriken, visa en gemensam linje. Men kulturpolitiken har inte stått speciellt högt på dagordningen. Den finns inte med i de grupper som har arbetat med den gemensamma politiken. Jag såg inte heller någonting från ert konvent när det gällde just kulturpolitik. Men det är möjligt att ni pratade om detta i de stängda dörrarnas rum.

Vi har aldrig påstått att vi har en allians på vänstersidan, utan vi är tre partier som samarbetar. Det är skillnad, Birgitta Sellén.

När det gällde den andra frågan vill jag bara problematisera lite grann kring den skrivning ni hade i reservationen, som jag tolkade så att den kultur vi hade för ett tiotal år sedan var en svensk kultur. Det är möjligt att man kan kalla det en svensk kultur, men den svenska kulturen har ändå blivit en mix av alla de kulturer som har kommit till detta land. Vi har haft invandring under många herrans år i detta land, och vi människor har olika ursprung.

Det finns då en diskussion om hur detta kommer att se ut i framtiden: Hur kommer den svenska kulturen att förändras med hänsyn till dels den internationalisering som vi alla är en del av, dels det faktum att vi i dag har väldigt många invånare som har ett annat ursprung än det svenska.

Jag tycker att det här är oerhört intressanta frågor, och jag är så rädd för att det blir en diskussion om ”svensk kultur” och den kultur som vi kommer att få, för jag tror att den kommer att bli precis lika svensk som den är sedan tidigare.

Anf. 109 BIRGITTA SELLÉN (c) replik:

Herr talman! Först vad det gäller dagordningen, är det ju så att politiken spänner över så oerhört många områden. Vi valde sex områden när vi gjorde alliansgrupperna, men jag kan berätta för Lars Wegendal att vi har haft alliansgrupp ändå och kommit väldigt långt.

Vad gäller kultur på vår allians konvent skulle Lars Wegendal ha varit där! Vilken höjdare det var, med Mamma Mia-musik! Det var huvudingrediensen, så kulturen hade sin givna plats. Alla stod och sjöng och applåderade. Det var ljuvligt. Nog har kulturen plats i alliansen.

Sedan hakar Lars Wegendal upp sig på de kulturpolitiska målen i reservation 1. Det jag pratar om är en annan fråga, som inte finns med här men som vi ständigt är efter år sedan jag kom in i riksdagen har lyft upp: Utbud och efterfrågan, stämmer det överens? Det har jag begärt en utredning om i många år nu. Det är i den situationen som vi har möjligheter att verkligen titta över detta, där vi tar till oss allt som finns i samhället och bakar in det i kulturpolitiken. Det är det viktiga.

Jag kan inte låta bli att halka in lite grann på frågan om den regionala fördelningen av anslagen. Det låter i vissa andetag som att Lars Wegen-

dal egentligen tycker att det är bra, och sedan kan det bli lite annorlunda ibland. Då har jag en fråga.

Statskontoret har sagt så här: ”Dels omfattar försöket bara en del av de totala statsbidragen inom kulturområdet, dels är regleringen konstruerad på ett sådant sätt att det är svårt att genomföra övergripande förändringar.”

Vad är det som gör att det är svårt att göra omfördelningar i det befintliga bidragssystemet om man delar ut en påse till de olika regionerna? Jag har oerhört svårt att förstå det men vill gärna få en förklaring av Lars Wegendal.

Anf. 110 LARS WEGENDAL (s) replik:

Herr talman! Jag ska inte ytterligare kommentera alliansens kulturbevisenheter under sina konvent, för det är förhållandevis ointressant. Men jag konstaterar att någon gemensam kulturpolitik har man ännu inte presenterat. I den senaste budgeten var man ofantligt oense om hur det skulle se ut, inte minst när det gällde folkbildningen och hur man ska se folkbildningen som en kulturbärare.

När det gällde den regionala påsen har jag nog inte läst det här på ett tag, men jag påminner mig att Statskontoret också har sagt att det ser lite olika ut i de olika försök som görs med kulturpåse – det finns inte kulturpåse på alla ställen. På de ställen där viljan fanns att utveckla ett eget kulturutbud var det också enklare att åstadkomma detta, men det kräver naturligtvis medfinansiering från regionen, eller från länet, som det är i något fall. Jag tycker att det är riktigt. Jag tycker att det är riktigt att regionens satsningar ska få genomslag i de statliga satsningarna.

Det är spännande att se hur det utvecklas, men vad jag är rädd för är det som ni från Centerpartiet alltmer hävdar, att det blir någon sorts federalt kultursystem, så att varje län ska ha sin egen kulturpolitik. Det är jag livrädd för. Jag vill ha en statlig kulturpolitik. Och sedan vill jag att regioner och län respektive kommuner ska vara ett komplement i detta.

Anf. 111 KENT OLSSON (m) replik:

Herr talman! Lars Wegendal är nöjd, sade han. Han är nöjd med den framförhållning som finns inom kulturpolitiken, och han är nöjd med långsiktigheten. Men han är inte nöjd med alliansen.

Vilken värld lever Lars Wegendal i? Har han inte hört alla dem som har kommit och sagt: Var finns långsiktigheten när det gäller pengar? Var finns långsiktigheten för Världskulturmuseet? Var finns långsiktigheten i pengar när det gäller museer som inte kan ta hand om sina samlingar, när kulturarvet förstörs, när man kommer från Dramaten och Operan och säger att pensionerna åter upp pengarna, när kulturinstitutionerna har hyror som går upp trots att hyrorna går ned i Stockholm, på grund av något obegripligt sätt att räkna?

Lars Wegendal är ändå nöjd med denna framförhållning. Då vill jag bara ställa frågan:

Hur kommer det sig egentligen att Lars Wegendal är så nöjd när det är så mycket som man klagat på? Vi behöver inte gå längre tillbaka än en timme. Då var inte ens Vänsterpartiet nöjt med Lars Wegendal. Man sade: Vi kanske egentligen borde ha reagerat, men vi gjorde det inte. Så min fråga till Lars Wegendal är följande enkla fråga: Vad gör han och

partiet för att institutionerna och svenskt kulturliv ska bli nöjda och inte bara han ska vara nöjd?

Anf. 112 LARS WEGENDAL (s) replik:

Herr talman! Att jag är nöjd beror kanske på att jag har väldigt mycket kontakter ute i kulturlivet och ser vilken enorm kreativitet som finns där ute, ser vilket nyskapande som finns, ser vilka enorma möjligheter i form av människor som finns ute i kulturlivet. Det gör mig hoppfull inför framtiden.

Det finns naturligtvis på marginalen bekymmer. Jag nämnde det också i mitt anförande. Det här är en sektor som är oerhört kreativ och innovativ som innebär att det hela tiden krävs nya resurser. Jag kan konstatera när jag tittar tillbaka de senaste tio åren att kultursektorn kanske är den sektor av alla politikområden som har fått mer medel att handskas med än något annat. Det har inte gjorts några besparingar på kultursektorn under de senaste tio åren. Det tycker jag är bra. Det är självklart att behoven också ökar. Det är möjligt att det finns vissa delar av kultursektorn där vi inte riktigt ekonomiskt har hängtt med.

Men det handlar väldigt mycket om prioriteringar. Jag vill inte, som Kent Olsson vill göra, dra ned 300 miljoner på folkbildningen och finansiera övriga kultursektorn med de pengarna, för det är precis det som Kent Olsson gör i sitt budgetförslag. Det är en uppfattning som vi inte står för. Vi vill ha en satsning på folkbildningen. Jag vet ju att de övriga allianspartierna också vill detta. Där har ni ett dilemma, att ni inte har en gemensam penningpolitik när det gäller kultursektorn heller. Det är ett bekymmer för er.

Anf. 113 KENT OLSSON (m) replik:

Herr talman! Jag hade förväntat mig att Lars Wegendal skulle prata väldigt lite kring sin egen politik och i stället angripa den skillnad som kanske finns inom vissa delar av allianspartierna. Enigheten var Birgitta Sellén inne på förut. Läs alla gemensamma reservationer som finns från alliansen och konstatera vilken enighet det finns! Läs det! Och läs i tidningar och på andra ställen vad vänsterpartister och miljöpartister tycker om den socialdemokratiska kulturpolitiken! Det vore en intressant läsning för Wegendal att jämföra.

Du sade att i marginalen är man inte nöjd. Det handlar om en uppvaktning från ett relativt nyöppnat världskulturmuseum i Göteborg, där man kommer i förtvivlan och skriver brev till utskottet och säger: Hur ska vi göra? Vi klarar inte dessa höjningar av hyrorna. Det är i marginalen av socialdemokratisk kulturpolitik. Det är förvånande. Man kommer och pratar kring pensionsbekymren, man ser hur pengar flyttas från det ena året till det andra och man ser hur pengarna används både två och tre gånger. Det talas om nytillskott. När vi sedan pratar med institutionerna är det inte nytillskott. Man ser hur samlingar ligger och ruttnar ute, hur man kommer och frågar hur man ska göra. Då säger Lars Wegendal att detta är förändringar i marginalen. Jag tycker att det vore ärligt att bekänna och säga: Vi har bekymmer inom den socialdemokratiska kulturpolitiken. Det finns massor inom kulturlivet som har bekymmer, där man borde kunna ordna det på ett eller annat sätt. Det vore kanske lite anspråksfullt. Man kanske inte ska begära det av en representant för riksd-

gens majoritet, men nog är det lite väl att säga att man har penningbetyg i marginalen när det gäller långsiktigheten.

Prot. 2005/06:83
9 mars

Anf. 114 LARS WEGENDAL (s) replik:

Herr talman! Kent Olsson är en ordens mästare. Jag tycker faktiskt att Kent Olsson tar till överord. Han kopplar ihop det jag säger om marginalen med till exempel bekymren på Världskulturmuseet. Kent Olsson vet mycket väl att vi tar oss an det problemet, att vi också har pratat om PLO-uppräknings och sådant i utskottet, att vi ska se till att försöka få en förändring på detta så att inte den typen av uppräknings åter upp innehållet i kulturutbudet, för det vill varken jag eller Kent Olsson, tror jag, ha till stånd.

Kent Olsson säger dessutom: Titta på reservationerna! Titta vad eniga vi är inom alliansen! Ja, jag ser det i reservationerna. Så fort det inte handlar om pengar är ni så eniga och kan göra sådana fantastiska kompromisser. Men så fort det kommer till skarpt läge, när ni ska finansiera verksamheterna, om det så är kulturarvet, folkbildningen eller vad som helst, då är ni inte eniga. Då hittar ni inte en gemensam linje. Där har ni något att verkligen jobba med om ni ska vara trovärdiga över huvud taget.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 10 §)

*Övergripande
kulturfrågor*

Idrottsfrågor

9 § Idrottsfrågor

Föredrogs
kulturutskottets betänkande 2005/06:KrU8
Idrottsfrågor.

Anf. 115 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s):

Herr talman! I det här betänkandet som berör idrottsfrågor behandlas närmare 30 motionsyrkanden väckta under motionstiden 2004 och 2005. Vi kommer här att höra om olika områden som berör idrotten. Det kan gälla folkhälsa, breddidrott, näridrottsplatser eller etikfrågor. Säkert får vi också diskussioner angående det så kallade Handslaget, en del om idrottsföreningars ekonomiska förutsättningar, OS och troligtvis också annat som berör internationellt engagemang.

Samtliga motioner i det här betänkandet avstyrks. Det finns tio reservationer och ett särskilt yttrande.

Herr talman! Idrottsrörelsen har en viktig uppgift att fylla när det gäller frågor om ungdomars fysiska hälsa och folkhälsofrågor över huvud taget. Dessa frågor uppmärksammas också inom flera politikområden.

Det så kallade Handslaget går ut på att bland annat öppna dörrar för fler, satsa mer på flickidrotten, intensifiera samarbetet med skolorna och komma till rätta med droger. I budgetpropositionen för 2006 anges att åtgärder ska vidtas inom ramen för Handslaget för att erbjuda flickor och pojkar som i dag inte deltar i idrottsverksamhet lustfyllda och hälsofrämjande aktiviteter utan krav på resultat.

Jag ska inte förlänga inledningen men vill peka på två frågor som jag tycker bör uppmärksammas. Den ena är att antalet medlemmar inom idrottsrörelsen i Sverige där människor mellan 7 och 70 år deltar uppgår till 3,4 miljoner.

Jag vill också helt kort nämna det vi tycker är viktigt när det gäller etiken och uppmärksamma idrottens så kallade Idéprogram, då även Riksidrottsförbundets verksamhetsinriktning för 2006–2007 som anger att idrottsrörelsen ska vara öppen för alla, oavsett nationalitet, etniskt ursprung, religion, ålder, kön eller sexuell läggning samt oavsett fysiska eller psykiska förutsättningar. Idrott förutsätter och byggs på glädje.

Herr talman! Härmed är debatten invigd, elden är tänd och det är dags för första start.

Anf. 116 LENNART KOLLMATS (fp):

Herr talman! Tack, Göran, för introduktionen! Jag utgår, herr talman, från att vi alla är närvarande vid voteringen så långt som möjligt.

Jag ska börja med några citat.

”I dagens betänkande har Folkpartiet en reservation, och den gäller idrottens självständighet. Vi oroas över tendensen från regeringen att vilja gå in och peta i detaljer, att avsätta pengar för egen del som används till olika projekt, där regeringen verkligen är inne och petar.”

Sedan står det så här:

”Folkpartiet anser vidare att Riksidrottsförbundet som myndighet ska ha en stor självständighet i förhållande till statsmakten i fråga om hur man förvaltar de medel som samhället ställer till förfogande.”

Därtill kommer frågor i förhållande till att regeringen skickar pengar direkt till Sveriges Olympiska Kommitté och inte låter Riksidrottsförbundet förmedla dem. Frågan är om regeringen anser sig bättre skickad att lägga pengarna direkt till Sveriges Olympiska Kommitté än Riksidrottsförbundet.

Det här är hämtat från idrottsdebatten den 3 mars 2003. Redan då pekade vi på statens insatser, och glädjen i att peta i frågan om hur Riksidrottsförbundet ska använda pengarna behandlades.

Det hade varit glädjande och kanske nästan nödvändigt att se idrottsministern här i dag, inte minst med tanke på vad som har hänt i dag med det brev från Riksidrottsförbundet som är ställt till Bosse Ringholm och som innehåller en väldig vidräkning beträffande detaljstyrning och liknande: ”En sammanhållen idrottsrörelse byggd underifrån på idrottsföreningarna är en avgörande framgångsfaktor. Just möjligheten att själv bestämma var och hur resurserna bäst ska användas är avgörande för fortsatt framgång för svensk idrott, och det är något som såväl riksdag som riksidrottsmöten för flera decennier sedan slagit fast.” Det pekas på hur man valt att jobba med de här frågorna. ”Dessvärre”, skriver man, ”upplever vi att detta val inte fullt ut respekteras.”

Däremot säger man att det självklart är viktigt med en noggrann redovisning av vad som händer inom idrotten, det vill säga uppföljningen. Men man är inte glad över att regeringen talar om *hur*. Man har ett antal exempel och talar om hur, till råga på allt, regeringen av idrottspengarna flyttar över 8 miljoner till SOK. Riksidrottsförbundet får besked om detta via medierna.

Vidare skriver man: "Vi börjar helt enkelt undra om du" – brevet är alltså ställt till Bosse Ringholm – "saknar förtroende för den demokratiskt uppbyggda idrottsrörelsen att bedöma hur pengarna gör bäst nytta."

Det här är hårda ord. Brevet kommer, som sagt, från Riksidrottsförbundets styrelse och dess ordförande men efter diskussioner i Riksidrottsstyrelsen. Jag tycker att det hela är anmärkningsvärt och graverande.

Prot. 2005/06:83
9 mars

För drygt två år sedan hade jag en artikel i lokaltidningen här i Stockholm. Men då gällde det att Riksidrottsförbundet borde lämna politiken. Gång på gång i tidningen Svensk Idrott förhärlijades nämligen regeringens insatser av den dåvarande ordföranden i Riksidrottsförbundet. Man nämnde över huvud taget inte att det fanns en opposition – den existerade inte på den tiden – däremot alla andra insatser. Till och med det socialdemokratiska valmanifestet togs upp på ledarsidan i tidningen Svensk Idrott, dock icke efter det att den här artikeln hade varit inne sommaren 2004. Därefter blev det bättring.

Nu är det en ny ordförande. Det visar kanske att man från Riksidrottsförbundets sida vill vara betydligt mer på armlängds avstånd från staten. Detta gläder mig.

Idrotten är naturligtvis engagerande. Vi som tar del av idrott engageras både positivt och negativt. Det är klart att de nyligen genomförda olympiska spelen gav den ena positiva kicken efter den andra. Men sedan dröjer det bara någon dag så kommer det mossiga regler, till exempel om att en tjej inte ska kunna delta i kälkhockey i Paralympics. Givetvis får man då lust att gå in och påtala att så kan vi inte ha det. Till råga på allt inträffade detta på den internationella kvinnodagen. Det gör att det hela känns ännu fänigare.

Nu är jag övertygad om att idrotten själv kommer att arbeta med att ändra sådana regler och att man tar tag i det. Men vi som politiker har självfallet möjligheter att gå ut och ge våra kommentarer och att lobba från vårt håll.

Sedan finns det tillfällen då vi ska använda de politiska medlen i anslutning till idrottshändelser. Vi är väldigt många som har reagerat oerhört kraftigt på det som hänt beträffande bordeller i anslutning till fotbolls-VM.

Vi var också några som reagerade över att kvinnor inte skulle få se en fotbollslandskamp i Saudiarabien. Jag förutsätter att ansvarig minister framför vår upprördhet över sådana inslag. Jag har inlämnat en skriftlig fråga till Bosse Ringholm. Han svarade när det gäller Saudiarabien att regeringen kommer att fortsätta att i bilaterala kontakter med företrädare för Saudiarabien inskräpa Sveriges hållning i dessa frågor. Det låter bra. Jag hoppas att det också genomförs.

Ett annat OS än det i Turin är ju på gång och ska gå i Peking. Jag är fortfarande väldigt besviken över att det blev så och över att Sverige stödde denna kandidatur. Nu har vi fått rapporter om hur befolkningen flyttas för att man ska få plats för arenor. Mig veterligt har inte yttrandefriheten, demokratin, kampen för mänskliga rättigheter och andra välfärdsfrågor kommit ett uns närmare en lösning.

Vi utgår från att regeringen uppmanar SOK att i kontakterna med Kina inför OS arbeta för en demokratisering och för införandet av mänskliga rättigheter.

Jag yrkar, herr talman, bifall till reservation 8 under punkt 9.

Det finns också ett annat område som bekymrar oss, och det är att det inom en del idrotter blir elitsatsning på barnnivå. Häromdagen läste jag en lokaltidning i Östergötland och såg en helsidesartikel om en trettonårig tjej som vunnit SM i boxning. Det var inte hennes första match, för hon hade tidigare "fått stryk" i två matcher och vunnit en annan där do-

maren bröt därför att hon slog för hårt. Är det lämpligt att ha SM i boxning för så unga tjejer?

När det var World Cup-simningar på Eriksdalsbadet här i Stockholm var, minns jag, en tolvårig tjej med i tävlingarna, alltså på världsnivå i kamp med, eller mot – kalla det vad ni vill – seniorer. Är detta rimligt? I och för sig var det inte en svensk tjej.

Det är klart att idrott ska finnas tillgänglig för barn och ungdomar, både för dem som vill tävla och för dem som inte vill tävla. Men det är viktigt dels att ledarna är uppmärksamma på det här och lägger upp träningen så att inte bara de bästa premieras, dels att elitsatsning inte sker för tidigt.

Jag ser att talartiden börjar rinna ut. Eventuellt återkommer jag till frågan om evenemangen.

Givetvis står jag, herr talman, bakom de reservationer i betänkandet där Folkpartiet finns med, men jag yrkar bifall bara till den reservation som jag tidigare nämnt.

Anf. 117 KENT OLSSON (m):

Herr talman! Jag börjar med att yrka bifall till reservation 4, men givetvis står jag bakom också de övriga reservationer som vi har lagt fram, ensamma eller tillsammans med andra.

I den här debatten tänkte jag egentligen ta upp två saker, även om det finns många saker att ta upp. Den ena saken gäller idrottens självständighet, och den andra gäller internationella idrottsevenemang.

Innan jag kommer in på de sakerna kan jag inte låta bli att nämna ett antal andra väsentliga saker som tas upp i det här betänkandet.

De problem vi har med övervikt bland alltför många ungdomar och kanske även bland oss lite äldre är det viktigt att vi försöker komma till rätta med. Lennart Kollmats nämnde den elitsatsning som i många fall sker i alltför tidig ålder. Även om detta har vi en reservation.

Vidare delar jag Lennart Kollmats uppfattning när det gäller OS i Kina. Det är viktigt att man där ges möjligheter att ta tag i demokratifrågan.

För mig som är speciellt intresserad av Tibetfrågan är det viktigt att möjligheter ges att ta upp den frågan i samband med OS och kanske få den belyst på ett helt annat sätt än vad som är fallet nu.

OS i Sverige är också med i detta, och jag tycker att det är viktigt och väsentligt att även Sverige i framtiden ges möjlighet att söka ett OS. Hoppas att vi kan komma dithän lite längre fram, i första hand kanske ett vinter-OS.

Tillbaka till idrottens självständighet. Den har för oss varit en viktig fråga oerhört länge. Man har från socialdemokratins sida sagt att idrotten är självständig. Vi gör små antydningar bara. Som moderat kan man se brevet från Riksidrottsförbundet på två sätt. Vi kan säga: Vad var det vi sade? Vi hade rätt. Idrotten är inte självständig. Äntligen inser man detta och har blivit så irriterad på regeringen att man gör något ganska unikt i svensk idrott: Man skickar ett brev till idrottsministern, en idrottsminister som man är ganska så bekant med. Man inleder brevet med ”Bosse”. Bara detta ger en känsla av att det finns en intim samhörighet mellan Riksidrottsförbundet och regeringen, och ändå visar man denna enorma

besvikelse på att man från Riksidrottsförbundets sida känner att man är överkörd.

Det skulle vara intressant att höra vad majoritetens talesman i dag, Lars Wegendal, har att säga till detta. Han har tidigare här i kammaren sagt att Moderaterna överdriver när de talar om att idrottsrörelsen inte är självständig. Kan vi få ett bekräftande av detta, eller anser Lars Wegendal att Riksidrottsförbundet har fel i sitt brev?

Det känns lite konstigt. Jag ska återge ett par saker från Karin Mattssons brev där man talar om hur regeringen jobbar.

Ett annat litet exempel är diskussionerna om resurserna till antidopningsarbetet där vi inför föregående år begärde 22 miljoner för att uppfylla de mål och den inriktning som både ni och vi satt upp för antidopningsarbetet. Vi fick mer än vad vi begärde, 23 miljoner. Alltså underkändes den bedömning vi redan gjort. Jag tvingas konstatera att du eller regeringen anser här att er kompetens är bättre än vår.

Det är klart att man kan vara nöjd när man får mer pengar än vad man begär, det är inte många som får det. Men detta är väl unikt. Man säger också på ett ställe, som Lennart Kollmats var inne på: Vi börjar helt enkel undra om du saknar förtroende för den demokratiskt uppbyggda idrottsrörelsen att bedöma hur pengarna gör bäst nytta. Det är tyvärr bara att konstatera att RIF trots upprepade försök till dialog och samförstånds lösningar inte fått gehör i diskussionerna med regeringen.

Detta är skrämmande.

Låt mig i all blygsamhet påpeka att vi har lagt fram ett förslag vad gäller ersättning till Handslaget, där vi talar om att vi vill ge en miljard under fyra år, men vi vill ge pengarna på det viset att idrotten självständigt ska få bedöma vad man vill använda pengarna till. Det är stor skillnad mellan vad vi moderater gör och vad ni socialdemokrater gör, det vill säga att ni styr in i minsta detalj vad de ska göra. Det tycker jag är skrämmande. Vi talar för vår del om att vi vill följa vad RIF har sagt och vill öka det ekonomiska stödet till de mindre specialförbunden, precis vad RIF har sagt på sin stämma. Vi vill att man ska använda pengarna till stöd för idrottsanläggningar och till stöd för ledarutbildning och fortbildning, men vi kommer inte att tala om på miljonen när hur de här pengarna ska användas.

Det vore intressant att höra från Lars Wegendal hur man ser på idrottens självständighet och om man tar till sig den här kritiken eller om man fortfarande inte anser att kritiken är befogad.

Så över till en annan reservation som vi har gemensamt från alliansen, nämligen om internationella idrottsevenemang där vi vill göra en utredning. Låt mig som västkustbo få göra lite reklam för ett evenemang på västkusten den 6–13 augusti, som ingen har missat, nämligen EM i friidrott. Till EM i friidrott kommer 1 400 tävlande, 3 000 volontärer, 2 000 medierepresentanter, 32 000 åskådare på Ullevi varje dag, 200 000 människor på stan varje dag, för att inte tala om tv och så vidare.

Låt oss säga att folk gör av med någonstans mellan 500 och 1 000 kr varje dag, och då har idrotten en enorm betydelse för turismen. Man tjänar pengar, staten tjänar oerhört mycket pengar i moms, olika näringsgrenar i Västsverige tjänar pengar, inte bara i Västsverige utan även andra ställen. I Göteborg har man gjort ett arrangemang där både kommunen och företag går in. Man kan tycka att de som arrangerar detta,

nämligen Friidrottsförbundet, tar risker. Många tjänar pengar, men man vet inte om Friidrottsförbundet tjänar pengar – man hoppas att de gör det genom tv-avtal, även om pengar från tv-avtalen ofta inte, och inte i det här fallet heller, går till Friidrottsförbundet. Vi vet vad som hände 1995 när vi hade det kanske mest succéfulla idrottsevenemanget någonsin i Sverige, friidrotts-VM. Det var en folkfest, men Friidrottsförbundet kom många år att gå på knäna, eftersom det inte klarade det. Därför tycker vi att det är viktigt att göra denna utredning för att se om inte staten kan vara med och stödja förbunden. Vi anser nämligen att det är oerhört viktigt att Sverige får arrangemang som är till nytta för turism, till nytta för näringsliv och till nytta för oss idrottsintresserade. Vi är lite – för att inte ta i i överkant – förvånade över att Socialdemokraterna inte anser att vi ska göra den här utredningen, utan vi var tvungna att skriva en reservation i frågan.

Jag hoppas att Lars Wegendal, när han väl får ordet, säger att han anser att det är viktigt att man från statens sida går in och ger ett stöd till detta för att idrotten ska våga satsa och för att vi ska våga ha arrangemang i Sverige. Det är viktigt. Sverige kan inte alltid stå vid sidan av. Nu har vi ett stort evenemang i Göteborg. Jag har just nämnt vad det ger i pengar. Vi kan räkna med miljarder om det går bra. Det är bra för Göteborg, och det är bra för Sverige att ordna idrottsevenemang och att tjäna pengar på det.

Med det, herr talman, ber jag att än en gång få yrka bifall till reservation 4.

Anf. 118 KENNETH LANTZ (kd):

Herr talman! Idrottsdebatt med påtaglig inriktning på ungdom och breddverksamhet är vad vi sysslar med just nu. Vi borde kanske, i enlighet med dagen när vi har utrikesdebatt, ha fyllt Riksdagshuset med idrottselement och representanter för alla ungdomsklubbar runtom i vårt avlånga land. Det hade varit en prydnad att se ledamöterna iförda sina ”hemmalags” dräkter träda upp i talarstolen i dag i stället för att vara prydda med enbart partipolitiska pins.

Låt mig inledningsvis yrka bifall till reservation 1 under punkt 1. Självklart står jag bakom Kristdemokraternas övriga reservationer.

Det finns något speciellt och alldeles unikt i idrotten. Det skapar personlig utveckling:

- Idrott betyder fysisk aktivitet – man blir starkare, får bättre kondition och blir friskare.
- Idrotten betyder samverkan med lagkamrater – att lära sig att ta hänsyn och att inte bara se till egna åsikter och önskningsar.
- Idrott betyder respekt för regler – både skrivna och oskrivna – liksom respekt för medspelare, motspelare och domare.

När vi talar om idrottens samhällsnytta – om idrotten som folkhälsofaktor, om hur vi bidrar till barns och ungdomars sociala utveckling, om hur människor i idrotten upplever glädje och får del av en positiv gemenskap – så är det i de lokala idrottsföreningarna som detta sker. Därför måste det föreningsarbete stödjas där man varje dag i träningen för pojk-

eller flicklaget, i pensionärgympan, i bassängen och i stallet möts för att bygga upp sin egen kropp och en gemenskap. De små gemenskaperna är viktiga att utveckla och förstärka, så att fler blir sedda, känner delaktighet och glädje och därmed också förbättrar sin hälsa.

De senaste dagarna har vi återigen blivit påmind genom nyhetsförmedlingar om småbarnens övervikt. Jag tror inte primärt att det är för mycket mat utan snarare för lite rörelse i det svenska samhället. Utomhuslekar och förflyttningar per cykel och till fots har ju tyvärr nästan helt försvunnit. Att mäta BMI på fyraåringar talar väl ändå sitt tydliga språk. Vi måste ta ett gemensamt ansvar för mer fysisk aktivitet.

Det finns, herr talman, över 20 000 idrottsföreningar i Sverige. Många är små, en del är stora med flera tusen medlemmar. Några har en elitinriktad verksamhet, andra satsar främst på bredden. Det finns klubbar och föreningar i både storstad och landsbygd, och alla föreningar lever under helt olika villkor. Alla är de unika.

Enligt en studie som Riksidrottsförbundet publicerade 2004 har genomsnittsföreningen 271 medlemmar, 17 ideella ledare, ingen anställd personal och en årlig omsättning på 160 000 kr. Den har ett litet överskott i ekonomin och ser ledarförsörjningen som det största framtidsproblemet. Samtidigt vet vi att det finns föreningar med flera tusen medlemmar, mångmiljonomsättningar och professionella kanslier, likaväl som klubbar som endast består av en mindre grupp idrottsintresserade och med väldigt liten ekonomi.

Oavsett storlek har alla idrottsföreningar behov av pengar. Därför var Handslaget en god, om än tidsbegränsad, investering. I en intervju med Bosse Ringholm i Göteborgs-Posten den 8 januari sade ministern: "Erfarenheterna från Handslaget är så positiva att jag utgår från att idrotten får minst lika mycket pengar även framgent." Däremot preciserade ministern inte närmare i vilka former detta skulle ske, och det är mer än två månader sedan. Dessutom meddelade Svenska Spel den 16 februari att bolagets vinst sjönk med några procentenheter 2005, vilket sannolikt ger idrottsföreningarna ungefär 96 miljoner kronor mindre i år. Effekten av detta system när Svenska Spels vinst minskar slår mot idrotten. Detta tycker jag är ett oroande tecken.

Idrottsrörelsens huvudbudskap inför valet är en säker och långsiktig finansiering. Dagens brev behöver jag inte gå djupare in på. Det har vi redan nämnt, och det återkommer vi säkerligen till i kommande repliker.

Herr talman! Kristdemokraterna anser att det är viktigt att säkra idrottens självständighet och särart. Idrottsrörelsen ska ha ett starkt stöd från samhället, men dess verksamhet ska vara självständig i förhållandet till stat, kommun och näringsliv. Därför måste varje diskussion om att utveckla idrottsrörelsen ta sin utgångspunkt i en utveckling av föreningarna. Barn och ungdomar söker sig till dem, och över 90 % är eller har varit medlemmar i en idrottsförening.

Men de söker sig tyvärr också därifrån. Alltför många slutar alltför tidigt. Det förekommer, beklagligt nog, en elitistisk utgallring som jag anser vara väldigt negativ. Självklart kan inte alla människor älska idrott. I de flesta fall är det inte heller möjligt för en enskild förening att bedriva en verksamhet som passar alla önskemål och ambitionsnivåer. Även om Kristdemokraterna ännu inte anslår mer pengar än regeringen, kan jag inte låta bli att lyfta fram behovet av ett stöd till barn- och ungdomsidrot-

ten för att skapa ett mer varaktigt intresse. Vi talar ofta om det livslånga lärandet, herr talman, och kanske är det nu dags att också börja tala om ett livslångt idrottande.

Idrotten engagerar mig mycket. Speciellt breddidrotten är oerhört viktig, så även spontanidrotten. Vardagsmotionen är betydelsefull i detta sammanhang, och jag vill lovorda idrottsrörelsen och uppmuntra till fortsatta osjälviska insatser i detta arbete. I den parlamentariska utredning som arbetat med en översyn av plan- och bygglagen som presenterades i maj 2005 och som heter *Får jag lov? Om planering och byggande* lyser tyvärr spontanidrottsfrågorna fortfarande med sin frånvaro. Dessa frågor, herr talman, måste aktualiseras framöver.

Idrottsrörelsen är till stor glädje i arbetet för ökad integration och jämställdhet. Denna målsättning får aldrig glömmas bort eller förringas på något sätt. Att arbetet är viktigt understryks av ett fåtal studier som gjorts. En av dessa är *Etnicitet och social mångfald – belastning eller tillgång inom barn- och ungdomsidrotten* av Rolf Carlson vid Idrottshögskolan i Stockholm. Jag hade tänkt läsa upp en del förslag som kommer direkt från hans utredning. Jag ska inte ta tid till att göra det med hänsyn till kommande votering, men jag kanske kan återkomma vid ett senare tillfälle.

Herr talman! Elitverksamheten är delvis finansierad av oss sportintresserade i egenskap av publik, en publik som i sig också förenar och bör skapa trygghet, styrka och gemenskap i stället för slagsmål och skadegörelse. Elitverksamheten ska inte förringas, utan den är en sporre för vårt uppväxande släkte.

Däremot är det alldeles klart att kravet på drogfrihet och god etik måste vara en självklar arbetsmodell för ett elitidrottande. Även om jag själv inte hade möjlighet att närvara, satte jag stort värde på den konferens om gendopning som arrangerades av Karolinska Institutet i Stockholm i december. Världens ledande genforskare och idrottsvärldens främsta profiler diskuterade gendopning i förhållande till vetenskap och etik och kom fram till gemensamma principer och ståndpunkter.

Avslutningsvis, herr talman, handlar etikarbetet inom idrotten om att stimulera positiva beteenden och motverka negativa. Idrottsrörelsen har själv satt upp ett mål om att uppfattas som en samhällsnyttig folkrörelse och en förebild för etik, moral och ansvarstagande. På nationellt plan är idrottsrörelsen och Riksidrottsförbundet tillsammans med SISU Idrottsutbildarna betydelsefulla när det gäller att förmedla etik och värderingar. Kristdemokraterna anser att det bör läggas stor vikt vid att lyfta fram de idrottsetiska frågorna.

(forts. 11 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 16.57 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 17.00 då votering skulle äga rum.

Idrottsfrågor

10 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

NU11 Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning

1. utskottet

2. res. (m, fp, kd, c)

Votering:

148 för utskottet

120 för res.

1 avstod

80 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 21 v, 10 mp

För res.: 41 m, 36 fp, 26 kd, 17 c

Avstod: 1 mp

Frånvarande: 27 s, 14 m, 12 fp, 7 kd, 7 v, 5 c, 6 mp, 2 -

KrU7 Övergripande kulturfrågor

Punkt 1 (Utvärdering av några av de kulturpolitiska målen)

1. utskottet

2. res. 1 (fp, m, kd, c)

Votering:

149 för utskottet

120 för res. 1

80 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 21 v, 11 mp

För res. 1: 41 m, 36 fp, 26 kd, 17 c

Frånvarande: 27 s, 14 m, 12 fp, 7 kd, 7 v, 5 c, 6 mp, 2 -

Punkt 3 (Översyn av reglerna för stöd till nationella minoriteter)

1. utskottet

2. res. 3 (v)

Votering:

234 för utskottet

31 för res. 3

4 avstod

80 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 116 s, 41 m, 35 fp, 26 kd, 15 c, 1 mp

För res. 3: 21 v, 1 c, 9 mp

Avstod: 1 s, 1 fp, 1 c, 1 mp

Frånvarande: 27 s, 14 m, 12 fp, 7 kd, 7 v, 5 c, 6 mp, 2 -

Punkt 6 (Långsiktighet i statens stöd till kulturlivet)

1. utskottet
2. res. 6 (fp, m, kd, c)

Votering:

149 för utskottet

120 för res. 6

80 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 21 v, 11 mp

För res. 6: 41 m, 36 fp, 26 kd, 17 c

Frånvarande: 27 s, 14 m, 12 fp, 7 kd, 7 v, 5 c, 6 mp, 2 -

Punkt 8 (Ansökningar om EU-bidrag)

1. utskottet
2. res. 7 (fp, m, kd, c)

Votering:

149 för utskottet

120 för res. 7

80 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 21 v, 11 mp

För res. 7: 41 m, 36 fp, 26 kd, 17 c

Frånvarande: 27 s, 14 m, 12 fp, 7 kd, 7 v, 5 c, 6 mp, 2 -

Punkt 14 (Uppföljning av Barnaktionsgruppens förslag)

1. utskottet
2. res. 10 (v)

Votering:

237 för utskottet

32 för res. 10

80 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 41 m, 36 fp, 26 kd, 17 c

För res. 10: 21 v, 11 mp

Frånvarande: 27 s, 14 m, 12 fp, 7 kd, 7 v, 5 c, 6 mp, 2 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

11 § (forts. från 9 §) **Idrottsfrågor** (forts. KrU8)

Idrottsfrågor

Anf. 119 PETER PEDERSEN (v):

Herr talman! Det en utmaning att börja debatten efter voteringen. Vi får ta det som att gonggongen har gått för andra ronden.

Det är mycket roligare att utöva idrott själv eller att titta på idrott än att debattera idrott, men jag ska göra ett tappert försök.

I går var ett antal partier ute på stan och diskuterade idrottsfrågor med representanter för olika specialförbund och idrottsförbund. Vi kom fram till att vi har likartad syn på detta.

Det som är viktigt att få fram och där vi inte riktigt är överens är på marginalen. Jag tror att det är få frågor där vi har en så gemensam grundinställning bland partierna som just idrottsfrågor. Det har väl att göra med att vi på olika sätt uttrycker att idrott inte ska politiseras alltför mycket. Det är viktigt att i alla sammanhang – inte minst här i riksdagen – framhålla att idrottsrörelsen är en självständig folkrörelse. Vi ska inte gå in och reglera deras verksamhet med politiska beslut.

Idrotten betyder väldigt mycket för väldigt många människor. Den kan ge fantastiska upplevelser, till exempel de sju OS-gulden. Men om jag säger Vitryssland förstår alla att jag menar att det också kan finnas smärtsamma idrottsminnen.

Jag bor på en ort där idrotten har en stor betydelse. Och jag tänkte att jag skulle uppmuntra sällskapet med en liten anekdot.

Någon gång på 50- eller 60-talet var det en kvinna på cykel som råkade kollidera med en bilist i en korsning och åkte ned i diket. Bilisten hoppade ur bilen och undrade hur det gick. 2–1 till Degerfors, svarade damen. Då är idrotten ganska viktig i sammanhanget.

För de idrottsintresserade räcker det om man nämner ett årtal som 1958, ett resultat som 8,90, en person som Ulrika Knape, ett smeknamn som Lillstöveln, idrottsklubbar som Färjestads BK eller en idrottsplats som Örjansvall eller Stora Valla så kopplar alla någon typ av minne i tidsperspektivet och rummet till denna händelse. Det är det som gör idrotten fantastisk, både på elitnivå och på breddnivå.

Vi menar alltså att det är oerhört viktigt att en rörelse som ligger så nära folkets hjärta och som är den största folkrörelse som vi har också ges det förtroende som man efterfrågar i det brev som många från de borgerliga partierna har citerat. Vi tycker att det är viktigt att ta detta brev på allvar. Och jag uppskattar den uppriktighet som RF:s ordförande presenterar i detta brev till vår idrottsminister.

Trots alla de diskussioner som vi har haft gemensamt mellan de olika partierna och Riksidrottsförbundet uppfattas det tydligen som att vi politiker är alltför klåfingriga och förlitar oss alltför lite på de självständiga beslut som idrottsrörelsen ska ha rätt att fatta. Detta tycker jag att vi ska ta på djupaste allvar och verkligen sätta oss ned i viktiga diskussioner för att komma fram till hur denna modell ska fungera.

Jag skäms emellertid inte speciellt mycket. När jag läser brevet från Riksidrottsförbundets ordförande Karin Mattsson kan jag nämligen konstatera att vissa passager där ligger väldigt nära det som Vänsterpartiet under årens lopp har formulerat i olika motioner där vi pekar på just vikten av självständighet för idrottsrörelsen och att det faktiskt är upp till idrotten själv hur olika mål ska uppnås. Däremot är det rimligt, vilket även Riksidrottsförbundet skriver, att politikerna kan ange mål för sin bidragsgivning. Men det ska vara övergripande mål, inte detaljstyrning av idrottsrörelsen.

Med det positiva klimat som hittills har varit utgår jag från att vi ska kunna hitta fram till en bra lösning i just den frågan.

Jag kommer att hoppa över en massa saker. Vi har en ny ordning, och vissa saker anses ha debatterats tidigare. Jag försöker därför hålla mig till de frågor där Vänsterpartiet har lagt fram förslag som inte har hänskjutits till den här särskilda ordningen. Dit hör det som vi kan kalla för finansiering av idrottsrörelsen. Där har vi ett långt stycke i vår kommittémotion där vi pekar på att det är viktigt att vi vid den statliga bidragsgivningen utgår från synsättet att idrott stimulerar många till fysisk rörelse, vilket främjar folkhälsan.

Så länge idrotten lever upp till eller arbetar seriöst i fråga om uppställda mål är det logiskt med ett långsiktigt statligt stöd på en säkerställd nivå. Vi vill alltså ha en trygghet för idrotten att kunna planera sin verksamhet självständigt på ett långsiktigt och genomtänkt sätt.

Vi menar alltså att statens bidragsgivning till idrotten måste utformas med respekt för att idrottsrörelsen är en självständig och oberoende folk-rörelse. Detta påpekande får stor betydelse inte minst med anledning av detta så ofta citerade brev till idrottsministern.

Vi har ställt oss bakom och tycker att det är positivt med Handslaget som har skett under denna mandatperiod. Vi tycker att det är viktigt att erfarenheterna och utfallet av detta utvärderas så fort som möjligt så att vi kan gå vidare för framtiden. Vi vill alltså inte redan nu spekulera om nivåer och så vidare som vi uppfattar att åtminstone Moderaterna har gjort, utan vi tycker att det är rimligt att man även i detta sammanhang faktiskt utvärderar en verksamhet som ligger på 1 miljard kronor innan man bara säger att man öser på. Det kan till exempel handla om hur den framtida utformningen ska gå till.

Vi har också pekat på att det är viktigt att det finns en betydande egenfinansiering inom idrottsrörelsen. En självständig rörelse kan inte vara helt eller ensidigt beroende av andra parter, vare sig stat, kommun och landsting, näringsliv eller sponsorer, utan det är viktigt att man hittar en vettig mix mellan det offentliga stödet, stöd från näringslivet via sponsring och de pengar som man kan ta in på andra sätt.

Vi är också oroliga över den tydliga koppling som finns mellan pengar till idrottsrörelsen och spelpengar. Det framgår i betänkandet att det är en betydande andel av det så kallade statliga stödet till idrotten som faktiskt genereras av spelpengar. Det kan fungera bra utifrån ett idrottssammanhang – ju fler som spelar och ju mer pengar som vi gör av med på spel och dobbel, desto mer pengar faller ut till idrotten. Men som tur är kan det vara lite upp och ned med det. Jag ser det inte som något självändamål att svenska folket ska spela mer och göra av med mer pengar på spel. Vi skulle hellre vilja ha en koppling som innebär ett tydligt anslag på en säkerställd nivå till idrotten via statsanslaget. Det innebär egentligen inte mer pengar, utan det innebär att man inte har denna tydliga och direkta koppling från spel till idrott, eller som det var förut från Jack Vegas eller ungdomsidrott, vilket var ännu värre.

Det vinstdelningssystem som vi har är alltså ett steg i rätt riktning. Vi tycker att man ska fundera vidare på hur man ska hitta ett bra sätt att balansera dessa olika intressen mot varandra.

Vi tycker därför att det är bra att de flesta, såvitt vi förstår, idrottsförbund i EU-länderna liksom vårt idrottsförbund, vilket åtminstone vissa borgerliga partier är mycket irriterade på, värnar om en fortsatt reglerad spelmarknad och att vi inte ska släppa loss andra aktörer på den marknaden. Vi tror inte att det gynnar den allmännyttiga ideella verksamheten i Sverige.

När det gäller jämställd idrott tycker jag så här dagen efter kvinnodagen att det är viktigt att från talarstolen poängtera de fantastiska framgångar som vi har haft i största allmänhet, men inte minst de framgångar som har varit inom den kvinnliga idrotten. Då är det ganska roligt att när ordföranden i kulturutskottet skulle ge exempel på något som hade upprört honom så var det tydligen att någon ung tjej hade boxats. Jag måste säga att jag blir lika upprörd oavsett om det är unga killar eller tjejer som går tävlingsmatcher i boxning vid åtta eller om det var tolv års ålder. Jag tycker att det låter väldigt konstigt oavsett kön.

Däremot har jag till skillnad från vissa andra potentater som har ändrat uppfattning inga som helst synpunkter på vilka idrotter som killar och tjejer ägnar sig åt. Jag tycker inte att det finns några idrotter som passar specifikt för killar eller för tjejer. Nu har till och med den gamle hockeyordföranden Rickard Fagerlund skrivit en debattartikel där han erkänner att han nog hade fel när det gäller tjejernas förmåga att spela ishockey. Det tycker jag är glädjande. Och jag tycker inte man ska hålla på att ge denna typ av exempel.

När det gäller boxningsexemplet så ägnar man sig såvitt jag vet åt diplomboxning, och då får man i princip inte träffa varandra, utan man ska öva teknik och så vidare. Det låter därför jättekonstigt om man skulle gå något slags fullkontaktmatch vid åtta eller tolv års ålder. Jag uppfattade inte riktigt vilken ålder som ordföranden nämnde här. Men jag tycker att man ska bli upprörd oavsett vilket kön som det handlar om om man har denna typ av tävlingsverksamhet vid så låg ålder.

Den trovärdiga idrotten har många tagit upp här. Det är också oerhört viktigt och en rimlig åsikt att när vi ger statliga bidrag ska man upprätthålla en ren och trovärdig idrott. Jag har fullt förtroende för att idrotten kan avgöra om det ska vara 22 eller 23 miljoner som går till verksamheten mot dopning. Jag vet inte om det var förutseende att man fick 1 miljon för mycket till den verksamheten.

Avslutningsvis när det gäller de internationella idrottsevenemangen tycker även vi från Vänstern att det är viktigt att lyfta fram betydelsen av att Sverige förutom att delta vid olika stora arrangemang ute i världen också kan arrangera sådana själva. Då måste vi hitta en ordning där berörda parter – då talar jag om det offentliga, till exempel stat, kommun, landsting, näringsliv, idrottsföreningar och hela idrottsrörelsen både SOK, RF och alla specialförbund – jobbar tillsammans för att ta hem dessa arrangemang. Vi är däremot inte beredda att redan nu, som de borgerliga partierna nu föreslår, närmast ska garantera att det ges en statlig garanti för att man ska kunna arrangera OS. Det handlar om väldigt mycket pengar. Vi vill alltså se ett ansvarstagande från alla parter, men vi har alltså ingenting emot ett engagemang från samhällets sida när det gäller den typen av åtgärder. Vi tror att det är viktigt för Sverige att kunna visa upp sig, och det är viktigt att ha förebilder som även kan visa upp sig på hemmaplan.

Med anledning av detta yrkar jag bifall till reservation 6 från Väns-
tern under punkt 6 som handlar om idrottsföreningarnas ekonomiska
förutsättningar.

Prot. 2005/06:83
9 mars

Idrottsfrågor

Anf. 120 LENNART KOLLMATS (fp) replik:

Herr talman! Med tanke på Peters kunskaper och min åsikt kring
boxning och liknande avstår jag från andra rondan, speciellt när motstån-
det ser ut som det gör. Jag ska dock ta upp några andra frågor.

När det gäller exemplet med boxning var tjejen 13 år. Det var mycket
riktigt diplomboxning, men det jag reagerade emot var uttrycken att hon
tidigare hade fått stryk i matcher och att matchen bröts därför att hon slog
för hårt. Det indikerar för mig att det är fullkontakt. Jag reagerade också
emot att man har ett SM för 13-åringar, och där håller jag med om att det
inte spelar någon roll om det är tjejer eller killar. Det var det klarläggan-
det.

Sedan är jag nästan rädd att ge beröm efter vad Lars Wegendal sade
om min debatteknik, men det var glädjande att du hade med detta kring
idrottens självständighet. Dock blev jag då naturligtvis rätt överraskad
över att du inte har varit med på våra reservationer tidigare. Du hörde ju
mina citat bland annat från debatten 2003. Dessa ställningstaganden har
jag och Folkpartiet upprepat flera gånger senare, men då har vi inte fått
något stöd från Vänstern. Det är dock alltid glädjande med uppvaknan-
den, även senkomna, kring självständigheten.

Vidare läste du upp ett stycke under rubriken Sponsring – det hänger
väl snarare samman med finansieringen – om att man i framtiden ska ges
möjlighet till en betydande andel egenfinansiering av de totala intäkterna.
Ni uppger själva i reservationen att det är för närvarande är 50 %. Är
detta ett tecken på att ni vill minska de statliga stöden, eller vill ni minska
möjligheterna till sponsring och tv-intäkter för att öka egenfinansieringen
för att därmed kunna öka självständigheten?

Anf. 121 PETER PEDERSEN (v) replik:

Herr talman! Nej, vi vill bara markera vikten av att ha en balans mel-
lan egenfinansiering, stöd från samhället och eventuell sponsring eller
andra intäkter så att man inte blir ensidigt beroende av någon. Vi tror inte
att det vore bra om idrottsrörelsen till exempel skulle vara finansierad
enbart med samhällsliga medel. Då skulle den här kopplingen bli ännu
tydligare. Vi tycker att denna balans är viktig att upprätthålla, och därför
har vi lyft upp den frågan.

Sedan gällde det självständigheten. Man kan alltid säga: Varför går
inte ni på vår reservation? Jag vill dock hävda att jag varje gång vi har
diskuterat idrottsfrågor under mina år här i riksdagen har påtalat idrottens
självständighet.

Jag måste också säga något om den här debatten vi hade i går. Jag
kom visserligen ganska sent, men jag uppfattade inte på detta möte den
allvarliga kritik, som jag uppfattar det, som framförs i det här brevet. Den
här tonen och det ganska hårda utfallet är någonting nytt för mig. Jag
måste ha missat den tydliga signalen. Självklart måste detta, som jag
sade, tas på djupaste allvar.

Jag tycker inte heller att det sätt på vilket till exempel Riksidrottsmuseet kom till är lämpligt. Vänstern och kanske något annat parti hade under ett antal år skrivit motioner om detta, men det var nej, nej, nej. När sedan regeringen plötsligt kommer på att man vill ha detta fixar man till det, men finansieringen var inte löst. Vi har tidigare framfört att vi inte gillar den typen av sätt att bedriva politik. Det tycker jag att man ärligt och klart ska framföra.

Sedan kan ju detta med självständigheten vara svårt. I andra frågor vill ju vissa partier, till exempel Folkpartiet, reglera ganska exakt hur vissa idrotter ska få utövas. Ni vill också uppmana SOK att ha vissa politiska ståndpunkter visavi Beijing-OS. Jag utgår från att de som sitter i Svenska olympiska kommittén har vishet nog att inse att det är lämpligt att i en diktaturstat som Kina framföra denna typ av åsikter. Jag tycker inte att vi politiker måste uppmana till det. De ska köra sin kritik, och vi politiker ska förstås köra vår, här liksom när det gäller Saudiarabien eller bordellerna i Tyskland. Vi ska ha ansvar för våra olika saker och ta besluten självständigt. Jag uppmanar inte idrottsrörelsen. Jag har min ståndpunkt och hoppas att de tar intryck av det vi säger politiskt.

Anf. 122 LENNART KOLLMATS (fp) replik:

Herr talman! När det gäller bordellerna och Saudiarabien har uppmaningen att agera gått till idrottsministern. Jag tyckte alltså inte att fotbollslandslaget på plats nere i Saudiarabien ska utöva någon politisk inverkan, utan då är det självfallet den politiskt ansvarige ministern som ska agera.

Sedan var det väl inte riktigt att vi i detalj vill reglera hur idrotter ska få utövas. Vi talar om att det finns vissa idrotter som inte ska få utövas. Det är nog detta det handlar om, inte hur man utövar dem i övrigt. Men det finns en del idrotter, med fullkontakt och liknande, som åtminstone jag är klar motståndare till.

Jag uppfattade dock att du delade ett antal skrivningar i brevet från Riksidrottsförbundet. Dessutom är det mycket riktigt att du kom sent till debatten i går. Det var nämligen den första punkten som var uppe i den diskussion vi i går hade med generalsekreterarna i specialidrottsförbundet – att vi inte ska lägga oss i hur det går till. De var då säkerligen medvetna om den skrivelse som var på väg, vilket vi inte var. Ändå kom under diskussionen kritiken upp från vår sida att regeringen går in för mycket och styr det hela.

Sedan skulle jag apropå OS i Kina vilja fråga: Tycker du att det är rätt att Beijing har fått OS med tanke på dels hur man hanterar befolkningen nu när man ska ha arenor, dels över huvud taget den diktatur som har använt idrottsarenor till att undertrycka mänskliga rättigheter och göra andra illdåd?

Anf. 123 PETER PEDERSEN (v) replik:

Herr talman! Nej, jag tycker inte att Beijing var det bästa valet. Jag tycker att det borde ha funnits en rad andra alternativ där det skulle ha passat bättre att ha ett sommar-OS. Dock utgår jag fortfarande från att vi politiskt kan framföra våra ståndpunkter i den frågan. Jag utgår också från att idrottsrörelsen i Sverige kommer att framföra nödvändig kritik. Däremot vill jag inte uppmana dem. Det tycker jag är viktigt. Det kan

uppstå viss komplikation om de uppfattar att de nästan får i uppdrag av oss att framföra vissa ståndpunkter.

Detta har jag inga som helst problem med. Jag har som sagt själv haft synpunkter, engagerat mig och ställt frågor vad gäller bordellerna i Tyskland.

Det är viktigt att vi för fram kritik på de olika arenorna, men det är ändå viktigt att vi har den här rågången. Vi kan inte hela tiden hävda idrottsrörelsens självständighet när det passar de egna syftena. När det passar våra egna idéer är vi snabbt inne med pekpinna och talar om hur vi tycker att det ska vara. Jag tror att man ibland får hålla fingrarna borta från syltburken även om det kliar och man vill dit och ha synpunkter. Annars har vi inte den respekt som vi hela tiden säger att vi eftersträvar.

Jag uppfattar som sagt ändå att det finns en bra grund för att hitta en lösning på denna problematik. Jag utgår från att det här brevet kommer att behandlas på ett seriöst sätt, att vi kan sitta ned i seriösa diskussioner och hitta fram till lösningar så att vi inte ska behöva ha denna ordning i framtiden. Det tror jag inte att något parti vill.

Anf. 124 KENT OLSSON (m) replik:

Herr talman! Det är alltid intressant att diskutera med Peter. Han är kunnig, har varit idrottsledare och kan idrotten. Men hur är det egentligen med minnet? Det kan väl inte vara så att du inte någon gång har hört att man diskuterat idrottens självständighet. Under den period som jag har suttit i riksdagens kulturutskott har vi varje år diskuterat idrottens självständighet. Du har varit med på riksidrottsmötet – jag satt jämte dig, så det vet jag – och där har man också tagit upp diskussionerna om idrottens självständighet.

Och så säger du: Jag är förvånad över att ett sådant här brev kommer. Det är jag med. Jag är förvånad, för detta är grova anklagelser. Man säger exempelvis: Det är tyvärr bara att konstatera att RF trots upprepade försök till dialog och samförstånds lösningar inte har fått gehör vid diskussionerna kring detta med självständigheten. Då frågar man sig varför. Är det så att bara för att det är borgerliga förslag så lyssnar du inte?

När man hör dig stå här och prata tycker man nästan att du vill gå längre med självständigheten än vi på den borgerliga sidan. Ändå har du gått emot detta. Vi hade ju gemensamt med Socialdemokraterna utan vidare kunnat se till att det hade blivit den självständighet som RF vill ha.

Sedan har jag en sista fråga. Du talar om nyttan av de här pengarna. Från moderat sida har vi tydligt gått ut och sagt att vi inte tänker försämra idrottens finanser. Vi vill ge dem 1 miljard. Varför vill du inte ge idrotten 1 miljard? Är det tveksamhet inom partiet, eller är det bara så att de kommer lite senare?

Anf. 125 PETER PEDERSEN (v) replik:

Herr talman! Jag står inte liksom bara här och spånar. Det är bara att ta fram den rad av motioner som vi från Vänstern har skrivit under årens lopp. Jag hävdar att vi i varje motion om idrott har betonat idrottens självständighet. Det finns ingen tvekan. Det är inget nytt påstående från vår sida. Jag tyckte att jag läste ganska tydligt när jag hänvisade till bi-

dragsgivningen och att denna ska ske med respekt för en självständig och oberoende folkrörelse. Detta skrev vi faktiskt inte nu.

Jag behöver inte citera Karin Mattssons brev i dag. Den här motionen lämnades in någon gång i oktober förra året. Jag tycker att det var ganska förutseende kritik från Vänsterns sida. Det är ingen anpassning till RF:s kritik.

Men jag kan konstatera att vi båda är förvånade. Det är alltid något. Då kan man försöka göra någonting åt det. Sedan kan man vara förvånad utifrån olika utgångspunkter.

Men det finns, som sagt var, en viss tendens till att vi nu ska försöka ta hem politiska poäng utifrån det här brevet. Jag tycker att det är olyckligt. Jag tror att det egentligen finns en samsyn. Vi vill ha en självständig folkrörelse. Vi kan ha olika definitioner på vad det betyder eller hur den ska utformas. Men det är viktigt att få en utformning. Det tror jag är oerhört väsentligt för framtiden.

Svar, ja. Jag vill ha en väldigt tydlig gräns mellan vad folkrörelsen bestämmer och vad staten bestämmer. Det tycker jag är självklart.

Anf. 126 KENT OLSSON (m) replik:

Herr talman! Vi tar inte hem politiska poäng. Vi konstaterar bara att Riksidrottsförbundet och vi har samma åsikt i den här frågan. Om du vill kalla det för politiska poäng må det vara hänt, men detta har vi drivit gång efter gång i den här kammaren.

Hade vi fått stöd av dig hade Handslaget inte sett ut på det här sättet. Det är det som är den uppenbara sanningen. Du har genom ditt stöd till majoritetspartiet sett till att Handslaget är detaljerat, trots att det har kommit kritik från specialförbund och andra. Att ni skriver motioner är en sak, men att ni sedan inte står för era motioner är ju en helt annan sak. Det är faktiskt ni som har kunnat se till att Socialdemokraterna på det här viset har fått denna hårda styrning av Handslaget som man nu är så förtvivlad över från Riksidrottsförbundets sida. Jag tycker på något sätt att det här blir en konstig debatt.

Sedan tycker jag inte heller att vi ska dra några politiska poäng. Jag vill bara konstatera att idrottens självständighet har vi drivit och kommer vi att driva hela tiden. Om man ska vara positiv är det bra att ni är med på vagnen. Försök under de sex månader ni har kvar att regera att förändra Socialdemokraternas syn på den här frågan så att vi får en idrottsrörelse som är självständig. Se till att vi får en dialog och ett svar så att man kan konstatera att nu är en ny anda på gång, det är en förändring på gång i politiken mot att vi lyssnar på vad de säger. Även om brevet är ställt till Bosse Ringholm har vi övriga fått läsa det. Med det inflytande och den kunskap du har är min förhoppning att du åtminstone kan försöka få det regeringsbärande partiet att ändra sig i den frågan.

Jag har fortfarande inte fått svar på frågan om pengarna till idrotten de närmaste fyra åren.

Anf. 127 PETER PEDERSEN (v) replik:

Herr talman! På den sista frågan har jag redan svarat att vi tycker att man ska göra en utvärdering av Handslaget, inte minst med anledning av den kritik som anförs från borgerligt håll och eventuellt också från idrottsrörelsen när det gäller hur det här har gått till. Då är det väl rimligt

att man utvärderar utformningen och nivån på Handslaget eller vad det ska kallas i framtiden, och inte bara säger att nu går vi vidare. Det tycker jag är seriös politik.

Nu tänker jag också ta en politisk poäng. Ni härmar liksom den rådande majoriteten och säger att vi fortsätter men gör en lite annorlunda konstruktion. Det vore lämpligt att ni hittade på något eget förslag i det här sammanhanget.

Det finns en rad olika områden där jag törs säga att som helhet betraktat tror jag faktiskt inte att vi i den nuvarande majoriteten ska vara oroliga för att idrottsrörelsen är jättearg på oss i största allmänhet. Jag tror att de i stort sett är nöjda med anslaget. De är i stort sett nöjda med Handslaget. Jag uppfattar att de är väldigt positiva till utfallet av Handslaget. Men de är irriterade på att vi är inne och detaljstyr för mycket. Det tycker jag att man ska ta till vara. Men jag uppfattar inte det som en sådan oerhörd kritik som drabbar hela det statliga stödet till idrottsrörelsen.

Och jag kan konstatera att när det gäller till exempel synen på en reglerad spelmarknad är två partier på den borgerliga kanten väldigt irriterade på idrottsrörelsen för att den intar den ståndpunkt den gör. Jag konstaterar att den nuvarande majoriteten åtminstone har stöd av två borgerliga partier på den linjen att vi fortsatt vill se en koppling till allmännyttig verksamhet, att de spelpengar som finns kommer den till del. Det känns tryggt. Men vi vill inte ha en sådan tydlig koppling som finns nu.

Anf. 128 BIRGITTA SELLÉN (c):

Herr talman! Anna, Lina, Tobias, Björn, Anna-Karin, Zäta, Sudden, Foppa. Det är knappast namnförslag på mina barnbarn. Jag tror att ni alla har förstått vad det handlar om, nämligen våra hjältar som deltog i OS och verkligen satte Sverige på kartan. Vi tog sju guld. Det är självklart med glädje som vi allihop minns det här. Det roliga är att även sådana som är ganska ointresserade av idrott har sagt: Vi har tagit 14 medaljer. Det tycker jag är ganska skönt.

Direkt efter slutsignalen i hockeyn sade statsministern: Det här betyder väldigt mycket för Sverige. Ja, det är vi nog många som anser.

Då blir min fråga: När är då Sverige redo att vara värd för ett OS-arrangemang?

Från Centerpartiets sida har vi motionerat om det här några gånger. Vi började med 2014, kände det som att vi var oerhört nära att nå fram. Men så kom Statskontoret med en skrivning där det stod att staten skulle få ett betydande åtagande. Det kom i juni förra året, 2005. Det blev så ont om tid att detta inte hann utredas ordentligt. Det blev väldigt styvmoderligt behandlat, och tyvärr sade regeringen, med idrottsministern i spetsen, att man inte kunde stå bakom ansökan.

Men Centerpartiet är ett parti som inte ger sig i första taget. Det gör att vi har sett framåt ytterligare och har satt ett stort frågetecken för 2018. Är det möjligt?

Vi ser ju att andra länder, som Kazakstan, Georgien och Bulgarien, vågar garantera pengar från staten för att satsa på ett OS och ansöker om OS. De ser vinster som det ger till landet. Vi tycker att vi borde kunna se likadant på det i vårt land, att alla ska se de möjligheter som finns. Flera talare före mig har pratat om det här och talat om att det ger vinster till

näringslivet över huvud taget, till hotell, restauranger och så vidare som blir involverade. Vi borde kunna ha dem involverade i planeringen inför ett OS.

Vi har talat en hel del om det möte som flera av oss idrottsansvariga var på i går. Där träffade vi bland annat Karin Mattsson som är ordförande i Riksidrottsförbundet. I den omtalade skrivningen säger Riksidrottsförbundet: Vi är som du vet mycket positiva till ett större statligt engagemang för att få fler internationella idrottsevenemang till Sverige. Inte minst ett ökat riskkapital är viktigt för att vi ska kunna vara konkurrenskraftiga i en framtid. Stora internationella idrottsevenemang är av allmänt intresse för Sverige. Därför är frågan för oss inte bara idrottspolitisk utan den har en mycket tydlig koppling till näringspolitiken och turismen. Vi i Centerpartiet ställer upp till hundra procent på att det är oerhört viktigt.

Nu har vi alltså haft ett nej från idrottsministern. Inom idrott är det faktiskt så att i vissa idrotter kan man få nya försök. I längdhopp kan man göra övertramp, och då får man göra ett nytt försök. I höjdhopp kan man riva ribban men får hoppa igen och prova att klara av det. Jag ser det som att idrottsminister Ringholm nu har gjort ett övertramp. Men han borde kunna få en ny chans, tycker jag.

Han tog den chansen lite grann för någon vecka sedan. När han var i Landskrona och det blev känt att bland annat Centerpartiet jobbar för att vi ska få OS 2018 säger han: Men vi måste övertyga IOK om att tillåta ett arrangemang som är spritt på flera platser. Östersund har inget behov av fem nybyggda ishallar. Exempelvis ishockeyn måste kunna spelas på andra platser, säger han.

Vi har aldrig sagt någonting annat från Centerpartiets sida. Vi tycker alltså att det finns alla möjligheter att man kan spela hockeymatcher i Modohallen och i Timråhallen till exempel.

Låt oss titta på den region som ligger rakt över mitten av Sverige – Västmanlands län och Jämtlands län. Det är många medaljer som har gått dit. Det har gått 14 guld dit. Ni förstår att jag räknar ut det på spelare i ishockeylaget och så vidare. Det har gått sex silver dit, men jag är lite osäker på hur många brons det har gått dit. Det är den region i landet som har fått den största tilldelningen av medaljerna.

Det finns många andra vinklingar som talar för att vi borde kunna söka ett OS. Utskottsmajoriteten säger i betänkandet: ”Enligt SOK finns det goda förutsättningar att genomföra ett vinter-OS i Östersund/Åre 2018. Frågan diskuteras för närvarande inom SOK och ska upp på SOK:s årsmöte i april 2006. En viktig förutsättning för att anordna ett OS är dock enligt SOK att arrangemanget behandlas som en näringspolitisk fråga. – – – SOK:s inriktning är därför för närvarande att försöka få anordna ett vinter-OS.” Det är det svar som utskottet har gett. Men ändå känns det inte som om utskottet ställer sig bakom detta eftersom utskottet har yrkat avslag på vår motion.

Jag hoppas innerligt att idrottsministerns uttalande kommer att betyda mycket för vad som kommer att hända i framtiden. Vi ska tänka på det som jag talade om, nämligen att det inte bara är idrotten som mår bra av detta. Det är många andra som tjänar oerhörda pengar på detta, och då måste de vara med och ta sitt ansvar.

Jag skulle därför vilja säga till Socialdemokraterna: Ni har nu en liten chans. Ni skulle kunna bifalla reservation 9 under punkt 10, som jag nu yrkar bifall till. Då skulle ni efteråt kunna säga: ”Tack vare oss har vi fått OS till Sverige 2018.” Om inte ni tar den chansen i dag eller vid omröstningen på onsdag kan ni räkna med att vi i alliansen återkommer efter valet. Då sitter vi i majoritet. Då är det inga problem för oss.

Det har över huvud taget talats en hel del om samhällsbetydelsen av internationella idrottsevenemang – inte bara OS. Därför tänker jag inte gå in mer på den frågan. Kent Olsson beskrev detta oerhört bra när han pratade om idrottsarrangemangen i Göteborg. Därför yrkar jag också bifall till reservation 10 under punkt 11.

Folkhälsan är en annan fråga vi talar om mer och mer varje dag. I mitt län har man sedan 2004 mätt BMI på fyraåringar. Det sprider sig över hela landet. Det är många fler som kommer att göra det. Det talar sitt eget tydliga språk när vi ser att vi måste fundera över varför våra unga blir rundare och rundare redan i den åldern.

Vi i Centerpartiet säger att det är viktigt att vi satsar på idrotten i ett tidigt skede, att man ska röra sig mycket. Där har skolan en oerhört stor funktion att fylla. Idrott är bra för både kropp och själ och även för inlärningen.

I till exempel Bunkeflo i Skåne har man mycket rörelse i skolan, och där lär de sig mycket bättre. Västernorrlands län har också kommit långt. De åker skidor, cyklar och spelar även bridge en hel eftermiddag en dag i veckan – om nu det räknas till idrott, men det är i alla fall hjärngymna. De blir duktigare i inlärningsmomenten.

Vi måste jobba enormt hårt för att få fram att alla behöver ta till sig av dessa övningar varje dag.

Jag tänkte inte nämna breddidrotten. Det ska vara roligt, som någon har sagt. Det ska inte handla om tävlande. För att spara tid nämner jag inget mer om det. Det gäller likaså näridrottsplatserna. Det är något vi har pratat oss varma om hur många gånger som helst.

Jag vill på slutet nämna några saker. Jag är glad över att det har kommit ett betänkande om skattereglerna. Det hör inte till dagens ärenden, men det finns ändå oerhört intressanta punkter som vi i Centerpartiet är glada över, inte minst förslaget om ett idrottsutövarkonto.

Det har talats om jämställdhet i dag. I går var vi på ett möte. Vi som var där blev lite utsatta för olika svåra frågor. Vi skulle tippa 1, X eller 2. Sedan blev det utslagningsfrågor på slutet mellan ordföranden och vice ordföranden. De hade lyckats bra i tipstävlingen. De fick en fråga om hur många procent kvinnor som finns i specialförbundens styrelser. Vår ordförande sade 27 %. Nej, det är mer, sade Lars som var optimistisk. Men det var faktiskt 27 %. Det är skrämmande lite. Eftersom vi vet att vår ordförande är duktig på att räkna sade jag: Räkna snabbt igenom procenten. Hur ser det ut i idrottsdebatten i dag? 88 mot 12, tror jag.

Anf. 129 PETER PEDERSEN (v) replik:

Herr talman! Om kvinnorna är underrepresenterade till antalet får jag erbjuda Birgitta Sellén en möjlighet att utveckla sina funderingar ytterligare några minuter.

Jag tänkte ta upp frågan om de olympiska spelens vara eller inte vara i Sverige. Jag förstår inte riktigt Birgitta Selléns och Centerns argumentation. Det framgår ingenstans i betänkandet att det finns något slags avståndstagande mot eventuella OS i Sverige. Det vi däremot redovisar tydligt i betänkandet är hur det går till att söka OS. Det är inte staten Sverige som söker OS, utan det är vår olympiska kommitté tillsammans med en stad eller kommun. Det verkar finnas här. En internationell utblick visar att i de flesta fall har det inneburit ganska stora investeringskostnader. Det har varit ganska svårt att räkna hem åtminstone olympiska spel på sommaren.

Nu pratar vi framför allt om vinter-OS. Det är en betydligt mindre kostsam historia. Det som framgår av betänkandet är att man inför ansökan 2014 kom fram till att kostnaden, underskottet, för ett vinter-OS 2014 skulle ligga på 3 ½ till 8,4 miljarder kronor. Det är trots allt ganska mycket pengar. Vad jag förstår kom regeringen, Riksidrottsförbundet och Sveriges olympiska kommitté gemensamt fram till att inte gå vidare med en ansökan. Det var för mycket osäkerhet.

Den lärdom som kan dras, inte minst eftersom idrottsministern uttalar sig ganska positivt i den interpellation som nämns, är att se till att man gör en noggrann analys och tar fram ett ordentligt underlag. Det ökar förutsättningarna för att gå in med något gemensamt ansvarstagande inför ett olympiskt spel. Jag kan inte se att man någonstans tar avstånd. Jag vill redan nu slå fast att om vi ska ha OS går man förbi själva sättet hur det går till att söka OS. Jag vill gärna veta vad det innebär att vara ekonomisk garanterad för staten. Innebär det att ta det totala ansvaret eller en del av ansvaret tillsammans med till exempel näringslivet? Ni pekar på att näringslivet drar in en massa pengar på detta.

Anf. 130 BIRGITTA SELLÉN (c) replik:

Herr talman! Jag börjar med näringslivet. Vi vet att ända sedan 1990-talet då Östersund/Åre började söka vinter-OS har näringslivet hela tiden varit inkopplat som en garant för det hela.

Det är ändå så pass stora osäkerheter om det ekonomiska utslaget på slutet. Därför är det viktigt för att våga satsa och söka att det finns en garant. Som jag nämnde inledningsvis finns det andra länder med sämre ekonomi än vi har som är redo att göra det. Varför skulle inte då vår regering och vårt land kunna vara garant?

Du talade om det nej som kom i juni. Det var så att Statskontoret redovisade analysen i juni, och sedan skulle beslutet tas inom en vecka. Det fanns alltså inte utrymme. Det som var felet där var att Statskontoret kom för sent. Den utredningen skulle ha behövt göras tidigare, för då hade man hunnit lägga upp en strategi för hur man skulle jobba med de här frågorna.

Det sades bli ett underskott på många miljarder. Det är också bara godtyckligt. Som det ser ut i dag verkar det som att Turin har gått med vinst. Och varför skulle inte vi i Sverige också kunna göra det, just med tanke på att vi säger att vi inte behöver ha alla tävlingar förlagda exakt i Östersund utan kan ha spridning på det och utnyttja de hallar som finns?

Ett vinter-OS är betydligt billigare att ordna än ett sommar-OS. Det är därför som vi är så noga med att tala om vinter. Dessutom är Sverige ett

Anf. 131 PETER PEDERSEN (v) replik:

Herr talman! Just det här med hur duktig man är att hålla på med idrott verkar inte ha så jättestor betydelse när det fastställs var de olika spelen ska ligga. I Turin verkade de vara mer intresserade av Juventus framgångar än hur det gick i skidspåren. Man kan alltså diskutera hur stor betydelse det har.

Jag tycker ändå att man ska ta fasta på det positiva. I en interpellationsdebatt i september 2005, som citeras i betänkandet, säger idrottsminister Bosse Ringholm så här:

”Det är enligt min mening angeläget att Sverige kan stå som värd för stora internationella idrottsevenemang. En viktig uppgift för regeringen är att visa sitt förtroende för och stötta de idrottsorganisationer som ansöker om att få arrangera internationella evenemang. Jag vill gärna understryka att Åre och Östersund är mycket väl lämpade för att arrangera stora internationella idrottstävlingar.”

Jag tycker att det är en väldigt positiv skrivning, som man ska ta fasta på uppe i Östersund och Åre, gå vidare och göra en så bra ansökan som möjligt. Sedan ska, som vi skriver i vår motion, berörda parter sätta sig ned och diskutera hur det gemensamma ansvaret ska se ut både före planering och under olympiska spel och även ansvarstagandet efteråt.

Det finns en rad andra stora evenemang i Sverige. Man skriver att staten ska vara ekonomisk garant för alla stora internationella evenemang. Det kan bli väldigt mycket pengar. Vi kan ta till exempel EM i friidrott i Göteborg, och för något år sedan var det internationella mästerskap i basket. Vi kan hålla på så, men var finns den bortre gränsen för borgerligheten där ni tycker att det blir väldigt mycket pengar som vi riskerar att förlora om det inte blir helt lyckat?

Kent Olsson sade att friidrotts-VM i Göteborg var en succé idrottsligt och på alla möjliga sätt, men dock inte för Svenska friidrottsförbundet. Vi måste alltså ha en ordning där vi i Sverige också kan hämta in de här pengarna, så att de inte bara hamnar i den internationella olympiska kommitténs ganska välfyllda kassakista eller i något stort internationellt idrottsförbund. Hur ser vi till att vi säkerställer att det här går till på ett bra sätt i Sverige, att pengarna också stannar här till stor del och gör nytta här?

Anf. 132 BIRGITTA SELLÉN (c) replik:

Herr talman! Men det är ju bland annat det som vi lyfter, hur vi ska lösa det här. Det är också därför vi har lyft fram frågan. Det är därför vi har lyft fram frågan om internationella arrangemang i interpellationen. Vi vet genom utredningar som har gjorts hur mycket pengar som tillfaller landet när det gäller kringnäringar och så vidare.

Vad gäller ansökningarna säger Bertil Karlsson från Östersund att staden inte ger sig: Jag tycker att det är på tiden att Sverige blir värd och bjuder igen för alla de OS vi har fått vara med om. Där är de verkligen redo att satsa.

Vi har motionerat både i kommittén och här i riksdagen. Motion Kr293 har tyvärr ramlat bort – det har varit ett misstag i hanteringen av

den. Om inte vi hade motionerat hade vi inte lyft fram den här frågan i dag – då hade frågan legat där och somnat in. Jag håller fullkomligt med om att det är mycket positiva skrivningar som finns här, men inte hade de stått där om inte vi hade motionerat. Det behövs att någon lyfter fram frågan, och det har vi i Centerpartiet valt att göra.

Anf. 133 LARS WEGENDAL (s):

Herr talman! För oss socialdemokrater är idrottspolitiken en viktig del av folkrörelsepolitiken. Den svenska folkrörelsemodellen med lokala föreningar, ideellt engagemang och ett demokratiskt arbetssätt är grunden för den svenska idrottsrörelsen. Den har en bred verksamhet och är värdefull både för enskilda människor och deras välbefinnande och för samhället som helhet ur ett folkhälsoperspektiv. Men idrottsrörelsen har också en viktig funktion att fylla när det gäller att skapa demokratisk delaktighet, och den är en fantastisk mötesplats för personer med olika etnisk och kulturell bakgrund.

Herr talman! Så här i slutet av mandatperioden kan jag konstatera att vi har haft många debatter om idrottspolitiken, och det är glädjande. Landets största folkrörelse, med omkring 3 ½ miljon medlemmar och nära 650 000 aktiva ideella ledare, förtjänar att lyftas fram i debatten.

Tyvärr riktas det mesta mediala intresset mot de omkring 7 000 elit-idrottarna. Det är inte så att de inte förtjänar att stå i medialt fokus. Vi vet att det finns ett starkt samband mellan den förhållandevis smala toppen inom idrotten och den breda basen. Men ibland kan man tycka att medierna även bör rikta ett större intresse mot alla de hjältar som finns i den lokala idrottsföreningen.

I den första idrottspolitiska debatt som jag deltog i här i kammaren – jag tror att det var 1999 – nämnde jag min gamla idrottsledare Esse Carlsson i Karlskrona som ett gott exempel på hur en person ägnar hela sitt liv åt att ge barn och ungdomar en meningsfull fritid, att inte bara ge ungdomarna en fysisk fostran utan minst lika mycket ägna tiden åt att ge barnen och ungdomarna en etisk och demokratisk fostran.

Därför ett ärligt och innerligt tack till alla Esse Carlsson som finns i landets idrottsföreningar för det arbete och den insats som de gör för landets barn och ungdomar!

Inför den här mandatperioden lanserade vi socialdemokrater den hittills största satsningen på idrottspolitikens område. Genom ett handslag med idrotten och 1 miljard kronor har vi under mandatperioden givit idrotten möjlighet att öppna dörrarna för fler, satsa mer på tjejeers idrottande, hålla tillbaka avgifterna, öppna upp ett samarbete mellan idrotten och skolan och dessutom stödja idrotten i kampen mot alkohol och narkotika.

Den här satsningen har nu kommit drygt halvvägs, och man kan konstatera att det har blivit en fantastisk succé. Omkring 9 000 idrottsföreningar har varit aktiva projektägare. Samtliga specialidrottsförbund har deltagit och nästan samtliga distriktsidrottsförbund. Det är som Riksidrottsförbundet uttrycker det i utvärderingen av år 2 av Handslaget: Det har givit många specialidrottsförbund en möjlighet att arbeta med det som de verkligen vill. Handslaget har blivit en nästan överklig chans för idrotten att utveckla och fördjupa sin verksamhet.

Herr talman! I detta motionsbetänkande behandlar vi ett antal motioner som har ett viktigt innehåll, allt från idrottens roll i folkhälsoarbetet till förutsättningar för att anordna OS och andra internationella evenemang i Sverige. Men jag kan tycka att vissa av de motioner som behandlas innehåller krav som går över gränsen när det gäller folkrörelser och i detta fall idrottens självständighet.

Som exempel kan jag nämna den kristdemokratiska motionen där man vill att insatser ska göras för att uppmuntra sportskytte. Det är klart att man som privatperson kan tycka så, men om man i riksdagen skriver en motion med det innehållet har man, tycker jag, fullständigt missuppfattat vår roll som politiker och poängen med en självständig folkrörelse.

Avslutningsvis, herr talman, finns det vissa frågor som vi socialdemokrater ser som viktiga inför det kommande året: att göra idrottens finansiering förutsägbar och att förenkla idrottens skatteregler. Det här är frågor som är kopplade både till inkomster från spel- och lotteriverksamhet och till den skatteutredning på idrottens område som nyligen lagt fram sitt förslag.

Det finns frågor kring idrott och integration som måste stärkas i vårt numera mångkulturella samhälle. Det är idrottens ansvar för att tjejer och killar ska ha samma möjlighet att utöva idrott. Det är den ständiga frågan om balans mellan bredd- och elitidrott.

Sedan finns den tidigare nämnda folkhälsofrågan, inte minst för barn och ungdomar.

Avslutningsvis ser jag frågan om att alla ska vara med som viktig, att idrotten verkligen anstränger sig för att även han eller hon som blir stående vid sidan om när lagen är valda eller som inte förmår att prestera det yttersta idrottsliga resultatet får en meningsfull roll inom idrotten, som ledare, tränare eller kanske materialförvaltare.

Fru talman! Liksom i samhället i övrigt finns det inom idrotten ständiga utmaningar att ta sig an, främst för idrotten själv naturligtvis inom ramen för dess folkrörelsearbete men även för politiken genom att erbjuda den självständiga folkrörelsen både rimliga och rättvisa villkor.

Jag yrkar härmed bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 134 KENT OLSSON (m) replik:

Fru talman! Låt mig först börja med att konstatera att Lars Wegendal har ett stort idrottsintresse. Det har vi som debatterar det här. Det är positivt att vi har den här diskussionen med människor som är djupt engagerade inom idrotten.

Men han sade att Handslaget har varit en fantastisk succé. Det kan man kanske diskutera. Det är klart att om man får pengar använder man pengar, men vi talade för en stund sedan om den kritik som har kommit mot Handslaget. Jag hade kanske förväntat mig att Lars Wegendal hade sagt någonting om den kritik som jag tog upp i mitt anförande, det vill säga kritiken mot att idrotten inte får den självständighet den ska ha. I dag känns det skönt, för redan i december presenterade vi ett förslag där vi talade om att vi kommer att satsa 250 miljoner kronor per år de fyra åren innan Handslaget tar slut, alltså 1 miljard kronor. Då är min första fråga: Varför dröjer Socialdemokraterna så länge med ett besked om att

idrotten får mer pengar när man talar om att man ska trygga idrottens finansiering?

Den andra saken är att vi presenterar de pengarna på ett sätt så att idrotten själv ska få avgöra i stor omfattning. Man ställer sig frågan: Är det slutet av alla valperioder som gör att Socialdemokraterna kommer med ett antal löften? Man ska förenkla idrottens skatteregler. Varför har man inte gjort det tidigare? Vi har tjatat och tjatat om detta, och först nu kommer man dithän. Jag är lite förvånad att man inte har kunnat komma fram med detta tidigare. Samma sak nu: När får vi besked från Socialdemokraterna att de fortsätter med detta? Och med utgångspunkt från vad som sagts i brevet: Blir det mer självständighet?

Anf. 135 LARS WEGENDAL (s) replik:

Fru talman! Kent Olsson hade två frågor. En handlar om Handslaget. Det var inte jag som sade det. Jag citerade Riksidrottsförbundet. Det var de som hade sagt att det här var en formidabel succé. Det är de som säger att det här har gett möjligheter för både specialidrottsförbund, idrottsföreningar och distriktsidrottsförbund att göra det som man länge har velat men inte haft råd till. Det är alltså Riksidrottsförbundet som uttrycker detta i utvärderingen av år två av Handslaget.

Frågan om fortsättningen och vad som kommer efter Handslaget är viktig. Bosse Ringholm har varit ute och sagt att idrotten ska ha minst lika mycket som den har haft det senaste året. Det är bra, tycker jag. Däremot kommer det naturligtvis att diskuteras nu under våren och försommaren hur vi ska hantera fortsättningen på Handslaget. En del av det ligger till grund för de utvärderingar som är gjorda.

Jag vill gärna ställa en fråga till Kent Olsson. Jag vet att han brukar bli lite irriterad på att jag ställer frågor. Men Moderaterna går ut och säger 250 miljoner kronor per år. Om olyckan skulle vara framme och ni får en majoritet innebär det här att idrotten första året får 150 miljoner mindre än vad den får i år. Vilka är era funderingar kring detta?

När det gäller skattereglerna får jag kanske återkomma till det.

Anf. 136 KENT OLSSON (m) replik:

Fru talman! Detta är sagt av Lars Wegendal som säger att man ska ge dem ungefär samma pengar. Vi talar om att vi ger dem den miljard de har haft nu. Jag ser inte det som en förminskning. Om man gör som ni och delar upp det på 100, 200, 300, 400 blir det 1 miljard. Om man säger att man har en garanterad satsning på 250 miljoner kronor varje år vet idrotten vilka förutsättningar som gäller.

Man talar om en formidabel succé. Det är klart att det är en formidabel succé om man får mer pengar. Samtidigt kan jag inte se det här brevet som en formidabel succé. Jag skulle vara väldigt oroade, när man får ett sådant här brev om hur Riksidrottsförbundet ser på detta. Men det är klart att även om man inte kan styra över alla pengar har man fått pengar som man inte hade tidigare. Det är klart att man tycker att det är positivt. Det är inte det minsta konstigt. Det man kritiserar är att man inte får använda pengarna på det sätt man vill. Där har vi gått före och talat om det. Vi tycker att man ska följa idrottsrörelsen och vad de vill i det här fallet.

Om jag nu ska svara på din fråga tycker jag att det är precis det du säger att ni vill göra, ge idrotten en fast grund att stå på. Vi ger idrotten en fast grund med en borgerlig regering. Jag antar att mina borgerliga kolleger kommer att ansluta sig till detta så småningom. Då har man en fast grund. För att inte hamna i det dilemma ni hamnar i går vi på ett tidigt stadium ut och säger att detta är viktigt. Vi står för en fast grund. Idrottsrörelsen kan lita på att det blir så. Det vet man. Det är den fasta grund man har saknat, dessutom en fast grund där man själv får styra över sina pengar.

Anf. 137 LARS WEGENDAL (s) replik:

Fru talman! Jag har förstått det sedan Fredrik Reinfeldt var ute på en krog här i Stockholm och erbjöd idrotten detta. Man kan naturligtvis fundera kring lokalval, men det här är er satsning. Mot den står att idrotten inte ska få sänkta bidrag i förhållande till i år. Min matematik blir då att ni har 150 miljoner mindre, men så är det kanske.

När det gäller idrottens skatteregler, Kent Olsson, har Moderaterna suttit med i den utredningen. Ni har varit med och funderat fram det, och det är en enig utredning. Så jag utgår ifrån att regeringen i sin klokhet, och riksdagen så småningom efter remissbehandling och allt som ska vara normalt sett, kommer fram till ett enigt beslut kring detta. Jag ska verkligen följa upp Moderaternas ståndpunkter i detta och se om de står fast vid sina löften i kammaren också.

När det gäller brevet måste jag kommentera det på något sätt. Jag måste erkänna att jag inte har haft några kontakter med anledning av det här brevet utan bara läst det rakt upp och ned. Jag kan konstatera att en sak som finns med i brevet handlar om satsningar mot dopning där man klagat på att man fick 1 miljon mer. Men när jag läser äskandet inför årets budget äskade man 23 miljoner och fick 23 miljoner. Men man kanske har sett fel i siffrorna där. Det är möjligt. Det är ändå så att av de miljoner som går till idrotten är 400 miljoner icke öronmärkta pengar. De pengarna hanterar idrotten själva. Av de pengar som finns i årets budget är 18 miljoner öronmärkta av regeringen som är för regeringens disposition. Vi har haft det alla år. Något år har det varit lite mer och något år lite mindre.

Anf. 138 LENNART KOLLMATS (fp) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja ställa två korta frågor. Är det något i kritiken i brevet som du läst där du delar kritiken? Det är den ena frågan. Vad gäller den andra frågan tog jag upp barnsatsning på elitnivå. Tycker du att det ligger något i den kritik jag ger om man har en tolvåring i världscupsimningar i tävlingar som arrangeras i Sverige alternativt SM i boxning oberoende av kön för 13-åringar?

Anf. 139 LARS WEGENDAL (s) replik:

Fru talman! Det bekymmersamma med det här brevet är tonen i det. Jag blev väldigt besviken när jag läste brevet. Jag har uppfattat relationen mellan regeringen och Riksidrottsförbundet som väldigt god tidigare – att det har varit en ömsesidighet i de beslut som är fattade. Detta brev tycker jag speglar någonting annat, men det är något som säkerligen regeringen

men även jag naturligtvis ska ha en kontakt om med Riksidrottsförbundet för att få det här ytterligare beskrivet.

Delar av detta förstår jag. Jag vet att man i Riksidrottsförbundet har varit irriterad över att man inte fått mer pengar till administration när det gäller Handslaget. Där är det bestämt att 90 % ska gå ut till de lokala idrottsföreningarna, medan 10 % får användas till administration. Jag vet att man från Riksidrottsförbundets sida har haft ett resonemang om det. Man vill ha mer pengar därför att man ser att administrationen växer även på förbunds nivå när aktiviteterna blir väldigt stora på basnivån inom idrottsrörelsen.

Man har fått extra tillskott. Jag har för mig att man i år fått 30 miljoner extra för att klara de här problemen på SF-nivå. Tydligen – om jag ska tolka det brev som finns här – räcker inte de pengarna. Om det får man naturligtvis resonera med dem.

Sedan finns det andra smådelar i detta, och där är jag faktiskt tveksam om det stämmer. Men om det här måste vi, som sagt, resonera med Riksidrottsförbundet. Det tråkiga med brevet är att det andas en ton av att man känner att ens självständighet inte existerar.

Anf. 140 LENNART KOLLMATS (fp) replik:

Fru talman! Det hjälper tydligen inte att ställa två mycket korta frågor. Man får bara svar på den ena, så det gäller väl att använda tiden till det. Dessutom svarade du på en sak som inte tagits upp i den här skrivningen, nämligen administrationsanslaget i förhållande till Handslaget.

Idrottsministern har ju fullständigt avfärdat den här kritiken. Han anser att detta är en konflikt mellan Riksidrottsförbundet och Sveriges Olympiska Kommitté och är helt oförstående till detta enligt uppgifter som kommit i kväll på text-tv och från TT.

Du sade ändå att du förstår delar av detta men gav sedan ett exempel på något som inte är nämnt i brevet, så jag förstår att ni jobbar ungefär åt samma håll.

(LARS WEGENDAL (s): Det är nämnt.)

Jaha. Om det är nämnt ber jag om ursäkt. Men det är tråkigt att du inte hann ta upp detta med elitidrott för barn och hur långt man ska gå till exempel när det gäller att ha SM för dem som är så pass unga som det här kan vara fråga om.

Anf. 141 LARS WEGENDAL (s) replik:

Fru talman! Jag ska absolut svara på frågan därför att det där är något som jag tycker är bekymmersamt för idrotten. Jag vet att man har en aktiv diskussion inom idrotten, men den är kanske inte så enkel som det låter på Lennart Kollmats när han ställer sin fråga. Det handlar här om väldigt olika idrotter. Man börjar olika tidigt i olika idrotter.

Från Riksidrottsförbundets sida har man varit väldigt tydlig med att säga att elitsatsningen ska vara så långt upp i åldrarna som möjligt. Men det innebär inte att man i någon idrott – simningen är ett typexempel – enligt mitt förmenande inte börjar för långt ned i åldrarna. På något sätt måste idrotten själv dock kunna avgöra detta. Jag förespråkar alltså inte att det enbart ska finnas pensionärssim i det här landet utan att det ska

finnas en lite flexibel ordning när det gäller när man kan starta med idrott. Det får idrotten själv i sin kloket så att säga avgöra. Det är en aktiv diskussion inom idrotten just när det gäller detta.

Jag tror att inte bara idrotten själv utan även föräldrar måste vara delaktiga i den här diskussionen för att man ska hamna på rimliga och bra nivåer.

Sedan är det självklart så att också ledarna har en jätteviktig roll i detta sammanhang så att det inte bara är ledarna som "pushar på" ungdomarna i alltför unga år utan att det här kommer naturligt i förhållande till hur ungdomarna mognar.

Anf. 142 KENNETH LANTZ (kd) replik:

Fru talman! Också jag har en fundering kring brevet men ska absolut inte belasta Lars med samma frågeställning en gång till.

Handslaget har också berörts. Inte heller ska jag fördjupa mig i den frågan. Men låt mig lite grann få föra ett resonemang och ha ett litet tänk och också kanske dela några tankar med Wegendal angående de skatteregler som vi har och de problem som även Skatteverket erkänner. Jag skulle också vilja att vi något funderar kring den elitistiska bortgallring som förekommer.

Förra replikskiftet avslutades med detta med att vara lite för ung när man går in i aktivt tävlande. Jag ser ändå med viss oro på de ungdomar som tyvärr gallras bort. Just i den ålder då kanske elitsimmarna är som skickligast finns det inom många idrotter en ganska tuff bortgallring. Där skulle jag vilja höra lite grann om hur man inom Socialdemokraterna ser på det faktum att man inte är värd något inom vissa idrotter, utan man plockas helt enkelt bara bort.

Vidare har vi skattereglerna. Vad gör vi med ett system där det finns ideellt arbetande föräldrar som sitter med i styrelser och är ledare i pojk- och flicklag men som har ett rent elände med redovisningar av olika slag? Hur ser Socialdemokraterna och Lars Wegendal på de frågorna?

Anf. 143 LARS WEGENDAL (s) replik:

Fru talman! Jag kanske får börja bakifrån. Jag vet inte om Kenneth Lantz har läst idrottens skatteutredning som kom förra veckan. Grunden för den utredningen var egentligen ett resonemang som förts i varje fall under något år. Det handlar dels om försörjningen av ledare och också styrelsearbete och liknande – inom idrotten har man svårt att rekrytera kassörer – dels om föreningarnas "förutsägbarhet" när det gäller skattereglerna, alltså kontrolluppgifter och sådant.

Grunden för utredningen var att man skulle försöka få till stånd en enklare ordning för föreningarna för att dessa därmed skulle få det enklare att jobba på föreningsnivå och få det lättare att rekrytera ledare och så.

Såvitt jag kan se av utredningen har man tagit åt sig detta, så de förslag som föreligger är, tycker jag, rimliga och bra från den aspekten. Sedan finns det andra delar här som jag kanske inte känner samma entusiasm för. Det gäller då detta med idrottsmannakonton som jag menar är ett onödigt förslag. Annars tycker jag att det är bra.

Sedan gäller det elitiseringen. Ja, det där är ett bekymmer. Det finns vissa idrotter där folk rensas ut. Jag tog upp i mitt anförande detta med

den som inte blir vald i laget utan hamnar utanför. Det gäller att försöka hitta en sådan modell att de personerna ändå har en roll inom idrotten. Jag vet att Riksidrottsförbundet inom ramen för Handslaget jobbar väldigt intensivt med det för att liksom hitta modeller för detta.

Anf. 144 KENNETH LANTZ (kd) replik:

Fru talman! Jag tycker att det ändå känns som en samsyn här, som något som vi kan dela. Handslagets fortsättning kan vi fördjupa oss i. Men kommer det att finnas någon form av styrning från Handslaget så att det blir en uppmuntran på just det problemområde som vi diskuterar?

Jag tänker även på tjejidrotten som kanske inom vissa sporter ligger efter betydligt. Jag refererade i mitt anförande till den utredning som är gjord och som visar väldigt tydligt att inom vissa idrotter ligger tjejerna efter betydligt gentemot kontrollgruppen. Kommer Wegendal att arbeta för en bättre representation av både könen? Finns det med i socialdemokratiskt tänkande?

Anf. 145 LARS WEGENDAL (s) replik:

Herr talman! Självklart, ett av huvudmålen inom Handslaget har varit att få in fler tjejer i idrotten. Vissa idrotter har haft väldigt svårt att finna en roll för tjejerna över huvud taget. Det har blivit bättre. Massor av de projekt som anordnats inom ramen för Handslaget har haft just det anslaget. Där tror jag att idrotten själv är väldigt medveten om detta problem och jobbar intensivt med det.

Ett område som jag kan tycka är väldigt intressant och som man kanske borde jobba mer med är etiken inom idrotten över hela fältet. Det är ett brett spektrum. Där finns föreningar, till exempel en som heter All fair, som jobbar väldigt intensivt med detta och får ett väldigt genomslag på förbunds nivå och på föreningsnivå och till och med bland kommuner i dag. Där finns ett anslag som jag tycker är intressant att stötta. På politikens område är det ofta som vi stöter på frågeställningar som har med etik och moral att göra. Det är bra om idrotten själv kunde jobba intensivt med det.

Anf. 146 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! Jag brukar inte ta replik på Lars Wegendal, och jag ska inte vara speciellt elak i mina kommentarer eller börja snällt och sedan komma med piskan på slutet. Jag har uppskattat det långa samarbete som vi haft i idrottsfrågor sedan vi satt och arbetade fram underlaget tillsammans med regeringen för idrottspolitik på 2000-talet som ligger till grund för den idrottspolitik vi har. För att få ett positivt nedslag i det så kallade brevet nu – jag reagerade på att Lars Wegendal inte tog upp det till att börja med, men nu har han utvecklat det i diverse replikskiften – kan man konstatera att där hävdas att självständigheten inte fullt ut respekteras. Det är alltså inte en total sägning, som man kan få intrycket av.

Man hänvisar faktiskt till propositionen från 1998 som vi båda har varit med och tagit fram underlaget till. Man säger att man vill att vi ska lägga fast det övergripande syftet med statsbidraget till idrotten. Sedan vill man själv bestämma om målen och hur de ska uppnås.

Jag hoppas att Lars Wegendal kan använda sitt inflytande som idrottspolitisk talesman för socialdemokratien för att hitta en bra samtalston här så att vi inte gräver skyttegravar och intar försvarsställning. Jag tycker att man kan säga så här: Det är ganska uppfriskande att vi har en ny ordförande i Riksidrottsförbundet som säger saker rakt ut så som hon uppfattar att det är, tillsammans med Riksidrottsstyrelsen. Hon pratar klarspråk. Det är ofta så det går till i idrottssammanhang. Det är väldigt tydligt språk, raka regler. Man vill veta när straff är straff, när en hörna är en hörna. Man vill inte diskutera det i en halvtimme i invecklade ordalag. Om vi har det angreppssättet hoppas jag att vi tillsammans kan se till att vi ytterligare klargör i relationen staten-idrottsrörelsen hur statens bidragsgivning ska se ut, vad idrottsrörelsen vill, hur den ska vara organiserad och hur man ska fördela så att vi kan hitta en bra samtalston och inte bara säger: Vi gillar inte tonen, vi gillar inte kritiken, vi förstår inte. Kan jag få ett positivt svar på det?

Anf. 147 LARS WEGENDAL (s) replik:

Fru talman! Jag ska väl kunna bjuda på ett positivt svar. Som sagt har jag inte kunnat ha några kontakter med anledning av brevet ännu, men jag kommer naturligtvis att ha det. För mig, precis som Peter Pedersen, är grunden den idrottspolitiska proposition som antogs här år 2000. Där är det väldigt klart och tydligt att statens bidragsgivning ska vara sådan att staten ska ange syftet med bidragen och att idrotten själv ska ange målen för sin verksamhet. Sedan ska vi följa upp det hela och se om man uppfyller de syften som vi har haft.

Det som bekymrar mig lite grann var tonen i brevet. Jag kan i och för sig förstå att man när det är valrörelse spetsar till formuleringar. Ändå blev det en överraskning för mig. Jag har upplevt det i alla de kontakter som jag tidigare haft med både regeringen och Riksidrottsförbundet att samtalstonen har varit god, och man har nått fram till samförståndslösningar i de allra flesta frågor. Det finns några frågor som hänger lite i luften både mellan regeringen och idrotten och också mellan idrotten och SOK. Men om jag kan vara delaktig i att skapa ett samtalsklimat i de samtal som förs framöver som kan vara gott gör jag gärna det för idrottens bästa.

Anf. 148 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! Jag ska inte förlänga debatten. Jag tycker att det var en bra avslutning från Lars Wegendals sida, och jag utgår från att vi kommer att fortsätta att ha bra samarbete och hitta bra nivåer. Jag ser ytterst att vi har ett bra samarbete med idrottsrörelsen och att det här ska ses som ett uppriktigt sätt att framföra kritik på. Vi ska inte titta så mycket på tonen utan på innehållet och uppriktigheten, att det faktiskt är klarspråk, något som jag tycker är vällovligt, inte minst i politiska sammanhang där vi har en viss förmåga att klä komplicerade sammanhang i ännu mer komplicerade utvecklingar. Jag tycker att det klart och tydligt framgår att man uppfattat var problematiken ligger, och då är det också lättare att angripa problemet gemensamt.

Anf. 149 LARS WEGENDAL (s) replik:

Fru talman! För min del är det här en självklarhet i och med att det här är den absolut största folkrörelse vi har i landet. Kan inte den folkrörelsen och en riksdagsmajoritet ha en samsyn i de stora och väsentliga frågorna vore det en katastrof. Jag tror inte att det här brevet är så negativt som man i ett första skede kan tolka det som, utan jag tror att det finns en möjlig lösning på alla de bekymmer som man skissar i brevet. Jag har goda förhoppningar att vi även i fortsättningen, kanske till och med efter valet, kan ha ett bra samarbete med Riksidrottsförbundet.

Anf. 150 LARS-IVAR ERICSON (c):

Fru talman! Idrott och politik hör ihop. Dessa båda storheters samspel innebär både möjligheter och problem. Låt oss fokusera på möjligheterna, och då vill jag citera ur Skåneidrottens lilla skrift *Ett vinnande samspel*. Där ges en utmaning genom en metafor från fotbollens värld:

”Hur kan idrotten och offentlig sektor tillsammans åstadkomma en utmanande spelplan där vi skapar trygghet i försvarsspelet, kraft, finess och kreativitet på mittfältet, som leder till passningskombinationer och anfallslösningar så att den samlade måluppfyllelsen kan bli så optimal som möjligt?”

Centerpartiet är inom idrottspolitiken inte enbart mittfältare, utan här finns offensiva anfallare. Då menar jag sådant som siktar mot framtida mål. Hit hör motioner om att Sverige bör anordna olympiska spel. Jag har full förståelse för önskemålen om ett OS i Östersund år 2018, och jag stöder den motionen. Samtidigt vill jag genom min egen motion om OS i Öresundsregionen år 2020 markera Sveriges möjligheter att vara en del i ett sommar-OS-arrangemang tillsammans med Danmark. Jag yrkar dock inte bifall till min motion eftersom det efter det att den skrevs har visat sig att Köpenhamn driver ett aktivt arbete för att få OS år 2024 och då gärna i samarbete med skånska städer. Jag avser i stället att återkomma i detta ärende ifall jag får förmånen att få vara ytterligare en period i riksdagen.

Men i väntan på detta vill jag ändå påminna åhörarna om att det finns tre städer – Malmö, Landskrona och Helsingborg – som redan har många idrottsarenor och bra inkvarteringsmöjligheter. Och vägen över sundet är kort till de danska arenorna och hotellen. Naturligtvis måste även nya anläggningar byggas, men mycket sker redan i gott samförstånd mellan Sverige och Danmark. Har vi då tidsperspektivet år 2024, skulle det väl ändå vara möjligt att ändra OS-reglerna så att två länder tillsammans kan arrangera.

Den danska regeringen och de styrande i Köpenhamn ser möjligheterna och bävar inte inför svårigheterna. Vi behöver samma anfallsanda i Sverige.

Anf. 151 LARS WEGENDAL (s) replik:

Fru talman! Jag har bara en kort replik. Jag har ingenting emot olympiska spel, tvärtom. Jag har ingenting emot stora internationella idrottsevenemang. Det anordnas ju ett antal sådana i Sverige årligen. Det jag funderade kring var två frågor.

Den första frågan handlar om den reservation som finns där man vill att staten ska ansöka om att få arrangera OS. Det är ju inte staten som

ansöker om det, utan det är ju kommunen plus SOK, så det är fel spår på något sätt, tycker jag.

Sedan vore det ju fantastiskt om det blev ett olympiskt spel i Köpenhamnsregionen. Du beskriver välviljan eller entusiasmen när det gäller köpenhamnarna, både i kommunen och i den danska regeringen. Men de satte ju en prislapp på detta i förra veckan, och den hamnade på 50 miljarder. Det skulle alltså vara en kostnad på 50 miljarder. Skulle 50 miljarder kronor i Centerns Sverige vara en rimlig kostnad att lägga på ett olympiskt spel, och hur skulle man klara det budgetmässigt?

Anf. 152 LARS-IVAR ERICSON (c) replik:

Fru talman! Det handlar inte om att Sverige eller Danmark ska stå för kostnaden, utan det handlar ju om ett samarrangemang och att städerna i Öresundsregionen ska kunna bidra. Jag vet inte om det är realistiskt att räkna med att det ska bli så dyrt som 50 miljarder. Men jag tror ändå att det finns en acceptans, både i Danmark och i Sverige, för att det är viktigt att i alla fall pröva möjligheten att söka detta arrangemang.

Jag vet att det finns en heltidsanställd person i Köpenhamn som jobbar med de här frågorna. Vi får väl se vad han kommer fram till. Jag får återkomma i ärendet.

Anf. 153 LARS WEGENDAL (s) replik:

Fru talman! Jag ska inte märka ord. Jag sade också fel på miljoner och miljarder förut. Det är 50 *miljarder*, inte miljoner, så det är väldigt, väldigt mycket pengar. Det är danska staten som har räknat ut sina kostnader. Jag vet inte om det blir mindre kostnader totalt sett om två länder anordnar det, om det i framtiden blir möjligt, men jag har svårt att tänka mig det. Jag tror faktiskt att kostnaderna skulle öka ytterligare, inte minst för arenabyggande på bägge sidor. Men den som lever får se.

Anf. 154 LARS-IVAR ERICSON (c) replik:

Fru talman! Det var kloka ord.

Anf. 155 HÅKAN LARSSON (c):

Fru talman! Det ska bli lite mer OS-prat här.

Vi var många som blev både besvikna och aningen upprörda när ansökan om att få arrangera ett vinter-OS i Östersund år 2014 stoppades. Det skedde den 27 juni förra året.

Bakgrunden är att det fanns ett mycket väl förberett underlag till ansökan i Östersund. Man hade jobbat i flera år med detta. Sveriges Olympiska Kommitté och Riksidrottsförbundet hade enhälligt uttalat sitt stöd till idén om att arrangera ett vinter-OS 2014. Man visste att det fanns mycket goda förutsättningar för att man skulle lyckas med ambitionen att få arrangera OS detta år. Det har vi fått många signaler om från inte minst Internationella Olympiska Kommittén.

Det är helt riktigt som Lars Wegendal säger att det är Olympiska kommittén och de städer som arrangerar som ansöker, men det krävs en nationell garanti från regeringens sida för att IOK ska acceptera ansökan. Vad som hände då var att Kazakstans, Georgiens, Sydkoreas, Spaniens, Österrikes och Bulgariens regeringar gav de här garantierna, medan Sve-

riges regering ansåg att i Sverige var det för osäkert. Det är klart att då är det många som funderar över vad det beror på att det förhållandevis rika Sverige anser att man inte kan ge en sådan garanti.

De storartade insatserna i vinter-OS i Turin verkar ha svängt intresset en del. Nu är det många fler som öppet säger: Varför bjuder inte vi i Sverige in till ett olympiskt spel? Även idrottsministern har gjort glädjande uttalanden i den riktningen för 2018, och det är väldigt positivt. Det tjänar ju ingenting till att diskutera vad som har varit, utan nu handlar det om att se framåt – gjort är gjort – och lära av vad som har hänt tidigare.

Vårt land är det enda av de stora vinteridrottsnationerna som aldrig har arrangerat något olympiskt vinterspel. Varför är det så? Det borde vi fundera över. Hur kan vi ändra på detta?

I Östersund och Åre finns utmärkta sportsliga, organisatoriska, klimatmässiga förutsättningar att arrangera olympiska vinterlekar. Ett omfattande förberedelsearbete har alltså redan gjorts för 2014. Vi har en grund att arbeta vidare på för en ny ansökan.

Som framgår av betänkandet som behandlas just nu är Sveriges Olympiska Kommité också inriktat på att Sverige bör ansöka om att få arrangera ett vinter-OS. Man menar att det finns goda förutsättningar att genomföra ett sådant i Östersund och Åre år 2018.

Men vad som är viktigt nu är att alla goda krafter samverkar, att vi får en nationell uppslutning. OS är inte bara ett idrottsligt jättearrangemang, en fantastisk idrottsfest. Det handlar också om en stor näringspolitisk satsning. Ett OS kräver säkerligen stora investeringar i infrastruktur, anläggningar och så vidare, men det skulle samtidigt vara ett lyft för en hel region – ja, för hela landet. Det handlar ju väldigt mycket om att stimulera näringsliv och utveckling.

I Jämtlands län är uppslutningen bakom en ny OS-satsning i det närmaste total. Det finns en god beredskap för en ny ansökan. Därför är det så viktigt att vi nu skapar en nationell uppslutning.

För att en ny kampanj ska bli framgångsrik är det viktigt att inte bara Sveriges Olympiska Kommité, idrottsrörelsen, näringslivet och de lokala myndigheterna ställer upp utan också Sverige nationellt, att regering och riksdag ger signaler om att vi vill ha ett OS i Sverige.

Jag hoppas att alla entusiastiska och duktiga idrottspolitiker i den här kammaren nu börjar agera för att vi ska få till stånd en sådan uppslutning, så att ansökningsprocessen kan komma i gång och så att vi i ett tidigt skede vet att det finns en uppslutning. Vi måste veta att alla utredningar som krävs är gjorda i ett tidigt skede så att man inte kommer med en utredning en vecka innan ansökan ska vara inlämnad. Det var en fullständigt oacceptabel ordning den gången.

Om vi lyckas med detta och samlas kring uppgiften att ansöka om att få arrangera ett olympiskt vinterspel och bjuda in världens idrottsungdom till en OS-fest, då är jag övertygad om att Sverige också kommer att lyckas att få arrangera en sådan. Det tycker jag att vi ska börja samla oss för nu. Nästa år kommer man att fatta beslut om var 2014 års olympiska vinterspel ska arrangeras. Blir det i Sydkorea, vilket inte alls är omöjligt utan tvärtom mycket tyder på, blir det en väldigt god chans för Europa 2018. Då bör Östersund och Åre vara klara i ett väldigt tidigt skede, ha en nationell uppslutning och inte sitta en vecka innan ansökan ska vara

Anf. 156 LARS WEGENDAL (s) replik:

Fru talman! Jag ska inte förlänga debatten speciellt mycket, men jag vill ta tillfället i akt och ge en sorts *credit* till Östersund-Årere regionen för det aktiva arbete som man lägger ned för att få till stånd ett olympiskt spel. Jag tror att förutsättningarna att få spelen 2018 är oerhört mycket större än de var när man ville lämna in en ansökan för 2014.

Det krävs naturligtvis riktigt rejäla ekonomiska och samhälleliga utvärderingar och bedömningar innan man kan säga ja eller nej till en sådan här satsning. Vilken storlek det hamnar i är naturligtvis också avgörande.

Jag tror att det är viktigt att man får med sig näringslivet i en sådan här satsning så att inte all risk hamnar på staten, kommunen eller länet. Hela bredden av aktörer som är med och tjänar på detta ska också ta risken för det.

Anf. 157 HÅKAN LARSSON (c) replik:

Fru talman! Det var ett positivt uttalande av Lars Wegendal. Jag håller inte riktigt med om att det inte var en god chans att få spelen 2014. Allt tyder på att det var en väldigt god chans, men den kan vara minst lika god för 2018. Vi ska se till att det är väldigt mycket bättre förberett väldigt mycket tidigare, även på nationell nivå.

Det är rätt det du säger att det krävs uppslutning av näringslivet inte bara i regionen utan i hela landet, lika väl som det behövs en politisk uppslutning från hela landet och inte bara från regionen. Jag hoppas att den diskussion vi har nu har lett till att vi samlar oss till den stora nationella uppslutningen för ett vinter-OS 2018.

Anf. 158 LARS WEGENDAL (s) replik:

Fru talman! Inför ansökan för 2014 hade man säkert tagit fram ett väldigt bra material. Om jag har förstått det hela rätt kunde man inte, när det kom in till regeringen, göra de rejäla utredningar som behövs som grund för ett ställningstagande. Det blev ganska forcerat till slut.

Jag tror att det var Statskontoret som gjorde utredningen. De hade väldigt kort tid på sig. Får man längre tid på sig så att hela samhället kan göra den här analysen tror jag att förutsättningarna är bättre när det gäller att få fram de risksummer som man vill ha för ett någorlunda vettigt beslutsunderlag. Man hinner också belysa hela bredden av risk som finns. Det är inte bara pengar. Det är oerhört mycket annat. Det handlar till exempel om hur anläggningarna ska kunna användas i fortsättningen.

Jag tror att förutsättningarna är oerhört mycket bättre för 2018 än de var för 2014.

Anf. 159 HÅKAN LARSSON (c) replik:

Fru talman! Problemet för 2014 var att Statskontoret inte fick uppdraget att utreda förrän i mars. De blev inte färdiga förrän i juni. Då var det en vecka kvar. Det var ju alldeles för sent. Man kunde ha gett uppdraget mycket tidigare.

Gjort är gjort. Jag hoppas att vi lär oss av det och att vi är ute i ett mycket tidigare skede och att alla utredningar och underlag är klara tidigt.

Det är viktigt att vi ger en positiv signal. Det tycker jag att Lars Wegendal har gjort. Nu kan vi jobba vidare för att ha en bra ansökan för 2018.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 15 mars.)

12 § Kulturmiljövård – särskild ordning

Föredrogs
kulturutskottets betänkande 2005/06:KrU17
Kulturmiljövård – särskild ordning.

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 15 mars.)

13 § Skogspolitik – särskild ordning

Föredrogs
miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2005/06:MJU7
Skogspolitik – särskild ordning.

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 15 mars.)

14 § Naturvård – särskild ordning

Föredrogs
miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2005/06:MJU10
Naturvård – särskild ordning.

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 15 mars.)

15 § Arbetsmiljö

Föredrogs
arbetsmarknadsutskottets betänkande 2005/06:AU2
Arbetsmiljö.

Anf. 160 HENRIK WESTMAN (m):

Fru talman! Jag har varit med om att bygga upp en fristående företagshälsovårdscentral. Det var i slutet av 80-talet. Det var redan då en

självklarhet att det förebyggande arbetet skulle hänga ihop med den direkta och dagliga driften. När en olycka hade inträffat eller då det förebyggande arbetet inte hade lyckats förhindra ohälsa följde rehabilitering som en naturlig del.

Det är naturligt och rätt att hela kedjan hänger ihop och fel då den inte får göra det. Detta anses riktigt i de flesta andra sammanhang. Den omorganisation av företagshälsovården som genomfördes för ett decennium sedan har verkligen inte varit lyckad. Företagsläkarna och företagen samarbetar inte tillräckligt nära. Tidigare hade företagsläkarna möjlighet att ge sjukvårdande behandling på samma villkor som läkarna inom landstingen. Detta innebär att företagsläkarna tidigt såg eventuella missförhållanden inom både den fysiska och psykiska arbetsmiljön i företaget eller förvaltningen. Beslutsvägarna var ofta korta och på så sätt kunde dålig arbetsmiljö rättas till.

Det är angeläget att stärka företagshälsovårdens roll och dess möjlighet att verka i nära samarbete med det förebyggande arbetsmiljöarbetet på arbetsplatserna. Detta skulle innebära en effektivisering av arbetsgivarnas arbetsmiljöarbete.

Skatteverkets skärpta tolkning av vad som är avdragsgill kostnad för företagshälsovård skapar en osäkerhet om vad som kan betraktas som arbetsmiljörelaterad företagshälsovård. Det är viktigt att definitionen av företagshälsovård vidgas och att företagshälsovården får tillbaka möjligheten att utfärda sjukintyg och bedriva sjukvård. Företagsläkaren har ofta större möjlighet än landstingets läkare att göra en bedömning av arbetsförmågan hos arbetstagaren eftersom han eller hon känner arbetsplatsen.

Detta skulle även kunna leda till en minskning av sjukfrånvaron. Det är faktiskt så att det redan finns företagshälsovårdscentraler som tycker att det är viktigt och riktigt att hela kedjan hänger ihop och därför erbjuder sina kunder vanlig hälso- och sjukvård kopplad med företagshälsovård, trots att det inte finns något avtal med respektive landsting och att kunden, det vill säga arbetsgivaren, får betala hela kostnaden.

Den socialdemokratiska regeringen har i stället begränsat företagshälsovårdens möjligheter att bedriva hälso- och sjukvård. Det har försvårat verksamheten.

Framtidens syn på och definition av arbetsmiljö, hälso- och sjukvård samt rehabilitering kommer att ha en avgörande betydelse för utvecklingen av företagshälsovården på sikt. För den framtida utvecklingen behövs även metod-, tjänste- och kompetensutveckling av företagshälsovården.

För att ytterligare utveckla företagshälsovården anser vi att det är angeläget att denna får möjlighet att även arbeta med annan hälso- och sjukvård. De tjänster som företagshälsovården erbjuder ska styras av utbud och efterfrågan och inte som i dag av en lagstiftning som förbjuder företagshälsovården att ägna sig åt traditionell hälso- och sjukvård.

I dagens stressade samhälle är det många yrkesverksamma som skulle uppskatta den närhet till medicinsk kunskap som företagshälsovården skulle kunna erbjuda om den gavs denna möjlighet. Företagshälsovården skulle på så sätt kunna avlasta vårdcentraler och andra läkarmottagningar genom att utgöra ytterligare en verksamhetsform för hälso- och sjukvårdstjänster.

Företagshälsovårdens arbete med olika former av kartläggningar – hälsoundersökningar – ute på arbetsplatserna bör kunna användas i det förebyggande folkhälsoarbetet. Verksamheten ger tidiga signaler på ohälsförändringar långt innan effekterna syns i sjukskrivningsstatistiken. En översyn bör göras av hur företagshälsovårdens statistik kan användas i ett nationellt hälsonät. På senare tid har det talats om kampen mot ohälsa. Det behövs en ökad precision vid sjukskrivningar. Vad vore naturligare än att koppla ihop orsak och verkan med åtgärder för de anställda, det vill säga förebyggande, underhållande och vårdande samt rehabiliterande? Hittills har inte företagshälsovården funnits med i de ohälsförslag som presenterats. Varför inte?

Företagshälsovården ska givetvis även i fortsättningen ha en naturlig och förebyggande roll att spela på arbetsplatsen, men den bör bli friare och bredare och kopplas mer till den vanliga sjukvården.

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservation nr 1.

Anf. 161 TINA ACKETOFT (fp):

Fru talman! För att inte glömma det ska jag börja med att yrka bifall till reservationerna 1 och 9.

Vi vet att ämnet arbetsmiljö omfattar allt från isocyanater till mobbning och egentligen är alldeles för stort för att debattera i en debatt. Utan att på något sätt förringa vikten av gränsvärden, psykosociala insatser, rehabilitering och så vidare som är otroligt viktiga och som påverkar allas vår arbetsmiljö, vill jag ändå använda min tid här i dag till att fokusera på ett enda litet ämne som ofta osynliggörs, och som det med andra ord ofta inte talas om, trots att orsakerna bakom det och effekterna av det kan få oerhört stora effekter på arbetslivet.

I förra årets debatt sade jag att kvinnor på i princip alla områden är underrepresenterade, med ett enda undantag – sjukskrivningar och förtidspensioner. Det gäller tyvärr fortfarande. I dag är siffran när det gäller sjukskrivna kvinnor drygt 150 000 och när det gäller män 87 000. Antalet kvinnor som i dag lever på sjuk- eller aktivitetsersättning, eller förtidspension som det hette tidigare, ökade under 2005 med 36 000 jämfört med drygt 24 000 män. Det är alltså 36 000 kvinnor, och det är ofta unga kvinnor som inte längre har någon möjlighet att delta i ett normalt arbetsliv och som inte har någon möjlighet till det som regeringen brukar deklarera som att alla ska med. Det är som vanligt, med andra ord. I fråga om sjukskrivningar och förtidspensioneringar ligger vi kvinnor i topp. På alla andra listor befinner vi oss i botten.

Fru talman! Jag tror att vi alla är medvetna om att det bakom så gott som varje sjukskrivning finns många olika orsaker. Kvinnor drar det tyngsta lasset hemma och har den stressigaste, mest pressande och mest styrda arbetsmiljön. Man har pressen att ständigt hinna lämna och hämta barn på dagis, fixa tvätt- och strykberg, klara av jobbet, ha någon form av socialt liv och ovanpå allt detta dessutom försöka se lite pigg och käck ut, vilket alltså mal ned kvinnor intill benen.

Ett sätt att klara detta ser vi nu öka i lavinartad takt – en kraftigt ökande alkoholkonsumtion, speciellt bland kvinnor. Man självmedicinerar helt enkelt, som man säger inom sjukvården. När livet känns som att ständigt befinna sig i en tvättmaskin, inställd på 90 grader vittvätt och

ofta med ett långt centrifugeringsprogram så söker alltfler av oss konstgjorda pauser, och vissa finner dem i alkoholen.

I dagens Svenska Dagbladet konstateras att alltfler kvinnor ringer till primärvården för att söka hjälp för sitt beroende. Och primärvården bekräftar också att alltfler kvinnor söker hjälp för alkoholrelaterade besvär, alltifrån tydliga fysiska besvär till mer diffusa som oro, ångest, sömnsvårigheter och humörsvingningar – vi känner alla någon som är drabbad om vi inte själva är drabbade.

Försäkringskassan gör bedömningen att den höjda alkoholkonsumtionen kommer att så att säga äta upp alla de ansträngningar som i dag görs för att sänka de höga sjuktalen.

Arbetsmiljöverket konstaterar att alkohol- och drogberoende tyvärr är vanligt i arbetslivet och att det kan innebära allvarliga arbetsmiljörisker både för den beroende och för omgivningen naturligtvis. Man konstaterar också att arbetets organisation och innehåll kan vara en orsak till missbruket.

Vad gör vi då åt detta? Vi verkar ju ha en bred övertygelse om att alkohol inte hör hemma i arbetslivet.

Jo, majoriteten i utskottet konstaterar att Arbetsmiljöverket säger att det kan vara lämpligt att arbetsgivare tar fram ett handlingsprogram för hur olika missbruksproblem ska hanteras och att det där bör ingå en alkohol- och drogpolicy. Allt är bra och korrekt, men räcker det verkligen?

Fru talman! Efter de larmrapporter som nu har levererats, om inte på löpande band så i alla fall alldeles för många, om kvinnors ökande alkoholkonsumtion behöver vi mer kunskap och ett systematiserat sätt att arbeta. Vi behöver kompetensen och de ekonomiska resurserna för förebyggande av missbruk, och missbrukarvården måste förstärkas. De förebyggande insatserna och missbruksbehandlingen måste anpassas efter kvinnors särskilda behov och förutsättningar. Vi behöver ett ökat samarbete mellan företag och företagshälsovården, precis som min allianskollega tidigare nämnde, så att speciellt kvinnors beroende upptäcks i tid. Och det är inte så att jag menar att kvinnors beroende är allvarligare än mäns, men kvinnor har en fantastisk förmåga att vänta för länge innan de ber om hjälp. Och symtomen skiljer sig också åt så att inte ens ett tränat läkaröga kan se en kvinna som är i farozonen för att utveckla ett beroende. Och framför allt måste vi kanske, fru talman, ställa oss frågan, inte varför Jeppe, utan Jeppa, super.

Det är den psykosociala kategorin sjukdomar som har lett till den lavinartade ökningen av sjuktalen. Det vet vi alla. Litet inflytande, hög stress och press är kännetecknande, vilket leder till olust att gå till arbetet, sömnsvårigheter och värk. Och kvinnorna med "kvinnögöra", både det avlönade och det oavlönade, är de yttersta förlorarna. I stället för att ha en kvinnodag per år, som den vi hade i går, eller kanske två för dem av oss som är lyckligt lottade att vara mammor, borde vi definitivt ha en kvinno- och mansdag varje dag året om. Så länge vi inte får en politik eller en strategi som förmår bekämpa det könssegregerade arbetslivet och det könssegregerade hemlivet kommer majoriteten kvinnor att fortsätta att känna sig som om de levde livet i en centrifug.

För övrigt, fru talman, kan jag inte låta bli att säga som Cato borde ha sagt: För övrigt anser jag att vi behöver en ny regering.

Och vi kvinnor är faktiskt de som har mest att vinna på det eftersom det är vi som på så många sätt får betala priset för den ojämsstäldhet som finns i dag.

Anf. 162 ANNELIE ENOCHSON (kd):

Fru talman! Det är en viktig debatt vi har i kammaren i denna sena timme om vår arbetsmiljö där vi tillbringar en så stor del av vår vakna tid. Tyvärr röstade kammaren i gårdagens votering emot ett förslag som Kristdemokraterna hade om just byggnaders inomhusmiljö och vikten av en god fysisk miljö på Sveriges största arbetsplats – skolan.

En god inomhusmiljö borde vara en självklarhet eftersom den är nödvändig för att förebygga allergier och andra hälsoproblem. Det är väl känt att det i dag förekommer stora brister i den fysiska skolmiljön i de flesta kommuner. Kristdemokraterna föreslog därför i går att staten ska ta ett ökat ansvar för arbetsmiljön i skolorna genom att införa ett statligt stimulansbidrag för att uppmuntra kommunerna och andra skolhuvudmän att vidta de åtgärder som krävs för att skolorna ska få en bättre arbetsmiljö.

För en tid sedan kom också en larmrapport om det ökande bullret på våra förskolor och att många barn lider av tinnitus. Arbetsmiljöverket har nyligen genomfört en inspektionsinsats som omfattade 400 förskolor samt 300 skolor och fritids i 200 av landets kommuner. Det visade sig då att ljudmiljön i förskolor och skolor har stora brister. Krav på förbättringar riktas nu mot ansvariga för ca 85 % av de verksamheter som besöktes.

Arbetsmiljöverket skriver i sitt pressmeddelande: ”I lokaler där många barn vistas samtidigt alstras ofta höga ljudnivåer. Akustiken i lokalerna, gruppernas storlek och arbetets organisering kan spä på problemen. De allra flesta har inte kartlagt och bedömt riskerna med buller och vidtagit de åtgärder som behövs. Det är också vanligt, att ansvarig chef saknar kunskap om bullrets inverkan på personalens och barnens hälsa, hur buller uppstår och vad som kan göras åt det.”

Det har gjorts relativt få bullermätningar i förskolan. Den största undersökningen gjordes för ett par år sedan i Skara och Lidköping, då kommunernas samtliga 103 förskoleavdelningar deltog.

Syftet var att mäta barnens exponering, och det uppmättes ganska höga nivåer, högre än forskarna hade väntat sig. I genomsnitt var ljudnivån 80 decibel under en hel dag.

Enligt de nya riktvärdena från Arbetsmiljöverket som trädde i kraft den 1 juli 2005 så är det precis på gränsen för vad en vuxen person får utsättas för på sin arbetsplats. För förskolebarn finns inga sådana riktvärden.

Lars Barregård, professor vid avdelningen för arbets- och miljömedicin på Sahlgrenska universitetssjukhuset i Göteborg och en av dem som arbetat med mätningen, säger att effekterna hos barn som utsätts för höga ljudnivåer främst är trötthet och heshet. Hos personalen är effekterna ungefär desamma – röstproblem, trötthet och stress. Vidare säger han att undersökningar på skolbarn har visat att de pedagogiska resultaten också blir sämre om ljudnivån är hög.

Kristdemokraterna har tillsammans med övriga i alliansen för ett nytt Sverige skrivit en reservation där vi påtalar att förskolebarnen har en utsatt situation eftersom de inte omfattas av arbetsmiljölagen. Lärare, elever, förskollärare och barnskötare däremot omfattas av arbetsmiljölagen. Förskolebarnen är i dag de enda som dagligen befinner sig på en arbetsplats utan att omfattas av arbetsmiljölagen. Det finns inga regler om hur lekmiljön ska vara utformad för barnen, och de har inte rätt att ställa några krav.

Vi i alliansen anser därför att barnens arbetsmiljö måste tas på större allvar och att förskolebarnen ska omfattas av arbetsmiljölagen. Då skulle också andra frågor som barns säkerhet och lekmiljö uppmärksammas. Utredaren som ser över arbetsmiljölagen bör få i tilläggsdirektiv att föreslå hur lagen kan utvidgas så att förskolebarnen omfattas.

Fru talman! I betänkandet har vi ytterligare en gemensam reservation med övriga i alliansen som är värd att uppmärksamma i kammaren. Henrik Westman nämnde den i sitt anförande. Det handlar om att företagshälsovården måste stärkas och deras arbete bli mer effektivt genom att de också tillåts utföra sjukvårdande behandling på samma villkor som landstingets läkare. Som situationen är nu får företagshälsovården enbart ge förebyggande behandling, och det anser vi vara ett slöseri med resurser. Självklart ska läkare ge sjukvårdande behandling på företagshälsovården liksom sjuksköterskor och andra som arbetar där. Inte ska man behöva uppsöka ytterligare en läkare för att få ett recept eller ta ett prov.

Nej, nu måste vi få ett slut på detta snuttifierande av resurser och i stället kraftsamla. I dagens stressade samhälle skulle många uppskatta den närhet till medicinsk kunskap som företagshälsovården skulle kunna erbjuda om den gavs möjlighet. En arbetstagare ska bara behöva gå till ett ställe för att få hjälp.

Vi i alliansen menar också att de ekonomiska förutsättningarna för företagshälsovårdens arbete med alkoholmissbruk behöver förbättras. Jag tycker att Tina på ett väldigt bra sätt pratade om just de problemen.

Fru talman! Vi är välfärdslandet där de välmående mår dåligt. I detta välfärdsland är stress och att man inte är synliggjord några av de mest frekventa anledningarna till att människor är sjukskrivna och att man mår dåligt på sin arbetsplats. Det kan yttra sig i onda axlar, ont i magen eller allmänt försämrat hälsoläge. Att varje morgon gå till en arbetsplats och må dåligt på grund av mobbning eller allmän vantrivsel är det många som upplever i dagens Sverige.

I morse hade vi besök av Arbetslivsinstitutet i utskottet. Deras forskning visar att snäva tidsramar och högt arbetstempo är orsaken till 60–70 % av de sjukskrivningar som rör arbetet. Hårda villkor, konkurrens, tilltagande tystnad och oro, rädsla för att bli av med jobbet och behovet av att skapa syndabockar är andra exempel på orsaker till vantrivsel.

Kristdemokraterna vill understryka att det är allas ansvar att skapa trivsel och att motverka mobbning på arbetsplatsen. Vi är varandras arbetsplats. Att få känna sig trygg borde vara en mänsklig rättighet för alla. Det är inte i första hand genom lagstiftning man förhindrar mobbning utan genom att på alla nivåer befästa en ömsesidig respekt.

Kristdemokraterna anser också att det är arbetsgivarens ansvar att skapa ett arbetsklimat där människor kan behålla hälsa och arbetsglädje även vid snabba förändringar och högt tempo. Arbetsgivaren har enligt

lag en rad åtaganden, bland annat att använda den så kallade internkontrollen för ett aktivt arbetsmiljöarbete. Det är viktigt att det systematiska arbetsmiljöarbetet används som ett redskap mot just arbetslivsrelaterad vuxenmobbing.

Fru talman! Till sist vill jag ta upp det som vi i alliansen har skrivit i vårt särskilda yttrande. Det handlar om vikten av att vi har ett arbetsliv och arbetsplatser som är drogfria. Här vill jag också tacka majoriteten för de positiva skrivningar vi fått om detta. Det är därför vi inte har något annat än bara ett särskilt yttrande. På många arbetsplatser finns också en väl fungerande verksamhet för att fånga upp arbetskamrater med alkohol- och drogproblem. Dessa goda exempel bör spridas till fler arbetsplatser.

Men – och här kommer poängen med vårt särskilda yttrande – stat, landsting och kommuner måste föregå med gott exempel när det gäller att avglorifiera alkoholkonsumtionen. Det är därför rimligt att slå fast att allmänna medel inte ska användas för spritkonsumtion. Representation med alkohol bör därför ske enbart vid mycket speciella tillfällen.

För tids vinning, fru talman, yrkar jag bifall endast till reservation nr 9.

Anf. 163 ANDERS WIKLUND (v):

Fru talman! Jag ska börja mitt anförande med en liten historisk utveckling för att sedan landa i nutiden och dagens arbetsmiljö.

Vi vet alla att förändringstakten i arbetslivet är hög, liksom i samhället över huvud taget. Inte sällan hör man folk, företrädesvis i den äldre generationen, beklaga sig över utvecklingen som man ibland beskriver som accelererande och snabb. Man brukar också titta tillbaka. Ibland hör man folk säga att det var bättre förr. Men var det egentligen det? Har man inte egentligen i alla tider uttryckt oro över utvecklingen när det gamla, invanda och stabila undermineras av det framväxande, osäkra och nya? Tänk bara på de omvälvande förändringar som följde på industrialiseringen i Sverige runt sekelskiftet 1800/1900-tal eller massproduktionens och masskonsumtionens stora genombrott vid mitten av förra århundradet!

Nu befinner vi oss i en ny fas av snabba och omvälvande förändringar som liksom förr drivs av tekniska genombrott och har mycket stora och omvälvande effekter för samhället. Forskaren brukar tala om de tre industriella revolutionerna, som var och en på sitt sätt revolutionerade vårt sätt att leva och arbeta. Den här gången är det den nya informationstekniken som leder utvecklingen.

Kanske spelar de här stora skiftena också en viss roll för hur vi mår och hur hälsan förändras över tid. En intressant iakttagelse som skulle kunna tyda på att sådana här samband faktiskt finns är observationen att antalet diagnoser av sjukdomstillstånd relaterade till symtom som trötthet, nedstämdhet, depression etcetera ökade kraftfullt under just den period runt sekelskiftet 1800/1900-tal då förändringstrycket ökade och vi ställde om från jordbruks- till industrisamhälle. Kan det vara bara en tillfällighet att diagnoser med motsvarande symtombild ökar snabbt också i dag, sedan mitten av 1980-talet, under den period då vi på nytt är på väg att ställa om samhället, när det gamla ifrågasätts och det nya är framväxande?

Jag vet inte, men man kan ju alltid spekulera. Parallellerna med utvecklingen under tidigare epoker tycker jag i alla fall är väldigt slående, även om medicinen i dag kallar samma sjukdomstillstånd för utbrändhet och utmattningssyndrom. Jag tycker att det verkar som om människor i dag vandrar in i samma vägg som människor gjorde på 1800-talet.

Jag ska inte fördjupa mig i detta, fru talman. Jag tycker dock att det är intressanta historiska iakttagelser som i alla fall pekar på att det är en ganska komplex väv som döljer sig bakom de ökade sjuktalen och de nya sjukdomarna.

Jag kommer så tillbaka till dagens arbetsliv. Hur ser det egentligen ut i dag? Svaret är förstås beroende av vilka jobb och miljöer vi talar om. Skillnaderna är fortfarande betydande mellan olika branscher och yrkeskategorier. Klass- och könsskillnaderna är också påtagliga, vilket speglas i sjukskrivningsstatistiken.

Förändringstakten är som sagt hög i arbetslivet, och det påverkar naturligtvis arbetsmiljöer och arbetsvillkor på olika sätt – i många fall också negativt. Industrin, vården och omsorgen präglas inte generellt av arbetsmiljöer som är långsiktigt hållbara; det är alldeles uppenbart. Jag tror inte att det är utan anledning som Pehr G. Gyllenhammar, om han är bekant för ledamöterna i kammaren, har tagit till orda och uppmanat industrin att skärpa sig. Gyllenhammar tycker sig se en utveckling som han beskriver som en vandring baklänges in i framtiden. 1960-talets och taylorismens arbetslednings- och organisationsprinciper är på väg tillbaka, tycker han, liksom förslitningsskadorna. Och jag tror att han vet vad han talar om.

Men han är ju inte ensam. Vittnesmålen från arbetsplatserna, privata och offentliga, från skyddsombud och fackliga organisationer om arbetsmiljöer som försämrats under senare tid är många. Effektiviseringar och rationaliseringar är vardag på många arbetsplatser. Organisationerna krymper, krav och resurser balanseras inte. Linjen som skiljer magra organisationer från anorektiska blir allt tunnare. Pressen ökar på arbetstagarna, fler löper risk att bli sjuka och utveckla ohälsa.

Men det är inte, fru talman, hela sanningen. Vi har också sett hur ny teknik som introduceras i arbetslivet och nya sätt att organisera arbetet ökar både kunskapsinnehållet i arbetsuppgifterna och arbetstagarnas inflytande över arbetet. På många arbetsplatser går utvecklingen i rätt riktning. Bilden är därför ganska splittrad. Men det står klart, tycker jag, att arbetsmiljöarbetet har tagit rejäla steg tillbaka under loppet av de senaste 10–15 åren. Det problem vi står inför i dag är att det egentligen inte finns några enkla, snabba lösningar för att vända utvecklingen.

Och det krävs en helhetssyn. Jag tror att insatser måste göras i hela kedjan, från det förebyggande arbetet via sjukskrivningsprocessen till rehabiliteringsarbetet. Några steg har vi redan tagit, men på det förebyggande området tycker jag att det mesta återstår att göra. Jag vill peka på framför allt två områden där jag tycker att omtag krävs.

Det är naturligtvis helt oacceptabelt att det fortfarande bara är ungefär 45 % av alla arbetsgivare som säger sig ha implementerat föreskriften om systematiskt arbetsmiljöarbete, själva grundbulten i AML. Jag tvekar nästan lite inför nästa frågeställning som är ganska naturlig. Hur många av de här arbetsgivarna tillämpar också föreskriften på avsett sätt? Jag

misstänker att den officiella bilden, även om den är dålig, skönmålar verkligheten.

Jag tror att behovet av ekonomiskt kännbara sanktioner mot de arbetsgivare som inte tar sitt ansvar enligt lag bör övervägas på allvar. Jag tror också att det finns behov av nya föreskrifter, relevanta i förhållande till de nya riskfaktorerna på arbetsplatserna, till exempel i organisations- och bemanningsfrågor. En sådan skärpning av AML tror jag skulle ge skyddsombud och fackliga organisationer ökad styrka att driva arbetsmiljöfrågorna med större kraft och effektivitet. Det skulle också ge arbetsgivarna incitament för att öka sitt engagemang och bidra till att lyfta det lokala arbetsmiljöarbetet.

Jag tror att förmågan hos AML att ställa sig i vägen för långtgående effektiviseringar och organisationsförändringar som riskerar att försämma arbetsmiljön behöver öka. Fartblinda arbetsgivare skulle må väl av detta, fru talman.

En del av den här problematiken ligger i en utredning, så jag får väl anledning att återkomma höll jag på att säga. Men det får jag nog inte. Det kommer ju ett val emellan. Men jag hoppas att någon annan får tillfälle att göra det.

En vassare AML tror jag också skulle underlätta företagshälsovårdens medverkan och minska riskerna för eventuella lojalitetskonflikter, som framför allt kan förekomma då det gäller den inbyggda företagshälsovårdens arbetssituation.

Och då kommer jag till nästa fråga som jag vill beröra, nämligen företagshälsovården. Andelen företag som är anslutna till företagshälsovården minskade kraftigt under 90-talet. Det vet vi. I dag har ca 65 % av löntagarna tillgång till företagshälsovård. Nästa fråga som inställer sig är också mycket obehaglig. Hur många av dessa erbjuds bara enkel sjukvård i stället för kvalificerad företagshälsovård? Det vet inte jag, men jag misstänker att det inte är en helt obetydlig andel.

Statsbidragsindragningen och avregleringen av marknaden för företagshälsovårdstjänster under 90-talets första hälft försämrade förutsättningarna drastiskt för en god företagshälsovård, tillgänglig för alla. Det visar alla utredningar. Konsekvenserna har blivit minskad tillgång på kvalitativ, förebyggande företagshälsovård, och skillnaderna har ökat mellan anställda i små och stora företag och mellan företag i glesbygd och i större tätorter. Vi har stora problem på det här området.

Anställda i mansdominerade yrken utnyttjar i högre grad företagshälsovårdens tjänster än anställda i kvinnodominerade yrken. Det är också oacceptabelt, liksom att arbetstagarnas inflytande över företagshälsovården har minskat påtagligt. Allvarligt är det också med förskjutningen från förebyggande hälsovård till enklare medicinska tjänster. Det visar alla utredningar. Det är tråkigt och det är tragiskt, för företagshälsovården har en strategisk roll som expertresurs och stöd i det förebyggande och rehabiliterande arbetet. Företagshälsovårdens närhet till arbetsplatserna och dess kännedom om arbetsförhållandena ger den helt unika möjligheter att bedöma både arbetsförmåga och anpassningsmöjligheter.

Jag tycker också att samarbetsavtal faktiskt borde kunna träffas mellan företagshälsovården och den allmänna hälso- och sjukvården för att effektivisera samhällets totala insatser för att minska sjukfrånvaron. Jag

är alltså öppen för att även företagshälsovården ska kunna bedriva viss form av sjukvård.

Till sist, fru talman, kommer jag till grundbulten i allt detta. Jag tror nämligen att förutsättningar för ett bra arbetsmiljöarbete är engagerade parter som samverkar kring frågorna lokalt på arbetsplatserna. Det fanns en tid då det bedrevs ett konstruktivt och framåtsyftande arbete av parterna och med forskare engagerade, med fokus på arbetslivets förnyelse och utveckling. En rad projekt startades som initierade diskussioner kring arbete, arbetsorganisationer och arbetsmiljöer på arbetsplatserna och drev på utvecklingsarbetet. Jättebra! Men det var länge sedan. Under senare tid har frågorna om arbetslivets utveckling och förnyelse och det goda arbetets villkor fört en tynande tillvaro, samtidigt som omvandlingstrycket och förändringstakten i arbetslivet ökat dramatiskt.

Inte konstigt då, tycker jag, om resultatet blivit försämrade arbetsmiljöer och arbetsvillkor. Därmed har man också lämnat fältet fritt för överdrivna eländesbeskrivningar och svartmålningar av dagens arbetsliv. Vem tjänar egentligen på det? Allt är ju inte elände, även om stora problem utan tvekan finns.

Jag tror att vägen fram till ett uthålligt arbetsliv förutsätter att parterna på nytt tar ett gemensamt ansvar för utvecklingen och via legitimitets-skapande processer visar på möjligheterna att förena krav på lönsamhet, effektivitet och produktivitet med utvecklande arbetsuppgifter och goda arbetsmiljöer, kompetensutveckling och arbetstagarinflytande. Detta är ju den riktigt stora utmaningen i dag.

Jag skulle därför efterlysa, fru talman, ett nytt socialt kontrakt, eller kalla det gärna samarbetsavtal, mellan de centrala parterna på arbetsmarknaden, med uppgiften att utveckla en gemensam plattform till stöd för parterna lokalt att öka sina ansträngningar att förbättra arbetsmiljöerna och skapa långsiktigt hållbara arbetsplatser. Jag är, fru talman, medveten om att detta kan synas en aning orealistiskt med tanke på att näringslivets centrala organisationer flytt fältet och numera föredrar att ägna tiden åt att vårda sina intresseståndpunkter i kampanjer i stället för i samtal. Orealistiskt eller ej, jag skulle ändå vilja att regeringen tog ett sådant initiativ och bjöd in parterna till sådana samtal.

Jag står naturligtvis bakom förslagen i betänkandet och reservation nr 2.

Anf. 164 ANNELIE ENOCHSON (kd) replik:

Fru talman! Det var en intressant inledande historielektion om att gå baklänges in i framtiden, enligt Pehr Gyllenhammar. Och det kan nog vara så, för vi har sett att stressen ökar, och det är ingen trevlig tillvaro för många av våra arbetstagare i Sverige i dag, som jag också sade i mitt debattinlägg.

Jag skulle bara vilja ställa två frågor till Anders Wiklund. Den ena handlar om företagshälsovårdens strategiska roll och unika möjligheter, som Anders tog upp. Samtidigt upplevde jag att det fanns en viss öppning för att kunna integrera sjukvårdande behandling i företagshälsovården. Då undrar jag lite grann om man kan tänka sig att fullt ut integrera den och hur diskussionerna går med samarbetspartierna om detta.

Den andra frågan jag har är om Vänsterpartiet kan tänka sig att innesluta förskolebarnen i arbetsmiljölagen och om man diskuterar detta också med samarbetspartierna.

Anf. 165 ANDERS WIKLUND (v) replik:

Fru talman! När det gäller företagshälsovårdens möjligheter att bedriva enklare sjukvård finns den redan i dag. Det finns exempel på företagshälsovård i landet som har tecknat samarbetsavtal med sina respektive landsting. I Värmland tror jag att det har funnits under ett antal år. Jag tror också att det finns på något annat håll. Det fanns i Dalarna också, som jag kommer från. Den möjligheten finns.

Det finns fördelar med det, men också nackdelar. Jag kan naturligtvis förstå att hälso- och sjukvården känner lite oro inför det här. Man vill gärna ha kontroll över verksamheten och kontroll över sina kostnader och kan känna en viss oro för att man inte har det fullt ut om man släpper ut det här på företagshälsovårdscentralerna.

Detta kan man naturligtvis reglera i avtal. Det har man gjort där dessa vägar har prövats. Jag är öppen för det. Men det får inte leda till att det förebyggande arbetet i företagshälsovårdens regi tar stryk. Det är den primära uppgift som företagshälsovården har.

När det gäller den andra frågan kan jag svara angående det andra ledet. Jag tror inte vi har fört diskussionen med S eller Miljöpartiet. Den som vet bättre får rätta mig. Vi kan nog tänka oss att diskutera det. Jag får lov att återkomma eftersom jag på rak arm inte kan svara.

Anf. 166 MARGARETA ANDERSSON (c):

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservation nr 1. Jag står givetvis bakom Centerpartiets övriga reservationer.

Arbetsmiljö är ett stort begrepp. Jag har funderat på vad som gör en arbetsmiljö bra. Det är trivsel, att känna att det är kul att gå till jobbet. Det är bra arbetskamrater, att känna att det går att lita på dem. Det är ett jobb som är överblickbart och där det går att påverka sin situation. Det är att ha en bra chef som både har kunskaper om jobbet och vilket jobb jag ska göra och vet vad arbetsmiljö handlar om. Det är att få en skälig lön så att det går att känna uppskattning och att jobbet som utförs är viktigt. Alla dessa faktorer är viktiga för en bra arbetsmiljö.

Det finns många ställen med en bra arbetsmiljö. Men det finns också några riktigt dåliga arbetsmiljöer. Vad är det som kännetecknar en dålig arbetsmiljö? Det är motsatsen. Stress är det vanligaste, att inte riktigt hinna med. Vi kvinnor har dessutom stress på oss hemifrån, vi borde gå hem, borde ta hand om ungarna, borde baka bullar så att kompisarna kan bjudas på saft och bullar nästa gång de kommer förbi. Otrygghet i anställningen gör också så att man känner sig missbelåten. Det blir ett inlägg i den dåliga arbetsmiljön. Det kan vara arbetskamrater som uttrycker avundsjuka, oro och stress.

Mobbning är nog ett av de otäckaste och mest fruktansvärda arbetsmiljöproblemen som finns. Jag fick i min hand häromdagen en gul lapp, ett alldeles vanligt A 4-papper. Det är en förening som kallar sig för Stopp som delar ut detta. Där står: Två till tre på din arbetsplats tänker på att ta livet av sig i dag.

Jag tror inte att det syftar på en liten arbetsplats, men på en lite större arbetsplats är det säkert så. Den som har blivit utsatt för mobbning vet att man mår fruktansvärt dåligt. Det kan gå så långt att man faktiskt tar livet av sig. Här är tydliga chefer och tydliga arbetskamrater som ställer upp – att inte ha tystnaden som har funnits ett bra tag på våra arbetsplatser – viktiga faktorer för att motverka mobbning. Vi måste tydligt säga ifrån att på en viss arbetsplats accepteras inte mobbning. Man ska inte behöva ta livet av sig för att man vantrivs på sitt arbete. Förhoppningsvis kan företagshälsovården se till att man kommer i väg från en sådan arbetsplats, att man slutar. Det handlar om livet.

En annan smygande otrevlig historia är bullret. Vi har diskuterat bullernivån inte minst på våra daghem och fritidshem. Flera av debattörerna har tidigare tagit upp hur förfärligt det är på många ställen där små barn vistas. Har man själv drabbats av tinnitus vet man att ljudet i öronen aldrig försvinner. Det finns där hela tiden. Paniken kan vara nära. Det blir aldrig mer riktigt tyst. Är man som jag van vid att det är tyst ibland, att tystnaden är något att njuta av, blir tinnitus påfrestande.

Små barn upplever buller som jobbigt. Vi vet för lite om hur de kommer att drabbas i det långa loppet, när de redan som små, kanske i tre–fyraårsåldern, upplever bullermiljöer på upp till 80 decibel i genomsnitt under ett dygn. Undra på att de är trötta, griniga och har koncentrativsvårigheter. Därför är det så viktigt att vi gör något åt det.

Vi har i Allians för Sverige och från Centerpartiets sida en hel del åtgärder som vi tycker att man skulle kunna ta till. Att kartlägga vilka kunskaper som finns vore bättre än att säga nej till en sådan kartläggning. Det är väl bra att veta var kunskapsluckorna finns innan man sätter i gång och rättar till dem. Majoriteten har yrkat avslag på den centermotionen. Jag frågar mig varför. Visst är det bra med en allmän utsmetad utbildning för många, för dem som kan lite. Men det kan också vara bra att sätta in punktinsatser där kunskapsluckorna finns.

Sedan var det frågan om chefernas utbildning. Det behövs mer av arbetsmiljöundervisning och utbildning i chefsarbetet. Där kan stat, lands-ting och kommuner gå före.

Det behövs konkreta åtgärder. Det behövs bullerskydd. Bullermätningar ska göras i lokaler så att det går att känna att där är en hygglig nivå. De bullerskydd som finns ska användas i bullriga industrier. På vissa ställen går det inte att få bort bullret. Man måste i stället skydda sig med personligt bullerskydd.

Mindre barngrupper innebär mindre buller, mindre skrik och väsen. Dessutom blir barnen tryggare och lugnare av att det inte finns så många att ta hänsyn till. De måste inte skrika så högt för att göra sig hörda.

Sedan var det frågan om mobbning och fasta regler. Det ska finnas en överenskommelse så att alla vet att man inte mobbar varandra här.

Vi behöver förstärka företagshälsovården. Företagshälsovården behöver komma in och göra undersökningar, se vad som händer, göra mätningar. Den kartläggningen ska också användas i det hälsonät som vi från Centerpartiets sida hoppas kunna utveckla så att det går att få en bild av hur det ser ut i hela Sverige. Det hälsoarbete som bedrivs i företagshälsovården är en viktig punkt.

Vad skulle det få för effekter om vi lyckas förbättra arbetsmiljön för så många? För den enskilde innebär det bättre hälsa, bättre livskvalitet och bättre inkomster. Orkar man jobba bra får företaget förmodligen en bättre produktivitet. Då kan man få högre lön. Företaget kan få en ökad produktivitet. Det blir lägre kostnad för sjukskrivningar, vikarier och nyrekrytering. Det är sådana faktorer vi ska trycka på ännu mer i olika sammanhang. Samhället skulle tjäna på lägre sjuktal och lägre kostnader för sjukvård och sjukskrivningar. Vi skulle få bättre livskvalitet i hela samhället.

Centerpartiet kommer att fortsätta att hävda att arbetsmiljöarbetet ger positiva effekter. Därför kommer jag att kräva att man satsar ännu mer målinriktat på att se till att arbetsmiljön blir bättre för många människor i det här landet.

Anf. 167 ULF HOLM (mp):

Fru talman! Innehållet i det här betänkandet är väl inte någon ki-oskvältare. Vi är relativt överens om ganska mycket. Det jag mest har reagerat på hittills är Tina Acketofts uttalande om att det vore bättre för kvinnorna med en ny regering. Jag delar inte den åsikten. Jo, delvis gör jag det, därför att jag tycker att vi ska ha en regering bestående av socialdemokrater och miljöpartister. Men vi ska absolut inte ha en borgerlig allians – det tror jag inte alls är bra för kvinnorna i Sverige. Tvärtom har majoriteten under den här mandatperioden satsat väldigt mycket på jämställdhetsfrågorna. Jag tror, ärligt talat, Tina Acketoft, att du inte hade fått med dig din allians på de åtgärder vi har vidtagit och kommer att vidta.

Många av de saker som tas upp i det här betänkandet är det svårt att säga någonting emot. Fru talman! Det är svårt att säga någonting emot att arbetsplatserna ska vara alkohol- och drogfria, att mobbning inte ska förekomma, att vi ska ta bullerproblematiken på allvar och så vidare. Det självklart att vi måste göra så mycket möjligt.

Många av de krav som har kommit fram här pågår det utredningar om i just den riktningen. Det gäller till exempel arbetsmiljön i förskolan, där de fyra borgerliga av någon anledning har en reservation om att man ska göra ett tilläggsdirektiv om att arbetsmiljölagen också ska innefatta förskolan. De har redan det tilläggsdirektivet. Vi har redan beslutat om det, och det utreds. Varför då ha en reservation om detta? Det är fullständigt onödigt.

Vi har redan insett att man på förskolor och fritidshem måste ta ett större ansvar för bullerfrågorna, och det kan vara lämpligt att just arbetsmiljölagen ska gälla även där. Förhoppningsvis kommer den här utredningen fram till det.

När det gäller frågorna om buller finns det också en miljöpartimotion. Vi tycker att det är en viktig fråga som bör uppmärksammas. Men även där pågår redan nu utredningar i just den riktningen att man ska prioritera detta ännu mer, framför allt med tanke på de nya arbetsplatserna, som kanske inte direkt varit de som man har tittat på. Hittills har mycket av bullerarbetet handlat om industriarbetsplatserna. Numera har vi mycket mer fokus på hälso- och sjukvård och skola, som ska prioriteras i detta arbete.

Vi har också skrivit i majoritetstexten i utskottets ställningstagande om till exempel EU:s bullerår, då man uppmärksammade just detta och genomförde en hel rad olika inspektioner. Jag tror att det också är viktigt.

Vi har också en miljöpartimotion om elektromagnetiska fält där vi anser att försiktighetsprincipen ska användas. Där tycks det mest vara en diskussion om var gränsen för försiktighetsprincipen ska gå. Majoriteten tycker att det finns en sådan redan i dag, medan jag och Miljöpartiet tycker att den borde användas striktare. Det är inga direkta kioskvältare, om jag uttrycker det på det sättet.

Från Miljöpartiets utgångspunkter är det viktigt att satsa på det förebyggande arbetet. Vi har den här mandatperioden tillsammans med våra samarbetspartier Socialdemokraterna och Vänstern just satsat på till exempel de regionala skyddsombuden, som vi nu har avsatt 100 miljoner för i budgeten för 2006. Vi har arbetat tillsammans med att stärka det förebyggande arbetet. Vi kan givetvis göra mer, och den möjligheten har vi om vi får regeringsmakten efter valet den 17 september. Det kan jag lova.

Jag tycker att mycket av Tina Acketofts inlägg om kvinnornas situation är viktigt. Jag vill verkligen tacka för det brandtal som du höll, Tina. Jag tror att det måste uppmärksammas väldigt mycket att kvinnor tyvärr är överrepresenterade när det gäller sjukskrivningar. Vi måste studera det mer noga och se till att vi får ett bättre förebyggande arbete på denna sida.

Då är det gamla käpphästar från Miljöpartiet om sänkt arbetstid till sex timmar, friår och så vidare som kan vara möjligheter. Jag säger inte att det är de absoluta lösningarna, men jag tror att det är sådana här punkter vi ska titta på för att man ska få livspusslet att gå ihop. Där vet vi att kvinnor upplever det jobbigare att få livspusslet att gå ihop, därför att de tar ett större ansvar hemma än vi män gör.

Då kan man säga: Ska vi förändra det för att kvinnorna ska hinna med allting? Nej, vi män borde ta ett större ansvar hemma. Jag hoppas att vi kommer att göra det framöver. Utvecklingen går i rätt riktning, även om den går förbaskat sakta.

Anf. 168 TINA ACKETOFT (fp) replik:

Fru talman! Jag tänker säga som de flesta i den tidigare debatten: Jag vill egentligen inte förlänga den här debatten, men jag kan inte låta bli.

Jag tänkte ge Ulf Holm, vars miljöparti nu har suttit som samarbetsparti med Vänstern och Socialdemokraterna i snart en hel mandatperiod, en chans att nämna tre saker som under den här tiden har blivit bättre för kvinnorna i Sverige med den politik som han har fört. Eftersom han uppenbarligen inte kan se att det finns någon annan politik som skulle kunna leda till något bättre, skulle jag i egenskap av kvinna – glöm att jag är politiker och folktoppartist – vilja höra vad det är som har blivit bättre för mig. Nämn tre saker som har blivit bättre för mig under den senaste mandatperioden!

Anf. 169 ULF HOLM (mp) replik:

Fru talman! En sak som vi gemensamt har kommit överens om är mer pengar till kvinnors organisering. Det är nästan en åttadubbling av pengarna som kommer till detta år.

Vi har också gett mer pengar till kvinnojourerna, inte minst en väldigt viktig fråga.

Vi har också tagit steget till en lönehandlingsplan, där vi förhoppningsvis ska kunna påverka fack och arbetsgivare att ta ett större ansvar för att utjämna de oskäligen löneskillnaderna mellan män och kvinnor. Lönesättningen är ingenting som vi bestämmer över här i riksdagen, men vi har målmedvetet jobbat hela mandatperioden för att prata med fack och arbetsgivare.

Vi har också satt till 6 miljoner kronor till JämO, just för att de ska bli bättre på att undersöka att den gällande lagstiftningen följs.

På ingen av de här punkterna finns det en enighet inom den borgerliga alliansen. På vissa punkter har Folkpartiet stött, och på andra har något annat parti gjort det. Men inte på någon av de tre punkterna har den borgerliga alliansen en politik för detta, medan vi tre som sitter i majoritet nu har genomfört någonting för dessa frågor.

Anf. 170 TINA ACKETOFT (fp) replik:

Fru talman! Det är drastiska grepp han drar upp. Mer pengar till kvinnojourerna: Där har vi en borgerlig enighet.

6 miljoner till JämO: Ja, jag kan lova dig, Ulf Holm, att en annan regering än den som sitter inte skulle ha något som helst problem att skrapa ihop 6 miljoner kronor till JämO och få en bred allians för det.

Kvinnors organisation: Jag tar mig för pannan!

Är det detta som Ulf Holm menar är de revolutionerande greppen som har skapat en bättre situation för kvinnor de senaste tre åren?

Vi har ökade löneskillnader. Kvinnorna tar fortfarande ut majoriteten av föräldraledigheten. Vi har färre börsbolags- vd:ar som är kvinnor än vi hade för ett år sedan. Vi har färre vd:ar över huvud taget som är kvinnor än vi hade tidigare. På punkt efter punkt – sjukhälsotalen och förtidspensioneringarna – går det bara utför för kvinnorna.

Ändå står Ulf Holm och säger att det som finns i dag är det bästa för kvinnorna. Man tar sig för pannan, fru talman.

Anf. 171 ULF HOLM (mp) replik:

Fru talman! Först frågar Tina Acketoft om jag kan nämna tre saker, och när jag då nämner tre saker, ganska konkreta, får jag skäll för att det var fel saker. Ursäkta! Vi har gjort saker för att främja jämställdheten i Sverige den här mandatperioden, och jag tog tre konkreta exempel.

Då svarar Tina Acketoft med kvotering till bolagsstyrelser, att det är färre kvinnor i bolagsstyrelser och på vd-poster nu. Okej då! Vi har ett arbete på gång med att vi ska se om kvotering kan vara ett sätt att öka just detta. Okej – jag är jätteglad om Folkpartiet kan ställa upp på det om det kommer till kammaren den här mandatperioden. Men jag är väldigt tveksam till om den borgerliga alliansen kommer att stödja ett sådant förslag om vi hinner lägga fram det denna mandatperiod. Jag och Miljöpartiet är inte främmande för att vi ska införa en sådan lagstiftning.

Tina Acketoft tar sedan upp lönepolitiken. Vill Tina Acketoft att vi ska ha en statlig lönepolitik, riktad från riksdagen? Jag vill inte ha det. Jag vill att fack och arbetsgivare ska komma överens om lönesättningen. Problemet är att vi inte kan bestämma härifrån exakt hur lönerna ska

Anf. 172 ANNELIE ENOCHSON (kd) replik:

Fru talman! I sitt anförande sade miljöpartisten Ulf Holm ett antal gånger att livspusslet inte går ihop. Nej, livspusslet går inte ihop för väldigt många i dag. Nu har vi ett arbetsmiljöbetänkande om arbetstagar- nas situation. Då har vi i alliansen föreslagit att företagshälsovården faktiskt ska göra sjukvårdande behandling, just för att man ska kunna få tiden och livet att gå ihop. Vi menar att detta att hålla på att springa först till företagshälsovården, sedan till sjukvårdande behandling och sedan tillbaka igen också är saker som tar väldigt mycket tid så att man inte får livspusslet att gå ihop. Vårt förslag är enkelt. Vi vill backa tillbaka lite grann till det som en gång var som vi tyckte var bra. Det var när före- tagshälsovården fick möjlighet att ge sjukvårdande behandling, recept och ta prov, där sjukgymnaster och allihop var med. Då är min fråga till miljöpartisten Ulf Holm som förut till vänsterpartisten: Kan ni tänka er att ha en diskussion med Socialdemokraterna om detta så att vi kan få just livspusslet för arbetstagar- na att gå ihop på denna punkt?

Arbetsmiljö

Anf. 173 ULF HOLM (mp) replik:

Fru talman! Svaret är ja.

Anf. 174 ANN-MARIE FAGERSTRÖM (s):

Fru talman! Som framgår av tidigare inlägg i detta ärende behandlar vi arbetsmarknadsutskottets betänkande 2005/06:AU2 här i dag. Till grund för debatten ligger ett 60-tal motionsyrkanden kring arbetsmil- jöfrågor från den allmänna motionstiden 2005, ett motionsyrkande från 2004 samt ett yrkande som väckts med anledning av regeringens propo- sition 2005/06:30 *Nationella alkohol- och narkotikahandlingsplaner*.

Arbete åt alla och ett bra arbetsliv för alla är en av de viktigaste upp- gifterna för oss socialdemokrater. En avgörande faktor för att arbetslivet ska fungera som en del av tryggheten är att det finns en god arbetsmiljö. Vi socialdemokrater är inte tillfreds med hur det är i dag. Även om vi vet att vi har en relativt god arbetsmiljö och lever i ett välfärdsland är det en bra bit kvar tills vi kan vara nöjda.

Den bistra verkligheten är att det finns mycket att göra. Alltför många människor blir utslagna i dag. Det är en gemensam uppgift att ändra på, naturligtvis en uppgift för oss politiker men också för fackföreningsrörel- sen och för arbetsgivarna. Jag är säker på att många av dem som står utanför arbetsmarknaden i dag på grund av arbetsoförmåga skulle kunna bidra på olika sätt om arbetsmiljön fungerade på ett mer tillfredsställande sätt.

Det är viktigt att understryka att den som av psykiska eller fysiska skäl inte klarar att arbeta självklart ska ha rätt till sjukersättning och möjligheter till ett gott liv. Det finns en obehaglig tendens i dag att miss- tänkliggöra människor. De påstås egentligen inte vara sjuka. Det är er- sättningsarna och försäkringarna som är för generösa. Vi socialdemokrater tar avstånd från det misstänkliggörandet.

Men samtidigt är det så att trots sjukdom och nedsatt arbetsförmåga finns det väldigt många som kan och vill arbeta. I detta sammanhang är det oerhört viktigt att det finns ett bra och väl fungerande arbetsmiljöarbete så att vi får en arbetsmiljö som är anpassad för alla. Vi socialdemokrater är övertygade om att det finns en plats för alla, oavsett vilken arbetsförmåga man har. Det avgörande för att erbjudas eller stanna kvar i ett arbete får inte vara att man är hundra procent arbetsför. Om vi ska fortsätta att vara ett välfärdsland om 10–20 år måste fler få arbeta. Vi måste skapa ett arbetsliv där alla som vill och kan ska få bidra. Det är viktigt för den enskilde, och det är också viktigt för Sverige som välfärdsland.

Fru talman! En stor utmaning är att flera orkar arbeta hela vägen fram till pensionen. Det är oacceptabelt att så många tvingas lämna sina arbeten innan de uppnår pensionsåldern. Det är en hemsk sanning att varje vecka dödas någon på en svensk arbetsplats. Varje vecka skadas hundratal på sina arbeten. Arbetsmiljön måste förbättras så att utslagningen minimeras.

Fru talman! Jag måste trots allt säga att jag ser med tillförsikt på framtiden. Vi har under senare år sakta men säkert lyckats vända den negativa trend vi fick under 90-talet. Regeringen kommer under denna månad med en proposition om företagshälsovården. Det är en efterlängtat proposition som lyfter fram flera viktiga och angelägna krav. Den kommer att ha stor betydelse för ett förebyggande arbete, en trovärdig rehabilitering och en god arbetsmiljö. Utan att föregå kommande proposition vill jag ändå säga att innehållet kommer att tillfredsställa de flesta av de önskningar som finns om en god företagshälsovård värd namnet.

Margareta Andersson och Centern har en motion om vissa förebyggande åtgärder. Jag yrkar avslag på reservationen, men självklart delar vi socialdemokrater uppfattningen och tänker verka för att den offentliga sektorn alltid ska vara ett föredöme som arbetsgivare. Det är viktigt att de offentliga arbetsgivarna har en offensiv hållning när det gäller att arbeta aktivt med arbetsmiljöfrågor, medinflytande med mera. Vi politiker ska vara förebilder i detta arbete. Här kan vi påverka och ska så göra. Vi ska verka för att den offentliga sektorn är mönsterarbetsplatser där varje anställd får bekräftelse på sin kompetens och sin gedigna yrkeserfarenhet. Det handlar om lön och utvecklingsmöjligheter men också om resurser för att kunna göra bra jobb.

Fru talman! Socialdemokraternas syn skiljer sig inte på något sätt från Vänsterns när det gäller skyddsombudens roll på arbetsmarknaden. Skyddsombuden har en viktig funktion, inte minst de regionala skyddsombuden som utgör en viktig strategisk resurs för bättre arbetsmiljö på mindre arbetsplatser. Det är också mycket angeläget att skyddsombuden får den utbildning som krävs för att göra ett bra jobb. Vi socialdemokrater anser dock att Vänsterns yrkande i stort är tillgodosett och vill vänta på den utredning som pågår innan vi är beredda att ta tag i frågan på något annat sätt än vad som gäller i dag. Jag yrkar därför avslag på reservationen.

Arbetsmiljöverkets uppgift är klar. Verket har till uppgift att se till att arbetsmiljön uppfyller de krav som finns i arbetsmiljölagen om att alla ska ha en bra och utvecklande arbetsmiljö. Jag ser också mycket positivt på Arbetslivsverkets roll för att motverka psykisk och fysisk ohälsa på

arbetsplatserna. Inte minst kvinnor lever under en psykisk stress i arbetslivet. Det är konstaterat att sjukfrånvaron är hög bland kvinnor. Kvinnor har generellt högre sjukfrånvaro än män, och kvinnor arbetar i stor utsträckning inom den kommunala sektorn. När offentlig sektor skar ned och sparade på 1990-talet fick kvinnorna sällan vara med och påverka hur resurserna skulle användas på bästa sätt. Flera undersökningar visar på den typiska långtidssjukskrivna kvinnan. Hon har huvudansvaret i familjen och jobbar deltid fast hon skulle vilja jobba heltid. Det är viktigt att fortsätta att intensifiera det arbete som pågår för att förbättra kvinnors situation.

Buller i arbetslivet är ett allvarligt problem. Vi vet att det är många människor som lider av nedsatt hörsel, främst för att arbetsmiljön har varit bullrig och ljudnivån oacceptabel. En orsak har varit att man har slarvat med att använda de skydd som har funnits. Man har inte varit varse konsekvenserna som det innebär att vistas i en bullrig miljö. I dag görs stora förbättringar. Bland annat isolerar man bullriga maskiner i industrin. Man använder hörselskydd i större utsträckning. Arbetsgivaren arbetar aktivt på att ta bort bullriga miljöer. Man har också uppmärksammat problemet på arbetsplatser där barn och vuxna vistas och där ljudnivån är hög. Det görs mätningar som visar om åtgärder ska sättas in.

Vad beträffar motionerna om elektromagnetiska fält behandlade utskottet liknande motioner för ett år sedan. I likhet med vad som sades då anser vi socialdemokrater att försiktighetsprincipen ska tillämpas på arbetsplatser där det förekommer elektromagnetiska fält. Det pågår också betydande nationell och internationell kartläggning av riskerna med elektromagnetiska fält, liksom en omfattande forskning.

Fru talman! Det finns krav att förskolebarnen ska omfattas av arbetsmiljölagen. Jag vill göra er uppmärksamma på att det pågår en översyn om detta som det är värt att vänta på innan vi tar ett slutgiltigt beslut. Givetvis anser vi socialdemokrater att det är viktigt att barnen får en trygg arbetsmiljö som ger dem skydd mot framtida besvär. Men vi vill vänta på den översyn som pågår för att bland annat få ett säkrare underlag om var ansvaret bör ligga.

Fru talman! Våld, hot och mobbning är något som vi självklart inte ska acceptera. Oavsett i vilken utsträckning det förekommer eller vem det drabbar måste detta tas på största allvar. Ingen människa ska behöva känna sig rädd eller utanför på sin arbetsplats. Det är allas vårt ansvar att motverka att andra människor utsätts för trakasserier av något slag. Vi har en skyldighet att ta tag i och uppmärksamma de problem vi möter. Det görs mycket för att motverka våld, hot och mobbning. Det arbetet måste fortsätta. Arbetslivsverket har en central roll, och det finns lagstiftning som förstärker tryggheten för de utsatta. I detta sammanhang kan också nämnas att Diskrimineringskommittén har lämnat sitt slutbetänkande som belyser dessa frågor.

Anf. 175 ANNELIE ENOCHSON (kd) replik:

Fru talman! Här i kammaren öppnade vi i dag upp för att kunna ha sjukvårdande behandling i företagshälsovården. Miljöpartiet svarade ju med ett kort ja på frågan om att diskutera saken.

Med tanke på den kommande propositionen har jag lite undringar. Onekligen kan ni påverka innehållet i propositionen, inte bara hänvisa till

den. Därför undrar jag: Vill ni påverka så att sjukvårdande behandling kan få ges inom företagshälsovården så att vi får samlade resurser där när det gäller arbetstagarna och därmed underlättar för dem? Det är den första frågan.

Den andra frågan gäller förskolebarnen och arbetsmiljölagen. Det är likadant där. Ni har alla möjligheter att påverka en proposition så jag tänker fråga: Hur ställer ni er till att ta med förskolebarnen i arbetsmiljölagen?

Anf. 176 ANN-MARIE FAGERSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Företagshälsovårdens roll är av väsentlig betydelse i arbetslivet. Den förstärkning och den förändring som blir i och med den proposition som kommer så småningom kommer, precis som jag sade i inledningen av mitt anförande, att ge ett betydligt bättre innehåll än det vi i dag har.

Fru talman! Jag vill inte på något sätt föregå propositionen, men som ett svar på den konkreta frågan skulle jag vilja säga: Jag och vi socialdemokrater ser att det främst handlar om det förebyggande ute på arbetsplatserna. Har vi en bra förebyggande verksamhet ute på våra arbetsplatser där man tar det fulla ansvar som främst arbetsgivarna har för att ha utbildad personal som kan frågorna väl och möter detta väl ska det inte behövas någon direkt sjukvård. Däremot säger vi så att säga i nästa mening att det inte föreligger något hinder utan att det i dag är möjligt att ha sjukvård inom företagshälsovården genom de avtal som ska finnas mellan parter.

Anf. 177 ANNELIE ENOCHSON (kd) replik:

Fru talman! Det var bara svar på hälften av det jag frågade om, men svar om det andra – om förskolebarnen – kanske kommer senare.

När det gäller detta med sjukvårdande behandling säger ni att Socialdemokraterna inte vill. Nej, men arbetstagarna vill ha en företagshälsovård där man kan få sjukvårdande behandling. Gå runt och hör och prata så hör ni att man säger: Visst, en väldigt bra förebyggande hälsovård ska vi ha i företagshälsovården, men vi vill också ha sjukvårdande behandling – precis som vi en gång haft i Sverige och som alla då uppskattade. Nu blir det allt färre företag som ansluter sig till den förebyggande hälsovården och då inte bara på grund av Skatteverkets nya rekommendation utan också på grund av den särskilnad som gjorts. Jag tycker att det är synd att man har en form av ideologisk låsning där och skulle önska att propositionen också innehöll sjukvårdande behandling.

Anf. 178 ANN-MARIE FAGERSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Det är inte på det sättet att jag står här och säger att Socialdemokraterna inte vill någonting. Vi vill mycket med företagshälsovården. Det är precis det jag här försöker förete. Vi vill verkligen se till att vi har en företagshälsovård värd namnet. Jag kan mycket tydligt säga att det så småningom kommer en proposition som visar att vi får betydliga förbättringar i förhållande till hur det i dag är. Det är väl inte utan att vi socialdemokrater har varit kritiska till det som gäller och vill förbättra där. Onekligen är det så, men vi tycker ändå att vi har en relativt god företagshälsovård.

Det efterlystes ett svar om barnen, buller och den miljön. Av min inledning i anförandet framgick väldigt tydligt, hoppas jag, att vi inte har någon annan åsikt. Vi vill att barnen ska ha en god arbetsmiljö, och vi vill motverka allt vad hörselskador heter och annat som kan uppstå vad gäller våra barn och våra förskolemiljöer. Där föreligger absolut ingen skillnad i förhållande till vad kd företräder i det här sammanhanget. Vi ser med tillförsikt på liggande utredning och på den behandlingen.

Om det sedan blir ändringar i arbetsmiljölagen eller inte får vi se, men våra åsikter där skiljer sig inte.

Anf. 179 MARGARETA ANDERSSON (c) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är bra att man från Socialdemokraternas sida anser att den offentliga sektorn ska vara en förebild. Jag hoppas bara att man också kan hitta konkreta åtgärder för att åstadkomma det här.

Vad jag däremot inte är lika nöjd med är beslutet om avslag på vårt förslag om en kartläggning av kunskapsbristerna. Jag är nämligen rätt övertygad om att det finns en hel del arbetsgivare som inte riktigt vet vad som fattas. Jag tror att man med nämnda kartläggning skulle kunna åtgärda bristerna på ett bättre sätt.

Bland annat är jag inte säker på att man vet att inte bara buller utan även spänningar kan medföra tinnitus. Spänningar kan man drabbas av på grund av stress. Det finns dock fler saker som negativt påverkar en persons hälsa i arbetsmiljön än som vid en första översyn verkar vara fallet.

Anf. 180 ANN-MARIE FAGERSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Vad gäller buller och de försämringar som kan bli av hörseln och så vidare är vi helt överens. Det gäller verkligen att se till att vi på ett bra sätt kan rå på det problemet. Jag känner tillförsikt och tror att man i och med det arbete som pågår nu kommer fram till de åtgärder som behövs för att förhindra nämnda saker.

Anf. 181 MARGARETA ANDERSSON (c) replik:

Fru talman! Jag fick ändå inget svar på frågan om en kartläggning – detta för att kunna sätta in de åtgärder som verkligen behövs gentemot vissa arbetsgivare som kanske själva upplever att de inte riktigt vet. Man ser problemet men vet inte var man kan få kunskaper för att åtgärda det. Det är för sådana saker som vi i vår motion menar att man skulle kunna göra specialpaket eller specialinsatser och kanske också initiera forskning på vissa områden när man ser att människor far illa men kanske inte direkt kan sätta fingret på vad i arbetsmiljön som gör det.

Anf. 182 ANN-MARIE FAGERSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Jag tror att det allra viktigaste för oss är att rå på det systematiska arbetsmiljöarbetet, som måste vara mycket bättre ute på våra arbetsplatser än det i dag är. Om vi lyckas komma dithän att vi får till stånd en utbildning för alla våra skyddsombud och om vi ser till att det fungerar på ett bra och riktigt sätt kommer – det är jag övertygad om – de här problemen att klaras av.

Vårt största ärende är egentligen att se till att vi får ett gott förebyggande arbete på arbetsplatserna. Jag tror att vi då rör på de allra flesta problem som vi möter.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 15 mars.)

16 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades
Skrivelse
2005/06:85 Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2005

17 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 9 mars

2005/06:1159 av *Else-Marie Lindgren* (kd) till utbildnings- och kulturminister Leif Pagrotsky

Invandrarakademien vid Borås högskola

2005/06:1160 av *Christer Nylander* (fp) till statsrådet Lena Hallengren
Barngrupperna i förskolan

2005/06:1161 av *Ragnwi Marcelind* (kd) till samhällsbyggnadsminister Mona Sahlén

Bostadsområde för elöverkänsliga

2005/06:1162 av *Axel Darvik* (fp) till statsrådet Hans Karlsson

Arbetslösa studenter som inte syns i statistiken

2005/06:1163 av *Torsten Lindström* (kd) till statsrådet Ulrica Messing
SJ:s prisers effekter på arbetsmarknaden

2005/06:1164 av *Torsten Lindström* (kd) till statsrådet Ulrica Messing
Ökad samverkan för lägre priser på Mälärbanan

2005/06:1165 av *Torsten Lindström* (kd) till statsrådet Ulrica Messing
Statens ansvar för SJ:s tågtrafik i Mälärdalen

2005/06:1166 av *Torsten Lindström* (kd) till statsrådet Ulrica Messing
SJ:s priser och barnfamiljerna

2005/06:1167 av *Torsten Lindström* (kd) till statsrådet Ulrica Messing
Miljöeffekter av SJ:s prissättning

2005/06:1168 av *Torsten Lindström* (kd) till statsrådet Ulrica Messing
SJ:s priser och studenters resande

2005/06:1169 av *Torsten Lindström* (kd) till statsrådet Ulrica Messing
SJ:s monopol på Mälärbanan

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 14 mars.

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdet början till ajourneringen
kl. 13.57,
av tredje vice talmannen därefter till och med 8 § anf. 102 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med 11 § anf. 133 (delvis) och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Monica Gustafson

Innehållsförteckning

1 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 8 mars	1
LU14 Ersättningsrättsliga frågor	1
LU15 Sjöfylleri	2
FöU3 Transport av farligt gods	2
TU8 Väg- och fordonsfrågor	3
MJU8 Småskalig livsmedelsförädling m.m.	4
2 § Avsägelse.....	5
3 § Anmälan om kompletteringsval till utskott.....	5
4 § Hänvisning av ärenden till utskott	6
5 § Förnyad bordläggning.....	6
6 § Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning	6
Näringsutskottets betänkande 2005/06:NU11	6
Anf. 1 PER BILL (m).....	6
Anf. 2 NYAMKO SABUNI (fp).....	8
Anf. 3 MARIA LARSSON (kd).....	10
Anf. 4 ÅSA TORSTENSSON (c)	11
Anf. 5 MARIE GRANLUND (s).....	13
Anf. 6 GUNILLA WAHLÉN (v).....	15
Anf. 7 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s).....	17
Anf. 8 PER BILL (m) replik	19
Anf. 9 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s) replik.....	20
Anf. 10 PER BILL (m) replik	20
Anf. 11 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	21
Anf. 12 MARIA LARSSON (kd) replik	21
Anf. 13 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	22
Anf. 14 MARIA LARSSON (kd) replik	22
Anf. 15 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	23
Anf. 16 FÖRSTE VICE TALMANNEN	23
Anf. 17 NYAMKO SABUNI (fp) replik.....	24
Anf. 18 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	24
Anf. 19 NYAMKO SABUNI (fp) replik.....	25
Anf. 20 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	25
Anf. 21 ÅSA TORSTENSSON (c) replik.....	26
Anf. 22 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	26
Anf. 23 ÅSA TORSTENSSON (c) replik.....	27
Anf. 24 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	27
Anf. 25 MARIA LARSSON (kd).....	28

Anf. 26 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s) replik.....	29
Anf. 27 MARIA LARSSON (kd) replik.....	29
Anf. 28 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s) replik.....	30
Anf. 29 MARIA LARSSON (kd) replik.....	30
Anf. 30 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s)	31
Anf. 31 MARIA LARSSON (kd) replik.....	31
(Beslut fattades under 10 §.).....	32
Ajournering.....	32
Återupptagna förhandlingar	32
7 § Frågestund.....	32
Anf. 32 TREDJE VICE TALMANNEN	32
<i>Lokalt närvarande och synliga poliser</i>	<i>32</i>
Anf. 33 TORKILD STRANDBERG (fp).....	32
Anf. 34 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	33
Anf. 35 TORKILD STRANDBERG (fp).....	33
Anf. 36 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	33
<i>Regler för vd-lön i statliga bolag.....</i>	<i>34</i>
Anf. 37 ROLF GUNNARSSON (m).....	34
Anf. 38 Finansminister PÅR NUDER (s).....	34
Anf. 39 ROLF GUNNARSSON (m).....	34
Anf. 40 Finansminister PÅR NUDER (s).....	35
<i>Situationen för ensamkommande barn.....</i>	<i>35</i>
Anf. 41 SVEN BRUS (kd)	35
Anf. 42 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	35
Anf. 43 SVEN BRUS (kd)	36
Anf. 44 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	36
<i>Sexualbrottslagstiftningen</i>	<i>36</i>
Anf. 45 ANNIKA QARLSSON (c).....	36
Anf. 46 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	37
Anf. 47 ANNIKA QARLSSON (c).....	37
Anf. 48 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	37
<i>Omställningsbidraget till energisystem i småhus</i>	<i>38</i>
Anf. 49 KARIN ÅSTRÖM (s)	38
Anf. 50 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s)	38
Anf. 51 KARIN ÅSTRÖM (s)	38
Anf. 52 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s)	38
<i>Militärmusikens framtid.....</i>	<i>39</i>
Anf. 53 HELI BERG (fp)	39
Anf. 54 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s)	39
Anf. 55 HELI BERG (fp)	39
Anf. 56 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s)	39
<i>Elmarknaden.....</i>	<i>40</i>
Anf. 57 OWE HELLBERG (v)	40
Anf. 58 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s)	40
Anf. 59 OWE HELLBERG (v)	41
Anf. 60 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s)	41

<i>Fängelsestraff för brott mot jaktlagen</i>	41
Anf. 61 INGEMAR VÄNERLÖV (kd)	41
Anf. 62 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	42
Anf. 63 INGEMAR VÄNERLÖV (kd)	42
Anf. 64 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	42
<i>De apatiska barnen</i>	43
Anf. 65 ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp)	43
Anf. 66 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	43
Anf. 67 ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp)	43
Anf. 68 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	43
<i>Intäkterna från trängselskatteförsöket</i>	44
Anf. 69 CARL-ERIK SKÅRMAN (m).....	44
Anf. 70 Finansminister PÅR NUDER (s)	44
Anf. 71 CARL-ERIK SKÅRMAN (m).....	44
Anf. 72 Finansminister PÅR NUDER (s)	44
<i>Trafficking vid VM i fotboll 2006</i>	45
Anf. 73 GUDRUN SCHYMAN (-).....	45
Anf. 74 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	45
Anf. 75 GUDRUN SCHYMAN (-).....	46
Anf. 76 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	46
<i>Ökningen av antalet våldtäkter</i>	47
Anf. 77 HILLEVI ENGSTRÖM (m)	47
Anf. 78 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	47
Anf. 79 HILLEVI ENGSTRÖM (m)	47
Anf. 80 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	48
<i>Återbetalning av trängselskatten till Stockholmsregionen</i>	48
Anf. 81 CHRISTINA AXELSSON (s)	48
Anf. 82 Finansminister PÅR NUDER (s)	48
Anf. 83 CHRISTINA AXELSSON (s)	48
Anf. 84 Finansminister PÅR NUDER (s)	49
<i>Polistätheten i glesbygd</i>	49
Anf. 85 LENNART GUSTAVSSON (v).....	49
Anf. 86 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	49
Anf. 87 LENNART GUSTAVSSON (v).....	49
Anf. 88 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	50
<i>Båtregister</i>	50
Anf. 89 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	50
Anf. 90 Finansminister PÅR NUDER (s)	50
Anf. 91 TREDJE VICE TALMANNEN.....	50
8 § Övergripande kulturfrågor	51
Kulturutskottets betänkande 2005/06:KrU7	51
Anf. 92 MATILDA ERNKRANS (s).....	51
Anf. 93 LENNART KOLLMATS (fp)	51
Anf. 94 KENT OLSSON (m).....	53
Anf. 95 GUNILLA TJERNBERG (kd).....	54
Anf. 96 TASSO STAFILIDIS (v)	56
Anf. 97 BIRGITTA SELLÉN (c).....	58
Anf. 98 LARS WEGENDAL (s).....	60

Anf. 99 GUNILLA TJERNBERG (kd) replik.....	62
Anf. 100 LARS WEGENDAL (s) replik.....	63
Anf. 101 GUNILLA TJERNBERG (kd) replik.....	63
Anf. 102 LARS WEGENDAL (s) replik.....	63
Anf. 103 LENNART KOLLMATS (fp) replik	63
Anf. 104 LARS WEGENDAL (s) replik.....	64
Anf. 105 LENNART KOLLMATS (fp) replik	64
Anf. 106 LARS WEGENDAL (s) replik.....	65
Anf. 107 BIRGITTA SELLÉN (c) replik.....	65
Anf. 108 LARS WEGENDAL (s) replik.....	66
Anf. 109 BIRGITTA SELLÉN (c) replik.....	66
Anf. 110 LARS WEGENDAL (s) replik.....	67
Anf. 111 KENT OLSSON (m) replik.....	67
Anf. 112 LARS WEGENDAL (s) replik.....	67
Anf. 113 KENT OLSSON (m) replik.....	68
Anf. 114 LARS WEGENDAL (s) replik.....	68
(Beslut fattades under 10 §).....	69
9 § Idrottsfrågor.....	69
Kulturutskottets betänkande 2005/06:KrU8	69
Anf. 115 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s).....	69
Anf. 116 LENNART KOLLMATS (fp).....	70
Anf. 117 KENT OLSSON (m).....	72
Anf. 118 KENNETH LANTZ (kd)	74
(forts. 11 §).....	76
Ajournering.....	76
Återupptagna förhandlingar	77
10 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	77
NU11 Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning.....	77
KrU7 Övergripande kulturfrågor.....	77
11 § (forts. från 9 §) Idrottsfrågor (forts. KrU8)	78
Anf. 119 PETER PEDERSEN (v).....	78
Anf. 120 LENNART KOLLMATS (fp) replik	82
Anf. 121 PETER PEDERSEN (v) replik.....	82
Anf. 122 LENNART KOLLMATS (fp) replik	83
Anf. 123 PETER PEDERSEN (v) replik.....	83
Anf. 124 KENT OLSSON (m) replik.....	84
Anf. 125 PETER PEDERSEN (v) replik.....	84
Anf. 126 KENT OLSSON (m) replik.....	85
Anf. 127 PETER PEDERSEN (v) replik.....	85
Anf. 128 BIRGITTA SELLÉN (c).....	86
Anf. 129 PETER PEDERSEN (v) replik.....	88
Anf. 130 BIRGITTA SELLÉN (c) replik.....	89
Anf. 131 PETER PEDERSEN (v) replik.....	90
Anf. 132 BIRGITTA SELLÉN (c) replik.....	90
Anf. 133 LARS WEGENDAL (s).....	91
Anf. 134 KENT OLSSON (m) replik.....	92

Anf. 135	LARS WEGENDAL (s) replik	93
Anf. 136	KENT OLSSON (m) replik	93
Anf. 137	LARS WEGENDAL (s) replik	94
Anf. 138	LENNART KOLLMATS (fp) replik	94
Anf. 139	LARS WEGENDAL (s) replik	94
Anf. 140	LENNART KOLLMATS (fp) replik	95
Anf. 141	LARS WEGENDAL (s) replik	95
Anf. 142	KENNETH LANTZ (kd) replik	96
Anf. 143	LARS WEGENDAL (s) replik	96
Anf. 144	KENNETH LANTZ (kd) replik	97
Anf. 145	LARS WEGENDAL (s) replik	97
Anf. 146	PETER PEDERSEN (v) replik	97
Anf. 147	LARS WEGENDAL (s) replik	98
Anf. 148	PETER PEDERSEN (v) replik	98
Anf. 149	LARS WEGENDAL (s) replik	99
Anf. 150	LARS-IVAR ERICSON (c)	99
Anf. 151	LARS WEGENDAL (s) replik	99
Anf. 152	LARS-IVAR ERICSON (c) replik	100
Anf. 153	LARS WEGENDAL (s) replik	100
Anf. 154	LARS-IVAR ERICSON (c) replik	100
Anf. 155	HÅKAN LARSSON (c)	100
Anf. 156	LARS WEGENDAL (s) replik	102
Anf. 157	HÅKAN LARSSON (c) replik	102
Anf. 158	LARS WEGENDAL (s) replik	102
Anf. 159	HÅKAN LARSSON (c) replik	102
	(Beslut skulle fattas den 15 mars.)	103
12 §	Kulturmiljövård – särskild ordning	103
	Kulturutskottets betänkande 2005/06:KrU17	103
	(Beslut skulle fattas den 15 mars.)	103
13 §	Skogspolitik – särskild ordning	103
	Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2005/06:MJU7	103
	(Beslut skulle fattas den 15 mars.)	103
14 §	Naturvård – särskild ordning	103
	Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2005/06:MJU10	103
	(Beslut skulle fattas den 15 mars.)	103
15 §	Arbetsmiljö	103
	Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2005/06:AU2	103
Anf. 160	HENRIK WESTMAN (m)	103
Anf. 161	TINA ACKETOFT (fp)	105
Anf. 162	ANNELIE ENOCHSON (kd)	107
Anf. 163	ANDERS WIKLUND (v)	109
Anf. 164	ANNELIE ENOCHSON (kd) replik	112
Anf. 165	ANDERS WIKLUND (v) replik	113
Anf. 166	MARGARETA ANDERSSON (c)	113
Anf. 167	ULF HOLM (mp)	115
Anf. 168	TINA ACKETOFT (fp) replik	116
Anf. 169	ULF HOLM (mp) replik	116
Anf. 170	TINA ACKETOFT (fp) replik	117

Anf. 171 ULF HOLM (mp) replik.....	117	Prot. 2005/06:83
Anf. 172 ANNELIE ENOCHSON (kd) replik.....	118	9 mars
Anf. 173 ULF HOLM (mp) replik.....	118	<hr/>
Anf. 174 ANN-MARIE FAGERSTRÖM (s)	118	
Anf. 175 ANNELIE ENOCHSON (kd) replik.....	120	
Anf. 176 ANN-MARIE FAGERSTRÖM (s) replik.....	121	
Anf. 177 ANNELIE ENOCHSON (kd) replik.....	121	
Anf. 178 ANN-MARIE FAGERSTRÖM (s) replik.....	121	
Anf. 179 MARGARETA ANDERSSON (c) replik	122	
Anf. 180 ANN-MARIE FAGERSTRÖM (s) replik.....	122	
Anf. 181 MARGARETA ANDERSSON (c) replik	122	
Anf. 182 ANN-MARIE FAGERSTRÖM (s) replik.....	122	
(Beslut skulle fattas den 15 mars.).....	123	
16 § Bordläggning.....	123	
17 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	123	
18 § Kammaren åtskildes kl. 19.58.....	124	

